

Ennakkoversio, toukokuu 2024

Prepublication, May 2024

UUSI SUOMEN KASVIO

LIITE 4 Taraxacum voikukat maskrosor

Teksti Juhani Räsänen

Piirroskuvat Marja Koistinen & Stan Shingler

Karttojen toteutus Sampsa Lommi

Kuvat ovat 2/5 (40 %) luonnollisesta koosta.

Jos pienennys- tai suurennussuhde poikkeaa tästä, se on merkitty kuvaan.

1	Sektio Palustria • rantavoikukat • strandmaskrosor 5	9	fulvum, tiilivoikukka, tegelmaskros 9
1	balticum, itämerenvoikukka, östersjömaskros 5	10	heterophyllum, harjuvoikukka, hedmaskros.....9
2	suecicum, ruotsinvoikukka, strandmaskros 5	11	isthmicola, kannaksenvoikukka, karelsk maskros....9
2	Borealia • sarvivoikukat • hornmaskrosor 6	12	limbatum, päärnevoikukka, bårdmaskros 10
3	hjeltii, hjeltinvoikukka, praktmaskros.....6	13	microlobum, pilttivoikukka, pyttemaskros.....10
4	norvegicum, ruijanvoikukka, finnmarksmaskros 7	14	proximum, ruskovoikukka, brunmaskros.....10
5	simulum, ruusukevoikukka, rosettmaskros 7	15	rubicundum, rubiinivoikukka, rubinmaskros 11
6	tornense, lapinvoikukka, lapplandsmaskros 7	16	scanicum, skoonenvoikukka, skånemaskros 11
3	Erythroperma • mäkivoikukat • sandmaskrosor 7	17	taeniatum, tupsuvoikukka, tofsmaskros 11
7	dissimile, aurinkovoikukka, solmaskros 8	18	tenellisquameum, hentosuomuvoikukka, alvarm ... 11
8	falcatum, viikatevoikukka, falkmaskros.....9	19	ungulatum, kynsivoikukka.....12

4 Crocea • sahrainvoikukat • fjällmaskrosor	12	10 Taraxacum • rikkavoikukat • ogräsmaskrosor	31
20 boreicedens, kalvovoikukka, membranmaskros	13	74 aclidiforme, meänvoikukka, gråhårig maskros	37
21 ceratolobum, kirsivoikukka, snömaskros	13	75 acroglossum, linnunjalkavoikukka, fågelfotsm	37
22 oreinopsis, puikovoikukka, rödtandad fjällm	13	76 aequilobum, kiervevoikukka, vridmaskros	37
23 rangiferinum, poronvoikukka, renmaskros	13	77 alatum, siipivoikukka, vingmaskros	37
24 sagittifolium, nuolivoikukka	14	78 altissimum, uljasvoikukka, rödtandad maskros	38
25 subpellucidum, kuultovoikukka, finsk fjällm	14	79 amplum, hapsuvoikukka, kantmaskros	38
5 Naevosa • laikkuvoikukat • fläckmaskrosor	14	80 ancistrolobum, pyörövoikukka, rundmaskros	38
26 gelerti, gelertinvoikukka, Gelerts maskros	15	81 angustisquameum, kaitasuomuv., spenslig m	38
27 maculigerum, laikkuvoikukka, fläckmaskros	15	82 arrhenii, punasuonivoikukka, kungsmaskros	39
28 naevosum, täplävoikukka, leverfläckmaskros	15	83 borgvallii, sirovoikukka, Borgvalls maskros	39
29 opeatolobum, ripsuvoikukka, tännäsmaskros	15	84 contractum, kielivoikukka, tungmaskros	39
30 praestans, iltavoikukka, kvällsmaskros	16	85 cordatum, herttavoikukka, hjärtmaskros	39
6 Boreigena • pohjanvoikukat • norrlandsmaskrosor	16	86 diastematicum, harvaliuskavoikukka, fältm	40
31 chrysostylum, topaasiovoikukka, guldstiftsm	17	87 dilatatum, raitavoikukka, spärmaskros	40
32 cochleatum, lusikkavoikukka, spiralmaskros	17	88 ekmanii, salaattivoikukka, Ekmans maskros	40
33 crassipes, lehtovoikukka, tjockmaskros	17	89 fasciatum, tervavoikukka, tjärmaskros	40
34 galeatum, pehmovoikukka, hjälmmaskros	18	90 florstroemii, brunonvoikukka, Florströms m	41
35 hirsuticaule, nukkaovoikukka	18	91 glossocentrum, halkiovoikukka, klyvmaskros	41
36 kuusamoënsé, kuusamonvoikukka, kuusamom	18	92 glossodon, riepuvoikukka, mångtandad m	41
37 macrocentrum, peitsivoikukka, lansettmaskros	18	93 gustavianum, kustaanvoikukka, gatmaskros	41
38 perattenuatum, sahaovoikukka	19	94 haptolepium, myötäsuomuv., norrbottemm	42
39 rubrolineatum, juovavoikukka, randmaskros	19	95 hemicyclum, hilkkavoikukka, hättmaskros	42
40 vestrobottnicum, länsipohjanvoikukka, pickelm	19	96 huelphersianum, tiheäliuska., Hülphers' m	42
7 Macrodonata • islannivoikukat • tandmaskrosor	19	97 idiomorphum, kaakonvoikukka, lovisamaskros	42
41 cymbifolium, venevoikukka, båtmaskros	20	98 ingens, jätivoikukka, jättemaskros	43
42 tenebricans, tähtivoikukka, hjulmaskros	20	99 interruptum, kerrosvoikukka, väningsmaskros	43
8 Hamata • niittyvoikukat • ängsmaskros	20	100 interveniens, tievoikukka, vägmaskros	43
43 fusciflorum, suruvoikukka, mörk ängsmaskros	21	101 laciniosifrons, kaitalevoikukka, stubbmaskros	43
44 hamatiforme, lehvävoikukka, lövmaskros	21	102 latissimum, leveävoikukka, bredmaskros	44
45 hamatum, niittyvoikukka, ängsmaskros	21	103 lingulatum, lokinvoikukka, mäsmaskros	44
46 pseudohamatum, leukuvoikukka, brittmaskros	21	104 longisquameum, kurevoikukka, bryggmaskros	44
9 Borea • ahovoikukat • nordmaskrosor	22	105 lucescens, hohdevoikukka, skimmermaskros	44
47 acutidens, salmiakivoikukka, rombmaskros	24	106 multilobum, sulkavoikukka, flikmaskros	45
48 apiculatum, nokkavoikukka, snytmaskros	24	107 obliquilobum, peikonvoikukka, trollmaskros	45
49 atricapillum, hiilivoikukka, kolmaskros	24	108 obtusulum, tyllpövoikukka, saimamaskros	45
50 biformatum, pystyvoikukka, toppmaskros	24	109 pallidipes, utuvoikukka, benmaskros	45
51 boreiforme, inarivoikukka, enaremaskros	25	110 palmgrenii, alvarinvoikukka, Palmgrens m	46
52 boreum, taigavoikukka, taigamaskros	24	111 pectinatiforme, kampaovoikukka, kammaskros	46
53 caespitans, mätäsvuokukka, tuvmaskros	25	112 petterssonii, tummakehtov., Petterssons m	46
54 canaliculatum, kouruvoikukka, sorgmaskros	25	113 piceatum, narrivoikukka, narrmaskros	46
55 canorubens, harppuunavoikukka, harpunm	26	114 planum, poimuvoikukka, plattmaskros	47
56 guttulatum, tahraovoikukka, droppmaskros	26	115 polyodon, hammasvoikukka, tandmaskros	47
57 humile, viehkovoikukka, vänmaskros	26	116 puolannei, melionvoikukka, Puolannes m	47
58 karelicum, karjalanvoikukka	27	117 purpureum, purppuravoikukka, purpurmaskros	47
59 laceratum, naperovoikukka, parvelmaskros	27	118 railonsalae, arttuurinvoikukka	48
60 litorale, merivoikukka, liiten kärrmaskros	27	119 recurvum, kaartovoikukka, gråmaskros	48
61 lojoënsé, lohjanvoikukka, lojomaskros	27	120 retroflexum, käännevoikukka, vallmaskros	48
62 melanostigma, askelvoikukka, stegmaskros	28	121 sahlinii, kallenvoikukka, Sahlins maskros	48
63 mucronatum, untuvavoikukka, dunmaskros	28	122 semiglobosum, kupuvoikukka, klotmaskros	49
64 ostenfeldii, kaksihakmasvoik., Ostenfelds m	28	123 stenoglossum, hugonvoikukka, Dahlstedts m	49
65 oxylobium, koveravoikukka, krummaskros	28	124 stenochistum, tornivoikukka, drakmaskros	49
66 penicilliforme, sutivoikukka, penselmaskros	29	125 subhuelphersianum, opaalivoikukka, opalm	49
67 praecox, kevätvoikukka, värmaskros	29	126 sublaeticolor, haileavoikukka, blackmaskros	50
68 pullum, sysivoikukka, dystermaskros	29	127 tanyphyllum, hoikkavoikukka, neptunmaskros	50
69 scalare, porrasvoikukka, tät triangelmaskros	29	128 trilobatum, kolmiliuskavoikukka, klomaskros	50
70 spilophylloides, räiskevoikukka, stänkmaskros	30	129 tumtilobum, pisaravoikukka, uddmaskros	50
71 submaculosum, pilkkuvoikukka	30	130 xanthostigma, kultavoikukka, gyllenmaskros	51
72 subpenicilliforme, pensselivoik., grå penselm	30		
73 triangulare, kolmiovoikukka, triangelmaskros	30		

123 ASTERACEAE • MYKERÖKUKKAISKASVIT • KORGBLOMMIGA

ALT. COMPOSITAE; INCL. CICHORIACEAE

18 Taraxacum F. H. Wigg. **voikukat** maskrosor

Monivuotisia, maitiaisnesteisiä, usein varsinkin nuorina seittikarvaisia, vanallisia ruohoja; pääjuuri vahva. Lehdet ruusukkeena; ruoti tav. melko lyhyt ja vähittäin lavaksi levenevä; lapa leveänsuikaa – kapean vastapuikaa, parihalkoinen – parijakoinen, joskus lähes tasasoukka ja ehyt. Vanat liereitä, pehmeitä, iso-onteloisia, 1-mykeröisiä, usein monilukuisia. Mykerö iso; kehto ± kellomainen; varsinaiset kehtosuomut (sisäsuomut) yhtenä rivinä, samanpituisia, pystyjä; li-säkehtosuomut (ulkosuomut) kierteisesti kehdon tyven ympärillä, siirottavia – alaspäisiä. Mykeröpohjus ± laakea, suomuton. Kaikki kukat kielikukkaa, keltaisia; laitakukien kieli alta tav. harmaa- tai punajuovainen. Pähkylä 3–6 mm, kapean vastapuikaa, moni- tai runsasharjuinen, nystermäinen – yläosasta piikkinen, kärjessä kapea nokkaosa; pappus varrellinen, hapsihaiveninen, varsi 2–4 kertaa pähkylän pituinen. V–VII.

Suomesta tunnetaan lähes 500 apomiktista pikkulajia, jotka voidaan ryhmittää 12 sektioksi. Näistä kahdesta tunnetaan Suomesta vain yksi laji: sektiosta *Spectabilia* Dahlst. Enontekiön Lapista *Taraxacum purpuridens* Dahlst. ja sektiosta *Celtica* A. J. Richards Kainuusta sotatulokkaana *T. nordstedtii* Dahlst. Näitä kahta sektiota ei ole käsitelty oheisissa määrittyskaavoissa. Näissä mukana olevien sektioiden lajistoa on käsitelty eri tavoin. Rikkavoikkukalajien suuresta määrästä johtuen mukaan on otettu vain lajeja, jotka ovat runsaita vähintään jollakin alueella Suomessa. Muissa sektioiden mukaan on otettu melko harvinaisikin lajeja. Kaikkiaan valitut lajit edustavat valtaosaa Suomen voikukkien yksilömäärästä.

Levinneisyystiedot on esitetty kartakkeilla. Monien alueiden lajisto tunnetaan kuitenkin niin huonosti, että niissä on puutteita etenkin Lapin osalta. Kartakkeissa ei anneta eliömaakuntakohtaisia yleisyys- ja statustietoja, mutta lajien ja sektioiden kuvaustekstien lopussa niitä usein on. Etelä- ja Keski-Suomessa voikukkien yksilömäärästä valtaosa on rikkavoikkua, Pohjois-Suomessa alkuperäisten voikkukalajien suhteellinen osuus kasvaa pohjoista kohden.

Voikukkiin ja varsinkin rikkavoikukkiin perehtyminen on paras aloittaa vertaamalla useita yksilöitä keskenään ja pyrkimällä selvittämään mitkä yksilöt kuuluvat samaan, mitkä eri lajeihin. Usein esiintyviä lajeja voi yrittää nimetä ensin. Rikkavoikkua ei kannata kerätä kovin kuivilta eikä kovin reheviltä kasvupaikoilta eikä kovin tiheistä kasvustoista, koska noissa oloissa lajituntomerkit ovat usein huonosti kehittyneitä.

Lehtituntomerkit tarkoittavat niin sanottuja keskilehtiä, jotka liittyvät väliastein niitä edeltäviin ja seuraaviin ulko- ja sisälehtiin. Kukinnan loppuvaiheessa ulkolehdet ja varhaisimmat keskilehdet ovat jo kellastuneita ja lakastumassa. Yksilö, jossa on sekä nuppuasteisia että ylikukkineita mykeröitä, on määrittämisen ja näytteeksi keräämisen kannalta soveliaa. Pähkylöiden kypsyttyä keskilehdet kuivuvat; myöhemmin kesällä ja syksyllä kukkivissa voikukissa on ainoastaan sisälehtiä, jotka ovat äärimmäisen muuntelevia. Tällaiset kasvit eivät sovellu määrittämiseen.

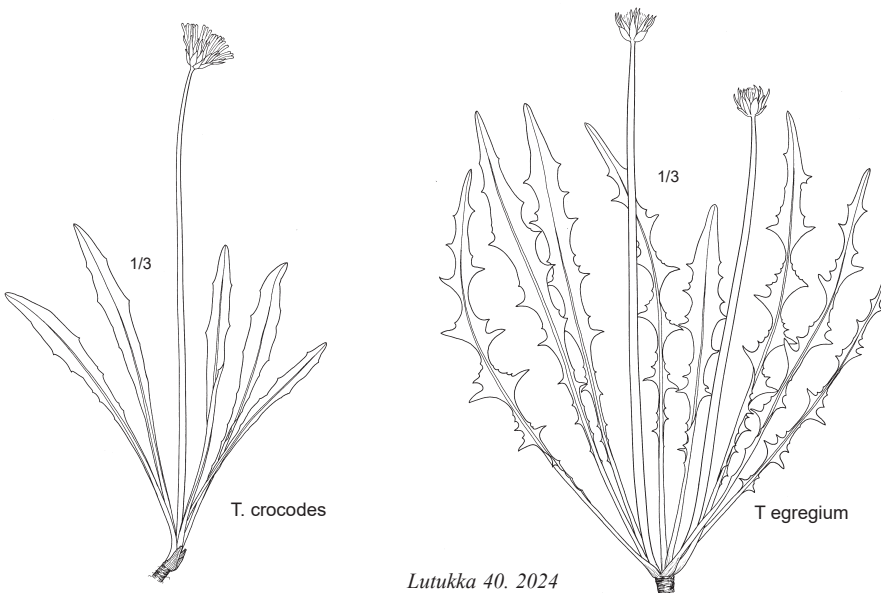
Useimmista lajeista ei mainita mykerön muotoa. Se vaihtelee suuresti kukinnan vaiheen, sään ja vuorokaudenajan mukaan, joten sillä on määrittämisen kannalta harvoin merkitystä. Osa lajeista on siitepölyttömiä. Tämä on todettavissa jopa paljain silmin tarkastelemalla emin luotteja valoa vasten tai helpommin pyörittelemällä avointa mykeröä tummaa vaatetta tai muuta alustaa vasten. Pähkylämittoihin sisältyy nokka, jonka osuus ilmoitetaan erikseen. Joka näytteeseen olisi hyvä saada mukaan kypsiä pähkylöitä, joita voi helposti kypsyttää myös sisätiloissa; vesiasiassa ylikukkineeseen mykerövanan kehittyä täysin luonnonmukaisia pähkylöitä. Eräillä lajeilla kehtosuomujen kärkiosassa on sarvili-säke, kyhmy tai paksunnos. On myös lajeja, joilla on tummia täpliä lehdissä. Täplät voivat olla selvärajaisia maksalaikkuja tai epäselväärajaisia tervalaiikkuja.

Seuraava määrittyskaava on vain suuntaa antava. Lajituntomerkit sektioiden sisällä vaihtelevat niin suuresti, ettei lyhyttä, kaikki lajit oikeaan sektion vievää määrittyskaavaa ole mahdollista tehdä.

M. Kääntönen 1986: Voikukkien (*Taraxacum*) harrastuksesta ja tutkimuksesta. Lutukka 2: 45–49. • M. Kääntönen 1986: Bruno Florström ja hänen Satakunnan voikkukatutkimuksensa. Lutukka 12: 19–23. • C.-F. Lundevall & H. Øllgaard 1999: The genus *Taraxacum* in the Nordic and Baltic countries: Types of all specific, subspecific and varietal taxa, including type locations and sectional belonging. *Preslia*

71: 43–171. • J. Räsänen 2005: Katsaus Oulun voikukkiin. *Lutukka* 21: 22–29. • J. Räsänen 2007a: Voikukkaretkellä Ahvenanmaalla. *Lutukka* 23: 35–43. • J. Räsänen 2007b: Kansainvälinen voikukkakokous Merikarvialla. *Lutukka* 23: 106–115. • J. Räsänen 2009: Suomelle uusia voikukkalajeja. *Lutukka* 25: 49–56. • J. Räsänen 2013: A review of *Taraxacum* (Asteraceae) in eastern Finland (Ladoga Karelia and North Karelia). *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 89:139–182. • J. Räsänen & M. Kääntönen 2008: Uutta tietoa Suomen voikukista. *Talvikki* 32(1): 11–17. • C. E. Sonck 1991: Översikt av *Taraxacum*-arterna i Enare Lappmark. Del 1. *Norrlinna* 3: 1–24. • L. Stenberg (toim.) 2010: Norrbottens flora. 3, Fibblor och maskrosor i Norrbotten. 198 s. SBF-förlaget. Uppsala.

- 1 Pähkylä punasävyinen ..... **3 sektio Erythroserma**
 1 Pähkylässä ei punaista värisävyä 2
- 2 (1) Kehtosuomujen, etenkin sisäsuomujen kärkiosassa selvä kyhmy tai sarvilisäke.. 3
 2 Ei kyhmyä eikä sarvilisäkettä (eräiden rikkavoikukkien sisäsuomujen kärkiosassa aivan vähäinen kyhmy)..... 4
- 3 (2) Mykerö 40–70 mm leveä; pohjoinen kasvi ..... **2 sektio Borealia**
 3 Mykerö 20–40 mm leveä; eteläinen kasvi ..... **3 sektio Erythroserma**
- 4 (2) Ulkosuomut puikeita tai kapeanpuikeita, leveältä kalvolaitaisia, tiiviisti kehdonmyötäisiä; lehtilapa tasasoukka tai tasasoukan suikea, ehyt tai liuskainen..... **1 sektio Palustria**
- 4 Ulkosuomut kapeanpuikeita – suikeita – tasasoukkia, eivät kalvolaitaisia mutta usein valkolaitaisia, eivät tiiviisti kehdonmyötäisiä; lehtilapa leveänsuikea – kapean vastapuikea, tav. liuskainen 5
- 5 (4) Pähkylä 4–6 mm, nokka leveän kartiomainen, pappuksen varsi noin 2 kertaa pähkylän pituinen; ulkosuomut 8–12 mm, pystyjä – yläviiistoja, tav. selvästi valkolaitaisia; eräillä lajeilla lehtilapa maksalaikkuinen 6
 5 Pähkylä 3–4(–4.5) mm, nokka kartiomainen – kartiomaisen lieriömäinen, pappuksen varsi 2.5–4 kertaa pähkylän pituinen; ulkosuomut (8–)13–20 mm, siirottavia – alaspäisiä, erittäin harvoin yläviiistoja, reunuksettomia – kapeareunuksisia; lehtilavassa ei maksalaikkuja, mutta liuskavälit usein tummia (tervatäpläisiä) 7
- 6 (5) Lehtilapa helakanvihreä, maksalaikuton, ruoti vihreä (*T. sagittifolium*: punainen)...
 ..... **4 sektio Crocea**
 6 Lehtilapa himmeän vihreä, usein maksalaikkuinen, ruoti vaihtelevasti punertava...
 ..... **5 sektio Naevosa**
- 7 (5) Laitakukkien teriön kieli alta keltainen tai suonia myöten punertavajuovainen (*T. crassipes*: punaviolettijuovainen); lehtiruoti leveältä palteinen, lavan liuskapareja 2–5(–6), kärkiliuska $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{3}$ lavan pituudesta ..... **6 sektio Boreigena**
 7 Laitakukkien teriön kieli alta leveältä puna- tai sinipunajuovainen; lehtiruoti vaihtelevan palteinen, lavan liuskapareja 3–7(–8), kärkiliuska tav. alle $\frac{1}{4}$ lavan pituudesta... 8

- 8 (7) Nuput kiiltävän tummanvihreitä; kehdon ulkosuomut 7–11 mm, siirottavia tai kehdonmyötäisiä.....7 sektio **Macrodon**
- 8 Nuput tav. himmeän vihreitä, toisinaan hämeisiä; kehdon ulkosuomut tav. 10–17 mm, tav. siirottavia – alaskaartuvia..... 9
- 9 (8) Lehtiruoti vaihtelevan punainen, vihertäväviiruinen, lavan liuskat ± hakamaisia; nuput mustan- tai tummanvihreitä, hämäisiä..... 8 sektio **Hamata**
- 9 Lehtiruoti sinipunainen, vaihtelevan punainen tai joskus vihreä tai vaalea, ei vihertäväviiruinen, lavan liuskat harvoin hakamaisia; nuput harvoin hämäisiä 10
- 10 (9) Lehdet usein kukintovanojen pituisia, sisempien lehtien lavassa usein pitkä kärkeä tai lapa aivan liuskaton; mykerö usein pienehkö (tav. enintään 50 mm leveä), tiiviskukkainen, ulommat kehtosuomut usein melko lyhyitä ja kapeita; siitepölyllinen tai siitepölytön..... 9 sektio **Borea**
- 10 Lehdet selvästi kukintovanoja pitempiä, myös sisempien lehtien lapa tav. liuskainen; mykerö tav. suurehko – suuri (jopa 75 mm leveä), melko tiheäkukkainen, ulommat kehtosuomut tav. melko pitkiä ja leveitä; tav. siitepölyllinen..... 10 sektio **Taraxacum**

1 Sektio **Palustria** (H. Lindb.) Dahlst. **rantavoikukat strandmaskrosor**

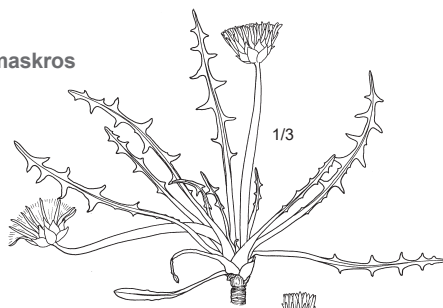
5–20(–30) cm. Lehdet pystyjä; lapa usein kouruinen, tasasoukka tai tasasoukan suikea, hammas- tai ehytlaitainen tai liuskainen. Mykeröt 25–40(–45) mm leveitä; ulkosuomut tiiviisti kehdonmyötäisiä, puikeita tai kapeanpuikeita, leveästi kalvolaitaisia, ilman sarviliäkkäitä ja kyhmyjä. Pähkylät 4.5–5.5 mm, ruskeita – oljenkeltaisia, yläosa pienipiikkinen; nokka 1–2 mm, lähes lieriömäinen; papuksen varsi noin 2 kertaa pähkylän pituinen. $2n = 24, 32, 40$.

Suomessa 5 kosteiden paikkojen alkuperäistä lajia. Kalkinsuosijoita tai -vaatijoita. Tässä kuvattujen lisäksi *Taraxacum egregium* Markl. kasvaa harvinaisena Ahvenanmaalla ja *T. fennobalticum* Sonck & Y. Mäkinen Uudellamaalla. Kainuussa järvenrannalla kasvanut *T. crocodes* Dahlst. on hävinnyt säännöstelyn takia.

J. Kirschner & J. Štěpánek 1998: A Monograph of *Taraxacum* sect. *Palustria*. 199 s. Institute of Botany, Academy of Sciences of the Czech Republic. Pruhonice.

1 **Taraxacum balticum** Dahlst. **itämerenvoikukka östersjömaskros**

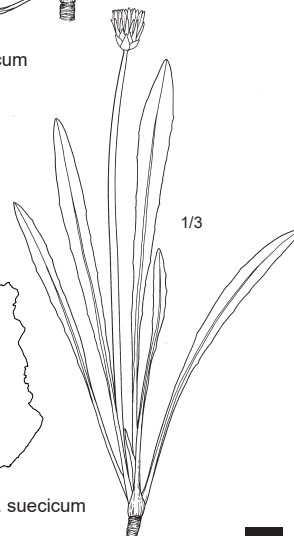
5–25 cm. Lehtiruoti kapea, palteeton, tav. kirkaan sinipunainen; lapa keskisuoneen asti liuskainen, tummanvihreä, sinertävään vivahtava (keskisuoni usein pitkälti punertava – ruskehtava); liuskapareja 2–4; liuskat tav. tasasoukkia, siirottavia – alaviistoja, kärjet terävähköjä, yläreunat ehytlaitaisia, suoria tai koveria; liuskavälit pitkiä, ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuskan kärki kielimäinen. Mykerö 30–35 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen; kehdon ulkosuomut leveänpuikeita, 7–9 × 5–7 mm. Laitakukkien teriön kielen hampaat tav. tummia. Siitepölytön. Luotit keltaisia. $2n = 32$. Merenrannoilla, harvoin kostealla kalkkipitoisella maalla lähellä merta.

T. balticum

2 **Taraxacum suecicum** G. E. Haglund **ruotsinvoikukka strandmaskros**

8–30 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa tummanvihreä (keskisuoni tav. ruskehtava), tasasoukan suikea, liuskaton, ehytlaitainen – harvaan matalahampainen. Mykerö noin 30 mm leveä, tummankeltainen, melko tiiviskukkainen, tasainen; kehdon ulkosuomut puikeita, 5–6 × 3–4 mm. Laitakukkien teriön kielen hampaat punertavia – tummia. Siitepölytön. Luotit keltaisia. Rantaniityillä, letoilla, kosteissa lehdöissä. Kalkinvaatija.

T. suecicum

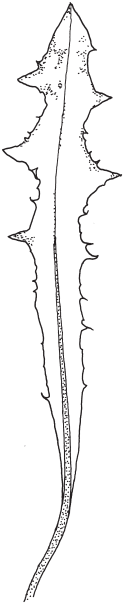
2 Sektio Borealia Hand.-Mazz. **sarvivoikukat hornmaskrosor**

Sektio "Ceratophora"

10–30 cm. Mykeröt 30–70 mm leveitä, tav. puhtaankeltaisia; kehdon ulkosuomut kapeanpuikeita – suikeita, vaihtelevasti reunuksellisia, löyhästi kehdonmyötäisiä – ylviistoja; ulko- ja sisäsuomujen kärkiosassa sarvilisäke tai kyhmy. Laitakukkien teriön kieli alta tav. hieman juovainen. Pähkylät 4.5–5 mm, harmaita – oljenkeltaisia tai punakeltaisia, piikkisiä; nokka 0.6–1 mm, kartiomainen; papuksen varsi 3 kertaa pähkylän pituinen. $2n = 32$.

Pohjoisia; Suomessa 4 lajia, kaikki alkuperäisiä.

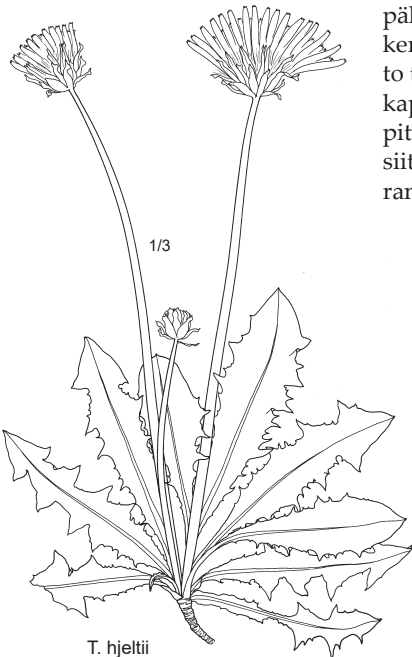
1	Ulkosuomujen lisäke selvästi sarvimainen	2
1	Ulkosuomujen lisäke kyhymäinen	3
2 (1)	Lehtilapa leveä, epäsäännöllisen hammaslaitainen – leveäliuskainen; siitepölytön	3 hjeltii
2	Lehtilapa kapea, kapealiuskainen; siitepölyllinen	4 norvegicum
3 (1)	Luotit tummahkoja	5 simulum
3	Luotit keltaisia – likaisenkeltaisia	6 tornense

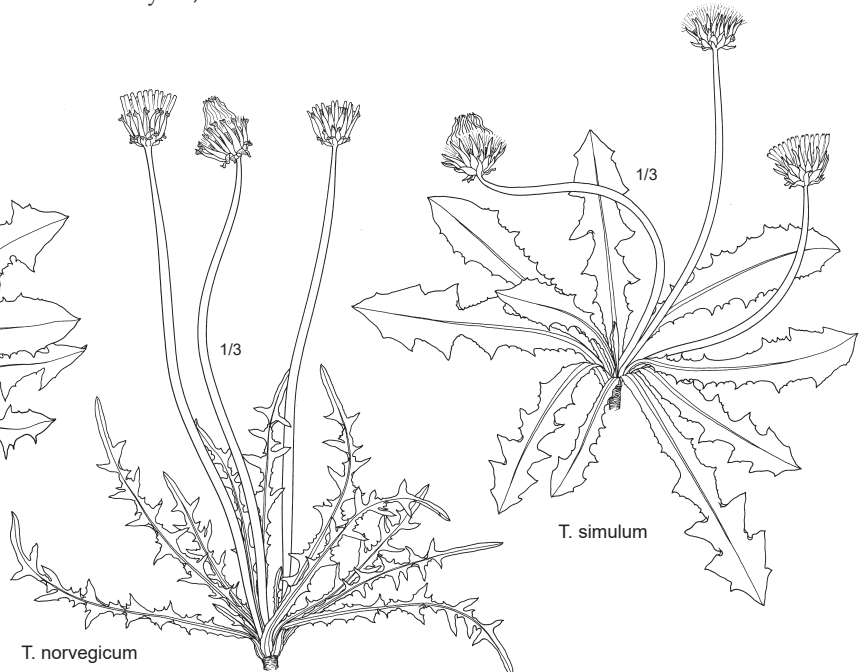
T. hjeltii

3 Taraxacum hjeltii (Dahlst.) Dahlst. **hjeltinvoikukka praktmaskros**

15–30 cm. Lehdet siirtavia; ruoti lyhyt, vaihtelevasti palteinen, usein voimakkaan viininpunainen; lapa vaaleanvihreä (keskisuoni punertava), suikea, parihalkoinen, epäsäännöllisesti hampainen tai leveäliuskainen; liuskapareja 0–3, liuskat lyhyitä, tasasivuisen kolmiomaisia, siirtavia tai toisinaan ylviistoja, yläreunat ehytlaitaisia tai niissä 1 tai 2 terävää hammasta; liuskavälit pyöreäkulmaisia, leveäpalteisia; kärkiliuska sivuliuskojen muotoinen, suippo – tylpähökärkinen. Mykerövanat pystyjä, paljon lehtiä pitempiä. Mykerö 45–70 mm leveä, pörröisen näköinen, puhtaankeltainen; kehdo tumma, ulkosuomut 14–15 × 4–5 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä, kapeanpuikeita, kärjessä suuri ulospistävä sarvi (noin 1/3 suomen pituudesta). Laitakukkien teriön kieli alta lähes juovaton. Yleensä siitepölytön. Luotit keltaisia. Pähkylät harmaankeltaisia. Niityillä, rantaniityillä, teiden varsilla.

T. hjeltii

T. norvegicum

T. simulum

4 *Taraxacum norvegicum* (Dahlst.) Dahlst. ruijanvoikukka**finnmarksmaskros**

10–20 cm. Lehdet sirottavia; ruoti lyhyt, palteeton, sinipunainen; lapa vaaleanvihreä, suikea – tasasoukan suikea; liuskapareja 3–5, liuskat kapeita, sirottavia – yläviistoja, teräväkärkisiä, niukkahampaisia; liuskavälit pitkiä, hammaslaitaisia – liuskaisia; kärkiliuska keihäsmäinen, käyrystyneesti venynyt. Mykerö 40–50 mm leveä, tummankeltainen; kehto tummanvihreä, ulkosuomut 7–8 × 2–3 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä, kärjestä ruskeanpunaisia, sisempien ulkosuomujen sarvilisäke selvä. Laitakukkien teriön kieli alta leveä- ja tummajuovainen. Siitepölyllinen. Luotit keltaisia. Pähkylät punakeltaisia. Joenvarsien kivikoissa, kalliotörmillä, sammaleisissa kivikoissa, teiden varsilla.

5 *Taraxacum simulum* Brenner ruusukevoikukka rosettmaskros

10–25 cm. Lehdet sirottavia; ruoti lyhyt, uloimmissa lehdissä vaihtelevasti palteinen, sisemmissä palteeton, himmeän sinipunainen; lapa tummanvihreä, suikea, hammaslaitainen – matalaan liuskainen; liuskapareja 0–3, liuskat matalan kolmiomaisia, sirottavia – alaskaartuvia, yläreunat ehyt- tai hammaslaitaisia; kärki kolmiomainen, suippo, ei yleensä erilliseksi liuskaksi kuroutunut. Mykerö 30–40 mm leveä; kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–4 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – sirottavia, kärjessä usein pieni kyhmy. Laitakukkien teriön kieli alta kapea- ja tummajuovainen. Siitepölytön tai siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Niityillä.

6 *Taraxacum tornense* T. C. E. Fr. lapinvoikukka lapplandsmaskros

10–20 cm. Lehdet sirottavia; ruoti kapeapalteinen, vihreä tai hieman punertava; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni vihreä tai hieman punertava), suikea, usein syvään liuskoittunut; liuskapareja 2–5 (pienillä yksilöillä lapa vain hammaslaitainen), liuskat lyhyitä, kapean kolmiomaisia, sirottavia, alaviistoja tai koukkumaisia, teräväkärkisiä, yläreunat ja liuskavälit tav. naskalihampaisia; kärkiliuska keskisuuri – suuri, tav. vaihtelevasti hampainen, suippokärkinen. Mykerövanat usein lehtiä lyhyempiä. Mykerö 35–40 mm leveä; kehdon ulkosuomut 7–10 × 2–3 mm, sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä harmahtavia, kärjet tav. pienikyhmyisiä. Laitakukkien teriön kieli alta kapea- ja punertavajuovainen. Siitepölytön. Luotit keltaisia – likaisenkeltaisia. 2n = 32. Niityillä.

3 *Sektio Erythrosperma* (H. Lindb.) Dahlst. mäki-voikukat sandmaskrosor

(3–)5–25(–40) cm; kuivien kasvupaikkojen lajeilla edellisvuotisten lehtikantojen muodostama tyvipaksuuntuma. Lehdet maanmyötäisiä – yläviistoja; lapa syvään runsasliuskainen. Mykeröt 20–40 mm leveitä, tav. vaaleankeltaisia; ulkosuomut puikeita – suikeita – harvoin tasasoukkia, tav. selvästi kalvolaitaisia, kehdonmyötäisiä – sirottavia, harvoin alaspäisiä; sisä- ja ulkosuomujen kärkosassa usein kyhmy tai sarvilisäke. Tav. siitepölytön. Luotit tav. tummia. Pähkylät 4–5 mm, punasävyisiä, oljenkeltaisia tai ruskeita; nokka 1–1.5 mm, lieriömäinen; pappuksen varsi 5–12 mm. 2n = 16, 24, 25, 32, 48. Kuivahkoilla paikoilla hietikoilla, niityillä, tienvarsilla, nurmikoilla.

Etupäässä lounaisia; Suomessa lähes 30 lajia, valtaosin alkuperäisiä tai muinaistulokkaita.

G. Wendt & H. Øllgaard 2015: Sandmaskrosor i Sverige och Danmark. 304 s. SBF-förlaget. Uppsala.

1	Pähkylöissä ei punaista värisävyä	2
1	Pähkylöissä punaista värisävyä	6

- 2 (1) Siitepölyllinen ..... **19 unguatum**
 2 Siitepölytön 3
- 3 (2) Luotit kellanvihreitä ..... **8 falcatum**
 3 Luotit mustanvihreitä 4
- 4 (3) Kehdon ulkosuomut löyhästi kehdonmyötäisiä – siirottavia, leveästi vaalealaitaisia – punalaitaisia ..... **7 dissimile**
 4 Kehdon ulkosuomut alaskaartuvia, korkeintaan kapealti vaalealaitaisia 5
- 5 (4) Lehdet pystyhköjä, ruoti purppuranpunainen, lapa harvaliuskainen, liuskapareja 2–4; kehdon ulkosuomut kapealti vaalealaitaisia ..... **13 microlobum**
 5 Lehdet maanmyötäisiä – yläviistoja, ruoti punavioletti, lapa tiheäliuskainen, liuskapareja 3–7; kehdon ulkosuomuissa ei vaaleaa laitaa ..... **14 proximum**
- 6 (1) Siitepölyllinen 7
 6 Siitepölytön 10
- 7 (6) Lehtiruodit kiiltävän punavioletteja ..... **15 rubicundum**
 7 Lehtiruodit himmeään sinipunaisia tai vaaleampia 8
- 8 (7) Pähkylät tumman punaruskeita; lehtilavan liuskat usein voimakkaasti liuskoittuneita ..... **16 scanicum**
 8 Pähkylät vaalean punaruskeita; lehtilavan liuskat enintään hampaisia 9
- 9 (8) Kehdon ulkosuomut leveästi vihreä-, vaalea- tai punalaitaisia; luotit kellanvihreitä.. ..... **12 limbatum**
 9 Kehdon ulkosuomut kapealti vaalealaitaisia; luotit tummanvihreitä ..... **18 tenellisquameum**
- 10 (6) Pähkylät kellanpunaisia – vaalean punaruskeita 11
 10 Pähkylät tumman punaruskeita – mustanpunaisia 13
- 11 (10) Tyvellä edellisvuotisten lehtiruotien jäänteiden muodostama selvä paksuuntuma; kehdon ulkosuomut leveästi vihreä-, vaalea- tai punalaitaisia ..... **12 limbatum**
 11 Tyvellä ei paksuuntumaa; kehdon ulkosuomut kapealti vaalealaitaisia 12
- 12 (11) Lehtilavan liuskat lyhyitä, niiden yläreuna melko suora; liuskavälit melko lyhyitä.... ..... **9 fulvum**
 12 Lehtilavan liuskat melko pitkiä, niiden yläreuna ylöskaartuva; liuskavälit pitkiä..... **11 isthmicola**
- 13 (10) Lehtiruodit kiiltävän punavioletteja, lavan liuskat tav. ulospäisiä .... **15 rubicundum**
 13 Lehtiruodit himmeään punavioletteja, lavan liuskat tav. alaviistoja – alaskaartuvia.. 14
- 14 (13) Lehtilavan ylempien sivuliuskojen alareunan tyvellä usein suuri alaspäinen hammas ..... **10 heterophyllum**
 15 Lehtilavan ylempien sivuliuskojen alareuna ehytlaitainen ..... **17 taeniatum**

7 *Taraxacum dissimile* Dahlst. **aurinkovoikukka solmaskros**

3–15 cm. Lehdet usein maanmyötäisiä; ruoti kapea, palteeton, punertava; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–4, liuskat leveän – kapean kolmiomaisia, alaviistoja, usein koukkumaisesti käyrystyneitä, hyvin terävä- tai suippokärkisiä, yläreunat usein liuskoittuneita tai vaihtelevasti hampaisia, alareunassa usein yksinäinen, pitkä hammas; liuskavälit teräväkulmaisia – pyöreäkulmaisia, usein hampaisia; kärkiliuska hyvin muunteleva, kolmiomainen – nuolimaisen keihäsmäinen, tav. liuskoittunut tai halkoinen. Mykerö 30–35 mm leveä, tummankeltainen, keskitiheä, kuperahko; kehdon ulkosuomut 7–10 × 3–4 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – siirottavia, päältä oliivinvihreitä – punavihreitä, leveästi vaalealaitaisia – punalaitaisia, tav. kyhmykärkisiä. Teriön kieli usein kouruinen, tummakärkinen, alta purppuranpunainen – tumma. Siitepölytön. Luotit tummanvihreitä. Pähkylät harmahtavan oljenkeltaisia. Kuivilla niityillä, kallioilla, tienvarsilla, vanhoilla nurmikoilla.

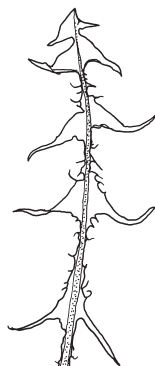

8 *Taraxacum falcatum* Brenner, *T. brachycranum* (Dahlst.) Markl., *T. fulvum* Raunk. subsp. *brachycranum* Dahlst. **viikatevoikukka** (sirppivoikukka) **falkmaskros**

15–30 cm. Lehdet sirottavia tai ± pystyjä; ruoti kapea, palteeton, tav. hieman punavioletti; lapa tumman harmaanvihreä, liuskapareja 4–8, liuskat kapean kolmiomaisia, sirppimäisiä, sirottavia – alaviistoja, erittäin pitkäkärkisiä, yläreunat usein liuskoittuneita tai vaihtelevasti hampaisia; liuskavälit kulmikkaita, usein poimu- ja tummareunaisia, kiharahampaisia; kärkiliuska pieni, nuolimainen – vaihtelevasti kolmiomainen, kärki suippo ja nipukallinen tai kieli-mäinen. Mykerö 30–35 mm leveä, tiiviskukkainen, kuperahko; kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–3 mm, yläviistoja – sirottavia, päältä harmahtavia, hyvin kapealti vaalealaitaisia, tav. kyhmykärkisiä. Teriön kielen hampaat usein punertavia – tummia. Siitepölytön. Luotit kellanvihreitä. Pähkylät kellanruskeita. Niityillä, heinikoissa.

T. falcatum

9 *Taraxacum fulvum* Raunk., *T. divaricatum* (Brenner) Brenner, *T. sagittarium* Brenner **tiilivoikukka** **tegelmaskros**

15–40 cm. Lehdet sirottavia; ruoti kapea, palteeton tai kapeapal-teinen, vaihtelevasti punertava; lapa ruohonvihreä, liuskapareja 3–7, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia; liuskavälit teräväkulmaisia, naskalihampaisia; kärkiliuska pieni, kolmiomainen ja ehyt tai pienehkö, nuolimainen ja halkoinen, teräväkärkinen. Mykerö 35–40 mm leveä, vaaleankeltainen, melko tiiviskukkainen, kupera; kehdon ulkosuomut 10–11 × 3–4 mm, sirottavia – alaskaartuvia, päältä harmahtavia, kapealti vaalealaitaisia, sekä ulko- että sisäsuomujen kärjessä tav. paksunnos. Teriön kielen hampaat tav. punertavia – tummia. Siitepölytön tai harvoin siitepölyllinen. Luotit keltaisia – kellanharmaita – harmaanvihreitä. Pähkylät kellanruskeita – punakeltaisia. Ranta- ja lehtoniityillä, valoisissa lehdoissa, ojen pien-tareilla, puistonurmikoilla, ruderaattipaikoilla.

T. fulvum

10 *Taraxacum heterophyllum* Brenner, *T. fennomarginatum* Markl. ined. **harjuvoikukka** **hedmaskros**

8–20 cm. Lehdet lähes maanmyötäisiä; ruoti kapea, palteeton, punavioletti; lapa vaaleahkon vihreä, liuskapareja 2–4, liuskat hyvin vaihtelevan kolmiomaisia, sirottavia – alaskaartuvia, suippokärkisiä – hyvin teräväkärkisiä, yläreunat usein kuperia, ehytlaitaisia – vaihtelevasti hampaisia, alareunojen tyvellä usein lajille tyypillisesti selvä hammas; liuskavälit naskali- tai liuskahampaisia, toisinaan poimulaitaisia; kärkiliuska pieni – suuri, nuolimainen – keihäsmäinen, kärki tylpähkö, suippo tai kielimäinen, ehyt, hampainen tai kaksiosainen. Mykerö noin 25 mm leveä, vaaleankeltainen, keskiti-heä, kupera; kehdon ulkosuomut 5–9 × 2–3 mm, kehdonmyötäisiä – sirottavia, leveästi valko- tai punalaitaisia, joskus kärjessä paksunnos. Teriön kielen hampaat toisinaan tummia. Siitepölytön. Luotit tummanvihreitä. Pähkylät tumman ruskeanpunaisia. Harjunrin-teillä, hietikoilla, kallioilla, tienpientareilla, puistonurmikoilla.

11 *Taraxacum isthmicola* H. Lindb. **kannaksenvoikukka** **karelsk maskros**

10–40 cm. Lehtiruoti palteeton, punertava; lapa harmaanvihreä, liuskapareja 3–7, liuskat tav. kapean kolmiomaisia, alaviistoja, kärkiosasta tav. lajille tyypillisesti ylöskaartuvia, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia – tiheään naskalihampaisia, toisinaan

T. isthmicola

myös alareunassa naskalihampaita; liuskavälit pitkiä, tav. teräväkulmaisia ja naskalihampaisia, usein tummahkoreunaisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, kolmiomaisen keihäsmäinen, teräväkärkinen, sivut koveria, ehyitä – halkoisia. Mykerö 25–40 mm leveä, vaaleankeltainen, melko tiheä, kupera; kehdon ulkosuomut 9–12 × 2.5–4 mm, alaskaartuvia, päältä himmeän vihertäviä, kapealti valkolaitaisia, sekä ulko- että sisäsuomuissa usein pieni kyhmy. Laitakukkien teriön kielen hampaat toisinaan punaisia. Siitepölytön. Luotit tummahkoja. Pähkylät kellanpunaisia. 2n = 32. Laitumilla, heinikoissa, piholla, tienvarsilla.

12 Taraxacum limbatum Dahlst., *T. obscurans* (H. Lindb.) G. E. Haglund
päärmevoikukka bårdmaskros

10–20 cm; tyvellä edellisvuotisten lehtiruotien jäänteiden muodostama selvä paksuuntuma. Lehdet siirottavia; ruoti kapea, palteeton, kaikki ruodit punaruskeita tai ulommat vihertäviä; lapa tummanvihreä – hiukan sinertävä, liuskapareja 3–8, liuskat kapean kolmiomaisia, alaviistoja – siirottavia, suippokärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia; liuskavälit lyhyitä, teräväkulmaisia – vaihtelevasti kulmikkaita, reunassa tav. yksinäinen liuskamainen hammas; kärkiliuska pieni, kolmiomainen, suippokärkinen. Mykerö noin 45 mm leveä, vaaleankeltainen, keskitiheä, kupera; nappu härmäinen; kehdon ulkosuomut 7–9 × 3.5–4.5 mm, yläviistoja tai löyhästi kehdonmyötäisiä, leveästi vihreä-, vaalea- tai punalaitaisia, kärjessä tav. paksunnos. Laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia. Siitepölyllinen, joskus siitepölyä niukasti tai ei lainkaan. Luotit kellanvihreitä. Pähkylät vaalean ruskeanpunaisia. 2n = 32. Kallioilla, vallituksilla, kiviaidoilla, hiekkaisilla tienpienillä, nurmikoilla.

13 Taraxacum microlobum Markl. **piltivoikukka pyttemaskros**

8–25 cm. Lehdet siirottavia; ruoti kapea, palteeton, purppuranpunainen; lapa sinivihreä, liuskapareja 2–4, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, alaviistoja, suippokärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia, liuskavälit terävähkökulmaisia – pyöreähkökulmaisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, kolmiomainen – keihäsmäisen nuolimainen, kärki suippo tai usein venynyt. Mykerö 25–35 mm leveä, vaaleankeltainen, tiheä – hyvin tiheä; kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–3 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia, kapealti valkolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli osittain torvehtiva, usein punakärkinen. Siitepölytön. Luotit mustanvihreitä. Pähkylät harmaanruskeita. Merenrantojen tervaleppäreunuksissa, rantakallioilla, tienvarsilla.

14 Taraxacum proximum (Dahlst.) Raunk. **ruskovoikukka brunmaskros**

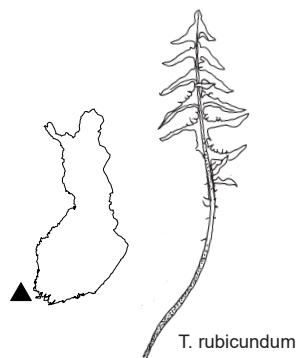

5–30 cm. Lehdet lähes maanmyötäisiä – viistosti ylöspäisiä; ruoti kapea, palteeton, punavioletti; lapa kellanvihreä – tummanvihreä, liuskapareja 3–7, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat vaihtelevasti hammaslaitaisia; liuskavälit lyhyitä, teräväkulmaisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, kärki tylpähkö tai suippo, ehyt – halkoinen. Mykerö noin 30 mm leveä, vaaleankeltainen, keskitiheä, kupera; kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–3 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia – ruskeita, kärjessä joskus pieni paksunnos. Laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia. Siitepölytön. Luotit

mustanvihreitä. Pähkylät ruskeita – tummanruskeita. $2n = 24$. Valoisissa lehdoissa, lehtoniityillä, tienvierillä, puistonurmikoilla.

15 *Taraxacum rubicundum* (Dahlst.) Dahlst. **rubiinivoikukka**
rubiinmaskros

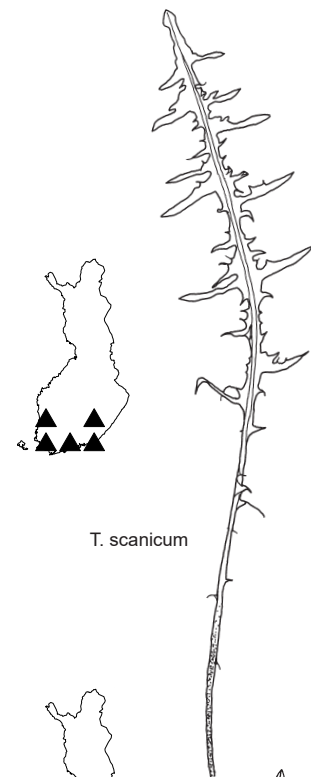
5–20 cm; tyvellä edellisvuotisten lehtiruotien jäänteiden muodostama selvä paksuuntuma. Lehdet lähes maanmyötäisiä; ruoti hyvin kapea, palteeton, kirkkaan punavioletti; lapa tumman sinertävänvihreä, liuskapareja 3–7, liuskat kapean kolmiomaisia – melkein tasasoukkia, alaviistoja – siirottavia, suippokärkisiä – teräväkärkisiä, usein ylöspäin kaarevia, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia – suurihampaisia; liuskavälit lyhyitä, vaihtelevasti kulmikkaita, naskali- tai liuskahampaisia, usein poimulaitaisia; kärkiliuska kolmiomaisen keihäsmäinen, kärki kielimäinen. Mykerö 25–35 mm leveä, vaaleankeltainen, harsuhko, tasainen; kehdon ulkosuomut 5–6 × 2–4 mm, tiiviisti – löyhästi kehdonmyötäisiä, kapealti valkolaitaisia, kärjessä usein paksunnos. Laitakukkien teriön kielen hampaat usein punaisia – tummia. Yleensä siitepölytön. Luotit harmaita – tummanvihreitä. Pähkylät tumman ruskeanpunaisia. $2n = 24$. Lehtoniityillä, kedoilla, kallioilla.

T. rubicundum

16 *Taraxacum scanicum* Dahlst. **skoonenvoikukka** skånemaskros

5–25 cm. Lehdet pitkiä, mutkaisia, maanmyötäisiä; ruoti kapea, palteeton, himmeän sinipunainen; lapa tummanvihreä, liuskapareja 4–5, liuskat kapean kolmiomaisia, alaviistoja tai siirottavia, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat usein liuskoittuneita ja suurihampaisia; liuskavälit tav. pitkiä, vaihtelevasti kulmikkaita ja liuskahampaisia; kärkiliuska keihäsmäinen, kärki pitkä, kielimäinen, tyviosastaan usein halkoinen. Mykerö 30–35 mm leveä, keltainen, tiheä, kupera; kehdon ulkosuomut 7–8 × 2–4 mm, siirottavia – alaskaartuvia, päältä harmaita, hyvin kapealti vaalealaitaisia, kärkipaksunnos heikko. Laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia – tummahkoja. Siitepölyllinen. Luotit tummanvihreitä. Pähkylät tumman punaruskeita. $2n = 25$. Puistonurmikoilla, tienvarsilla.

T. scanicum

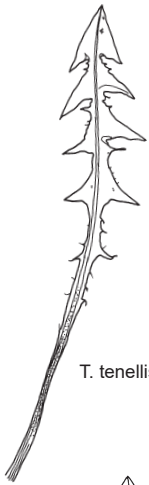
17 *Taraxacum taeniatum* G. E. Haglund **tupsuvoikukka**
tofsmaskros

5–15 cm; tyvellä edellisvuotisten lehtiruotien jäänteiden muodostama selvä paksuuntuma. Lehdet siirottavia tai ± pystyhköjä; ruoti kapea, palteeton, purppuranpunainen; lapa keskivihreä, liuskapareja 3–4, liuskat kapean kolmiomaisia, alaviistoja, suippokärkisiä – teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia – naskalihampaisia, usein kuperia; liuskavälit vaihtelevasti kulmikkaita, liuskahampaisia; kärkiliuska pieni tai pienehkö, nuolimainen – keihäsmäinen, suippo- tai tylpähökärkinen, tav. ehytlaitainen. Mykerö 25–30 mm leveä, vaaleankeltainen, keskitiheä, kupera; kehdon ulkosuomut 5–6 × 3–4 mm, yläviistoja – hieman alaskaartuvia, päältä harmaita vihreitä – punertavia, kapealti vaalealaitaisia, kärkipaksunnos tav. heikko. Laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia. Siitepölytön tai harvoin siitepölyllinen. Luotit kellanvihreitä. Pähkylät mustanpunaisia. $2n = 24$. Kedoilla, hietikoilla.

18 *Taraxacum tenellisquameum* Markl. **hentosuomuvoikukka**
alvarmaskros

5–25 cm. Lehdet siirottavia; ruoti kapea, palteeton, punavioletti tai ulommissa lehdistä ruoti vihreä; lapa tummanvihreä, kapean

T. tenellisquameum

vastapuikea, kärkiosasta leveimmillään, liuskapareja 2–4, liuskat lyhyitä, lähekkäisiä, leveän kolmiomaisia, siirottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia – naskalihampaisia; liuskavälit lyhyitä, epäselviä, teräväkulmaisia; kärkiliuska nuolimaisen kolmiomainen, laidoilta toisinaan matalahalkoinen, suippokärkinen. Mykerö noin 30 mm leveä, keltainen, keskitiheä, kuperahko. Kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–3 mm, hieman alaskaartuvia, päältä kellanvihreitä – punertavia, pitkä- ja teräväkärkisiä. Laitakukkien teriön kieli alta harmahtava. Siitepölyllinen. Luotit tummanvihreitä. Pähkylät vaalean punaruskeita. Lehtoniityillä, hietikoilla, tienvarsilla.

19 Taraxacum ungulatum (Brenner) Brenner, *T. pseudofulvum* H. Lindb. ex Puol. **kynsivoikukka**

5–20 cm. Lehdet siirottavia; ruoti kapea, palteeton, tumman ruskeanvioletti; lapa harmahtavanvihreä, liuskapareja 3–5, liuskat tasasoukkia – kapean kolmiomaisia, siirottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia – hammaslaitaisia; liuskavälit vaihtelevia (lyhenevät lehden kärkeä kohden), terävähkökulmaisia – pyöreähkökulmaisia, hammaslaitaisia; kärkiliuska pienehkö – keskisuuri, tasasivuisen kolmiomainen – nuolimaisen keihäsmäinen, teräväkärkinen. Mykerö 30–35 mm leveä, vaaleankeltainen, tiheä, tasainen tai ± kupera; kehdon ulkosuomut 10–12 × 1.5–2 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmaanvihreitä, kapealti valkolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli alta lähes musta. Siitepölyllinen. Luotit mustanvihreitä. Pähkylät oljenruskeita. Valoisissa rinnelehdissä, harmaalepikoissa, harvoin puistonurmikoilla.

4 Sektio Crocea M. P. Christ. **sahramivoikukat fjällmaskrosor**

5–40 cm; usein melko hentoja. Lehtiruodit useimmilla lajeilla vihreitä ja leveäpalteisia. Lehtilapa useimmilla lajeilla melko ohut, vaihtelevasti matalaan liuskainen tai hampainen, keskisuoni vaalea. Kukintovanat hentoja, kaljuja. Mykeröt 35–50 mm leveitä, usein melko vähäkukkaisia; ulkosuomut 7–12 × 2–5 mm, kehdonmyötäisiä – alaskaartuneita, usein kalvolaitaisia. Kukat tummankeltaisia. Pähkylät 4–5 mm, oljenkeltaisia – ruskeita; nokka 0.3–1.0 mm, kartiomainen – lieriömäinen.

Sektion noin 80 näytteestä on tehty DNA-analyysit Norrbottenin sahramivoikukkien selvittelyn yhteydessä. Ne toivat esille sektorin lajien monimuotoisuuden ja monien lajien niin suuren yhdennäköisyyden eri kasvupaikoilla, ettei niitä ole mahdollista morfologisesti erottaa. Jälkimmäinen piirre pätee varsinkin lajeille epäedullisilla paikoilla, esimerkkinä Enontekiön paljaka-alueilta kerätyt näytteet.

Suomen huonoimmin tunnettu voikukkasektio. Suomessa kasvaa noin 40–50 sahramivoikukkalajia. Kuvattujen lajien lisäksi on useita nimettyjä, mutta kuvaamatta jääneitä lajeja. Sahramivoikukkaa kasvaa Pohjois-Suomessa Kainuusta pohjoiseen. Ne ovat alkuperäisiä tuntureilla, vesistöjen varsilla ja luonnonniityillä, tulokkaita ihmisten luomilla niityillä ja tienvarsioiden penkoilla.

S. Lehtonen, J. Räsänen & L. Stenberg 2024: New species of *Taraxacum* sect. *Crocea*, from Norrbotten, Northern Sweden. *Nordic Journal of Botany*.

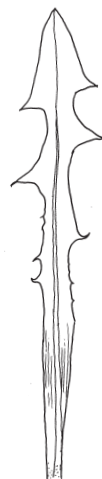
1	Siitepölyttömiä	2
1	Siitepölyllisiä	3
2 (1)	Lehtilapa kapea, ± tasaleveä, parijakoinen, kärkiliuska pieni	21 ceratolobum
2	Lehtilapa kapean vastapuikea, hampainen – vähän liuskoittunut, kärkiliuska pitkä	22 oreinopsis

- 3 (1) Lehtiruoti kirkkaan vaalean sinipunainen.....**24 sagittifolium**
 3 Lehtiruoti vaaleanvihreä..... 4
 4 (3) Kehdon ulkosuomut läpikuultavia .....**25 subpellucidum**
 4 Kehdon ulkosuomut läpikuultamattomia, mutta voivat olla kalvolaitaisia..... 5
 5 (4) Lehtilavan liuskapareja 2 tai 3; kehdon ulkosuomut kalvolaitaisia.....
 .....**20 boreicedens**
 5 Lehtilavan liuskapareja 3–5; kehdon ulkosuomut kalvolaidattomia .....
 ..... **23 rangiferinum**

20 Taraxacum boreicedens Rail. **kalvovoikukka**

membranmaskros

15–30 cm. Lehtiruoti ± palteinen, vaalea; lapa ± suikea, puhtaanvihreä (keskisuoni vaalea), liuskapareja 2 tai 3, liuskat lyhyitä, usein vuoroittaisia, kolmiomaisia – hieman koukkumaisia, siirtottavia tai hieman alaviistoja, ehytlaitaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit pitkiä, pyöreäkulmaisia, keskilehdissä tav. ehytlaitaisia, sisemmissä lehdissä hentoampaisia; kärkiliuska pieni – suuri, keihäsmäinen tai ± nuolimainen, ± teräväkärkinen. Mykerö noin 40 mm leveä, tummankeltainen, harsuhko, kuperahko; kehdon ulkosuomut 8–9 × 2.5–3.5 mm, kehdonmyötäisiä – löyhästi siirtottavia, alta himmeänvihreitä, kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia – punertavia. Luotit harmahtavia. Niityillä, kosteikkojuoteissa, jokien ja purojen varsilla.

21 Taraxacum ceratolobum Dahlst., *T. pleniflorum* M. P. Christ.

kirsivoikukka snömaskros

5–15 cm. Lehtiruoti ± palteinen, vaalea tai punertava; lapa kapea, vaaleanvihreä; keskisuoni vaalea tai ruskehtava, liuskapareja jopa 10, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, alaviistoja tai alaspäin taipuneita, ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit lyhyitä, vaihtelevan muotoisia; kärkiliuska pieni, nuolimainen – keihäsmäinen – kolmiomainen, suorasiivuinen. Mykerö 40–45 mm leveä, tummankeltainen, täyteläinen, tasainen; kehdon ulkosuomut 7–9 × 2–3 mm, kehdonmyötäisiä – löyhästi siirtottavia, kalvolaitaisia, alta himmeänvihreitä. Laitakukkien teriön kielen hampaat ± punertavia. Siitepölytön. Luotit harmaita. Tunturipaljakalla.

22 Taraxacum oreinopsis G. E. Haglund ex Sonck **puikovoikukka**

rödtandad fjällmaskros

10–30 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vaalea; lapa kapean vastapuikea, heinänvihreä; keskisuoni vaalea – hieman ruskehtava, liuskapareja 3 tai 4 tai lehden reuna vain harvahampainen, liuskat ehytlaitaisia, kapeita, alaviistoja, teräväkärkisiä, kärki toisinaan ylöspäin kaartuva; liuskavälit leveäpalteisia, tav. ehytlaitaisia, joskus niukkahampaisia; lehden kärkiosa pitkä, ehytlaitainen, teräväkärkinen. Mykerö noin 35 mm leveä, tummankeltainen, harsu; kehdon ulkosuomut noin 10 × 2–2.5 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – siirtottavia, alta himmeänvihreitä, kapealti tai epäselvästi vaalealaitaisia. Laitakukkien teriön kielen kärkihampaat punaisia. Siitepölytön. Luotit vihertäviä – harmahtavia. Niityillä, kosteikkojuoteissa, jokien ja purojen varsilla.

23 Taraxacum rangiferinum Sonck & H. Øllg. **poronvoikukka**

renmaskros

10–35 cm. Lehtiruoti ± palteinen, vaalea; lapa ± suikea, kellanvihreä (keskisuoni vaalea), liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, ala-

T. rangiferinum

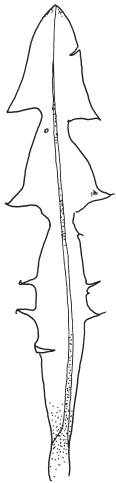

viistoja, yläreunat ehytlaitaisia tai niissä yksittäisiä hampaita, tylpähkärkisiä – teräväkärkisiä; liuskavälit tav. pyöreähkikulmaisia, ehytlaitaisia; kärkiliuska lyhyen nuolimainen, terävähkärkinen. Mykerö 35–40 mm leveä, tummankeltainen, harsu, kupera; kehdon ulkosuomut noin 8×2 mm, siirottavia – alaskaartuvia, vaaleahkoja. Laitakukkien teriön kielen kärkihampaat punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä. Niityillä, kosteikkojuoteissa, jokien ja purojen varsilla.

24 *Taraxacum sagittifolium* H. Lindb. ex Dahlst. **nuolivoikukka**

25–40 cm. Lehtiruoti palteinen, kirkkaan vaalean violetinpunainen; lapa ± lapiomainen, vaaleanvihreä (keskisuoni vaalea tai alaosasta ± violetinpunainen), liuskapareja 1–4, liuskat kolmiomaisia, ala-viistoja – siirottavia, yläreunat yleensä ehytlaitaisia tai joskus niukkahampaisia; liuskavälit tav. pyöreähkikulmaisia ja ehytlaitaisia; kärkiliuska tav. pitkä, nuolimainen ja ehytlaitainen, kärki tylpähkö. Mykerö 40–50 mm leveä, tummankeltainen, harsu, tasainen; kehdon ulkosuomut $9\text{--}12 \times 3\text{--}5$ mm, löyhästi kehdonmyötäisiä, päältä harmahtavia tai joskus punertavia, alta himmeänvihreitä, usein ± punertavalaitaisia. Laitakukkien teriön kielen kärkihampaat keltaisia tai punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Niityillä, kosteikkojuoteissa, jokien ja purojen varsilla, teiden pientareilla.

T. sagittifolium

25 *Taraxacum subpellucidum* Rail. **kuultovoikukka finsk fjällmaskros**

20–35 cm. Lehtiruoti ± palteinen, sisälehdissä palteeton, vaalea; lapa kapeansuikea – suikea, kellanvihreä (keskisuoni vaalea), liuskapareja 2–4 tai joskus lehden reuna vain harvahampainen, sisälehdet usein kauttaaltaan vaihtelevasti hammaslaitaisia, liuskat lyhyitä, usein vuorottaisia, kolmiomaisia tai joskus kynsimäisiä, siirottavia tai alaviistoja, ehytlaitaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit loivan pyöreähkukulmaisia, tav. ehytlaitaisia; kärkiliuska kolmiomainen – keihäsmäinen, terävähkö- tai tylpähkärkinen. Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, harsuhko, tasainen – kuperahko; kehdon ulkosuomut $8\text{--}11 \times 2\text{--}3$ mm, yläviistoja – alaskaartuvia, läpikuultavia, päältä vaaleanvihertäviä, alta himmeänvihreitä. Laitakukkien teriön kielen kärkihampaat keltaisia – oranssinkeltaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Niityillä, kosteikkojuoteissa, jokien ja purojen varsilla, tunturipaljakalla.

5 Sektio *Naevosa* M. P. Christ. **laikkuvoikukat fläckmaskrosor**

10–40 cm. Lehdet himmeänvihreitä; lavassa usein monia pieniä, hajanaisia täpliä tai maksalaikkuja; keskisuoni yläpinnaltaan ohutjuovainen ja ainakin alaosastaan punertava; lavan liuskat tav. kolmiomaisia. Mykeröt 35–60 mm leveitä. Kehto nuorena harmaanvihreä tai joskus heikosti sinertävä. Ulommat kehtosuomut $9\text{--}14 \times 2.5\text{--}5$ mm, kehdonmyötäisiä – alaskaartuvia, usein ± kalvolaitaisia, yläpinnalta tav. harmahtavia. Pähkylät 4–4.5 mm, harmahtavan ruskeita; nokka 0.4–0.7 mm. Kosteilla paikoilla ja joskus nurmikoilla.

Sektion raja luhtavoikukkiin (sektio *Celtica*) on epäselvä. Monen tässäkin mainitun lajin asema sektiössä on epävarma. Tässä mainittujen lisäksi Suomessa on tavattu täplävoikukalle läheinen *Taraxacum euryphyllum* (Dahlst.) M. P. Christ. Uudeltamaalta ja Kainuusta.

1	Lehdissä maksalaikkuja tai -täpliä	2
1	Lehdissä korkeintaan lavan liuskaväleissä tervalaikeja	3

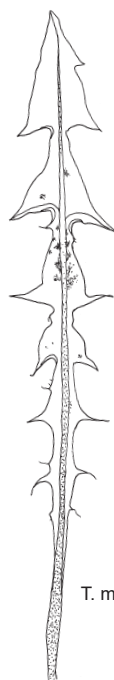
- 2 (1) Lehden kärkiliuska pitkä, keihäsmäinen ..... **27 maculigerum**
 2 Lehden kärkiliuska lyhyt, nuolimaisen kolmiomainen – vinoneliömäinen .....
 ..... **28 naevosum**
 3 (1) Lapin kasvi ..... **29 opeatolobum**
 3 Etelä- ja Keski-Suomen kasvi 4
 4 (3) Kehdon ulkosuomut tav. kehdonmyötäisiä; mykerövanat lehtiä pitempiä .....
 ..... **26 gelertii**
 4 Kehdon ulkosuomut löyhästi kehdonmyötäisiä – ulospäisiä; mykerövanat lehtien
 pituisia ..... **30 praestans**

26 Taraxacum gelertii Raunk. **gelertinvoikukka** **Gelerts maskros**

15–40 cm. Lehdet mykerövanoja pitempiä; ruoti melkein palteeton, sinipunainen ja väri jatkuu ainakin keskisuonen alaosaan; lapa tummanvihreä, liuskapareja 2–5, liuskat leveitä, kolmiomaisia, siirrottavia, yläreunat ehytlaitaisia ja vaihtelevasti naskalihampaisia; liuskavälit pyöreähkökulmaisia; kärkiliuska tav. lyhyt, ehytlaitainen, kärjessä usein pieni nipukka. Mykerö 40–55 mm leveä, tummankeltainen, harsu; kehdon ulkosuomut 9–13 × 3–4 mm, tav. kehdonmyötäisiä, alta tummanvihreitä – ruskehtavia, vaihtelevasti kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia – tummahkoja. Nurmikoilla. Uustulokas.

T. gelertii

27 Taraxacum maculigerum H. Lindb. **laikkuvoikukka** **fläckmaskros**

10–30 cm. Lehdet mykerövanojen pituisia, täplikkäitä; ruoti palteeton, sinipunainen; lapa himmeänvihreä (keskisuoni ± punertava), liuskapareja 2–5, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä; liuskavälit pyöreähkö- tai terävähkökulmaisia; kärkiliuska pitkä, keihäsmäinen, ehytlaitainen tai joskus tyviosassa muutama hammas, teräväkärkinen. Mykerö noin 35 mm leveä, tummankeltainen, tiheä; kehdon ulkosuomut 9–14 × 2–3 mm, loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavan vihreitä, alta himmeänvihreitä, epäselvästi kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Rannoilla, kosteilla lehtoniityillä. Alkuperäinen.

T. maculigerum

28 Taraxacum naevosum Dahlst. **täplävoikukka** **leverfläcksmaskros**

20–30 cm. Lehdet mykerövanoja pitempiä; ruoti ± palteinen, ± sinipunainen; lapa himmeänvihreä, usein maksalaikkuinen (keskisuoni ± punertava), liuskapareja 2–6, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, siirrottavia – alaviistoja, ehytlaitaisia – niukkahampaisia; liuskavälit pyöreähkö- tai terävähkökulmaisia; kärkiliuska lyhyt, nuolimaisen kolmiomainen – vinoneliömäinen. Mykerö 50–60 mm leveä, vaaleankeltainen, harsu – harsuhko; kehdon ulkosuomut 10–13 × 2.5–3.5 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – siirrottavia, päältä harmahtavia, alta himmeänvihreitä, epäselvästi kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Kosteilla niityillä. Alkuperäinen.

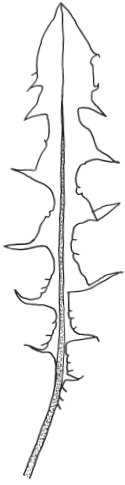

29 Taraxacum opeatolobum Dahlst. ex G. E. Haglund **ripsuvoikukka** **tännäsmaskros**

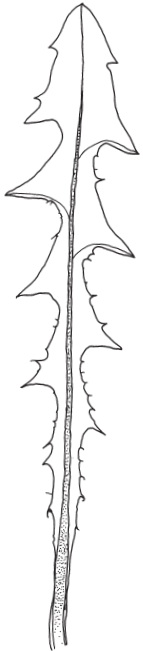
15–30 cm. Lehdet usein mykerövanoja pitemmät; ruoti palteeton, sinipunainen; lapa himmeänvihreä (keskisuoni ± punertava), liuskapareja 3–5, liuskat vaihtelevan kolmiomaisia, siirrottavia – alaviistoja, pitkäkärkisiä, yläreunassa usein pitkiä, naskalimaisia hampaita; liuskavälit pyöreähköjä, tav. pitkä- ja naskalihampaisia; kärkiliuska

T. naevosum

T. opeatolobum

T. praestans

pieni – keski-suuri, kolmiomaisen nuolimainen tai nuolimainen, ehyt- tai usein hammaslaitainen, teräväkärkinen. Mykerö noin 55 mm leveä, tummankeltainen, harsuhko; kehdon ulkosuomut 10–13 × 2.5–5 mm, siirottavia – alaskaartuvia, päältä harmahtavia, alta himmeänvihreitä, kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Niityillä. Alkuperäinen.

30 *Taraxacum praestans* H. Lindb. **iltavoikukka kvällsmaskros**

10–35 cm. Lehdet mykerövanojen pituisia; ruoti palteeton tai kapea-palteinen, punaruskea; lapa hieman sinertävänvihreä (keskisuoni punertava), liuskapareja 3–8, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja tai joskus siirottavia, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia – harvahampaisia; liuskavälit pyöreäkulmaisia, vaihtelevasti hampaisia, joskus tervalaiikkuisia; kärkiliuska lyhyt, kolmiomainen, ehytlaitainen tai pitempi, nuolimaisen kolmiomainen, hammaslaitainen, lyhytsuippuinen – pyöreäkärkinen. Mykerö 40–55 mm leveä, vaaleankeltainen, harsuhko; kehdon ulkosuomut 10–14 × 2.5–4.5 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – siirottavia, päältä harmahtavia, alta himmeänvihreitä, kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit melkein keltaisia – harmahtavia. Rannoilla, lehtoniityillä, puronvarsilehdoissa, teiden varsilla. Alkuperäinen.

6 **Sektio Boreigena** Dahlst. ex G. E. Haglund **pohjanvoikukat norrlandsmaskrosor**

15–45 cm. Lehdet tav. karvaisia; ruoti tav. leveäpalteinen; lapa harvaliuskainen, liuskavälit vain muutamilla lajeilla tummia, kärkiliuska tav. suuri. Mykerövanat hieman lehtiä pitempiä. Mykeröt 40–70 mm leveitä, puhtaankeltaisia, täysin avautuneina lähes pallomaisia; ulkosuomut pitkiä ja leveitä, lähes sisäsuomujen pituisia, siirottavia – alaspäisiä, yläpinnalta hyvin vaaleita; avautuneiden mykeröiden sisäsuomut tiiviimmin kiinni toisissaan kuin rikkavoikukilla. Useimmilla lajeilla laitakukkien teriön kieli alta puhtaankeltainen tai suonia myöten harmaatai punertavaraitainen. Siitepölyllisiä tai -pölyttömiä. Vartalo ja luotti tav. puhtaankeltaisia. Pähkylät 3.2–4 mm, harmaanvihreitä – oljenkeltaisia; nokka 0.2–0.7 mm, kartiomainen; pappuksen varsi 10–15 mm. 2n = 24.

Sektio ei ole aina selvästi ahovoikukista (sektio *Borea*) erotettavissa. Suomessa noin 15 lajia. Useat lajit ovat alkuperäisiä ja suoniityillä, kosteilla heinämailla, joenvarsilla ja puronvarsikorvissa sekä nykyisin usein myös teiden pientareilla esiintyviä. Samantapaisilla paikoilla kasvaa myös muutamia ahovoikukkalajeja. Niiden levinneisyyden painopiste on hiukan eteläisempi.

1	Lehtiruodit tav. selvästi punertavia.....	2
1	Lehtiruodit tav. ± vihreitä.....	6
2 (1)	Siitepölytön.....	3
2	Siitepölyllinen.....	5
3 (2)	Lehtilavassa liuskapareja 4–6, liuskaväleissä usein tervalaikkuja.....	31 chrysostylum
3	Lehtilavassa liuskapareja 0–3, liuskavälit korkeintaan tummalaitaisia.....	4
4 (3)	Kehdon ulkosuomut kehdonmyötäisiä – siirottavia.....	35 hirsuticaule
4	Kehdon ulkosuomut alaspäisiä.....	38 perattenuatum
5 (2)	Lehtilavassa tav. vain keskisuoni runsaskarvainen, liuskaväleissä usein suuria tervalaikkuja.....	37 macrocentrum
5	Lehtilapa kauttaaltaan pehmytkarvainen, liuskavälit korkeintaan tummalaitaisia.....	34 galeatum
6 (1)	Lehdet tav. liuskattomia, lusikkamaisesti kouruisia, hammaslaitaisia.....	32 cochleatum

- 6 Lehdet tav. selvästi liuskaisia 7
- 7 (5) Siitepölytön; luotit keltaisia..... **33 crassipes**
- 7 Siitepölyllinen tai luotit harmahtavia..... 8
- 8 (6) Vaihtelevasti siitepölyllinen; luotit harmahtavia..... **40 vestrobotnicum**
- 8 Siitepölyllinen; luotit keltaisia 9
- 9 (7) Kehdon ulkosuomut alaskaartuvia; laitakukkien kieli alta juovaton tai hyvin heikkoraitainen ..... **36 kuusamoëne**
- 9 Kehdon ulkosuomut tav. ± sirottavia; laitakukkien kieli alta suonია myöten harmah-tava- tai punertavaraitainen ..... **39 rubrolineatum**

31 Taraxacum chrysostylum Dahlst. **topaasioikukka**
guldstiftsmaskros

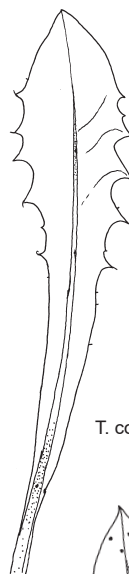
20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai vaihtelevasti palteinen, vaalean sinipunainen; lapa suikea, harmahtavan vaaleanvihreä (keskisuoni usein pitkälti punertava), karvainen, vaihtelevasti liuskainen, liuskapareja 4–6, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, sirottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai hyvin vaihtelevasti hampaisia; liuskavälit usein tervalaikkuisia; kärkiliuska kolmiomaisen keihäsmäinen, pitkäsuippuinen. Mykerö 40–50 mm leveä, tummankeltainen, harsuhko, laitakukat huomiota herättävän kapeita; kehto tummanvihreä, ulkosuomut 15–20 × 4–6 mm, sekaisia, alaspäisiä, päältä harmahtavia tai usein punasävyisiä, hyvin kapealti kalvolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli alta suonია myöten punaviolettiraitainen. Siitepölytön. Luotit keltaisia. Niityillä.

T. chrysostylum

32 Taraxacum cochleatum Dahlst. & H. Lindb., *T. latipes* Dahlst.,
T. praelongum G. E. Haglund **lusikkavoikukka** **spiralmaskros**

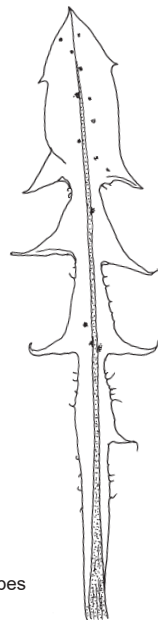
15–35 cm. Lehti tav. lusikkamaisesti kouruinen; ruoti vaalea, leveä-palteinen; lapa kapean vastapuikea, tumman harmaanvihreä, karvainen, tav. ehyt ja hammaslaitainen, joskus matalaan liuskainen, liuskapareja 0–3, liuskat leveän kolmiomaisia, yläreunat ehytlaitaisia tai niissä yksinäinen hammas, sekä liuskojen että hampaiden kärjet teräviä; liuskavälit pyöreähköjä; kärki tylppä – suippo. Mykerö 45–55 mm leveä, tummahkon keltainen, tiheä; kehto matala ja leveä, ulkosuomut 15–16 × 3–4 mm, sirottavia – hieman alaskaartuvia, päältä ruskehtavia – harmahtavia, hyvin kapealti kalvolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli alta himmeän violetti- tai harmaajuovainen. Useimmiten siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia. Niityillä, puronvarsilla.

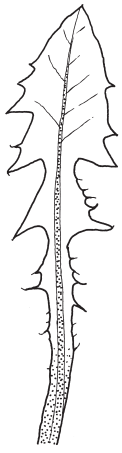
T. cochleatum

33 Taraxacum crassipes H. Lindb. **lehtovoikukka** **tjockmaskros**

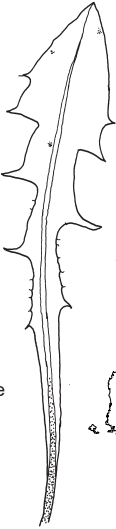
20–45 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vihreä tai heikosti punertava; lapa leveä, vaalean harmahtavanvihreä, melko harvakarvainen, liuskapareja 3 tai 4, liuskat leveän kolmiomaisia, sirottavia – hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai nas-kalihampaisia; liuskavälit teräväkulmaisia – pyöreähkökulmaisia; kärkiliuska suuri, nuolimaisen keihäsmäinen, ehytlaitainen tai kummallakin sivulla yksinäinen ulospistävä suuri hammas. Mykerö 60–70 mm leveä, tummankeltainen, tiivis; kehto suuri, ulkosuomut 14–15 × 4–7 mm, alaspäisiä, päältä harmahtavan sinivihreitä – hieman punertavia, kapealti vaalealaitaisia. Laitakukkien teriön kieli usein kouruinen, alta punaviolettijuovainen. Siitepölytön. Luotit keltaisia. Suoniityillä, lehtokorvissa, teiden pientareilla. Aikaisemmin yleinen, nykyisin suuresti harvinaistunut.

T. crassipes

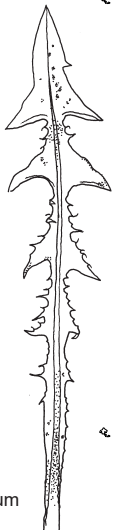
T. galeatum

T. hirsuticaule

T. kuusamoense

T. macrocentrum

34 *Taraxacum galeatum* Dahlst. **pehmoaikukka** (kypäräaikukka) hjälmmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton – leveäpalteinen, tav. kirkkaan punavioletti; lapa vastapuikea, harmaanvihreä, joskus punertava (keskisuoni tav. pitkälti punertava), pehmeäkarvainen, joskus vain heikosti liuskoittunut, liuskapareja 2 tai 3, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, suoria tai kärjestä ylöskaartuvia, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat usein naskalihampaisia; liuskavälit pyöreäkulmaisia; kärkiliuska suuri, keihäsmäinen, suippokärkinen, laidat usein hammasliuskaisia. Mykerö 50–60 mm leveä, tiivis, tummahkon keltainen, kuperahko; kehdon ulkosuomut 15–17 × 3–5 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai aavistuksen punertavia, hyvin kapealti kalvolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli alta suonia myöten heikosti harmaaraitainen. Siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia. Niityillä, tienpientareilla.

35 *Taraxacum hirsuticaule* J. Räsänen ined. **nukkavoiukukka**

20–35 cm. Lehtiruoti kapeapalteinen, tumman sinipunainen; lapa vastapuikea, puhtaanvihreä (keskisuoni usein alaosa punertava), karvainen, usein heikosti liuskoittunut tai liuskaton, liuskapareja 0–3, liuskat lyhyitä, hammasmaisia, sirottavia, teräväkärkisiä; liuskavälit pyöreäkökulmaisia, leveäpalteisia, ehytlaitaisia – naskalihampaisia; kärkiliuska suuri, nuolimainen, ehytlaitainen tai reunoissa muutama pienehkö hammas, teräväkärkinen. Mykerö 45–50 mm leveä, tummankeltainen, tasainen – hieman kupera; kehdon ulkosuomut 9–10 × 2.5–3.5 mm, kehdonmyötäisiä – sirottavia, molemmin puolin vihertäviä, laidat lyhyt- ja valkokarvaisia. Laitakukkien teriön kieli alta punaharmaajuovainen, hampaat punertavia. Siitepölytön. Luotit keltaisia. Niityillä, tienpientareilla.

36 *Taraxacum kuusamoense* H. Lindb. & Palmgr.

kuusamonvoikukka kuusamomaskros

20–35 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vaalea tai tyvestä heikosti sinipunainen; lapa suieka – vastapuikea, vaaleanvihreä – tummahkon vihreä, tav. kalju, liuskapareja 4–7, liuskat tasavivuisen kolmiomaisia, sirottavia, lähes ehytlaitaisia; liuskavälit pyöreäköjä – teräväköjä; kärkiliuska pieni – suuri, kolmiomainen – soikean nuolimainen – keihäsmäinen, tylpähökärkinen, laidoilta usein vaihtelevasti liuskoittunut, tyvikulmat joskus pyörityneitä. Mykerö 40–50 mm leveä, vaaleankeltainen, harsuhko; kehdon ulkosuomut 10–11 × 2–4 mm, alaskaartuvia, päältä himmeän harmahtavia, hyvin kapealti kalvolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli toisinaan torvehtiva, alta viiruton tai enintään heikosti suonia myöten harmaaraitainen. Siitepölyllinen. Luotit vaaleankeltaisia. Niityillä, tienpientareilla.

37 *Taraxacum macrocentrum* Dahlst. **peitsivoikukka** lansettmaskros

15–30 cm. Lehdet pitkiä, peitsimäisiä, nuoret lehdet valoisalla paikalla ruskehtavia; ruoti palteeton tai kapeapalteinen, vaalea tai heikosti sinipunainen; lapa himmeän oliivinvihreä (keskisuoni pitkälti punertava), karvainen, liuskapareja 2–6, liuskat lyhyitä, kapean kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia; liuskavälit pyöreäkulmaisia, vaihtelevasti hampaisia, tervalaikullisia (laikut suuria); kärkiliuska tav. pitkä, keihäsmäinen, suippokärkinen, laidoilta hampainen tai liuskainen. Mykerö 50–60 mm leveä, tummankeltainen, tiivis; kehdon ulkosuomut

15–16 × 3–5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia – hieman punertavia, kalvolaita kapea tai huomaamaton. Laitakukki-
en teriön kieli alta harmaan violettijuovainen. Siitepölyllinen. Luotit
hieman harmahtavia. Niityillä.

38 *Taraxacum perattenuatum* H. Lindb. **sahavoikukka**

25–40 cm. Lehdet pitkiä; ruoti palteeton, himmeän punavioletti;
lapa suikea, tummareunainen, karvainen, usein heikosti liuskoittu-
nut tai jopa liuskaton, epäsäännöllisesti hammaslaitainen, liuskapa-
reja 0–3, liuskat lyhyitä, leveän kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkär-
kisiä; liuskavälit tav. terävähkökulmaisia; kärkiliuska erittäin pitkä
($\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{4}$ lehden pituudesta), keihäsmäisen nuolimainen, vaihtelevas-
ti hammas- tai lovilaitainen, suippo- tai otakärkinen. Mykerö 40–55
mm leveä, puhtaankeltainen, harsuhko; kehto vaaleanvihreä, ulko-
suomut 12–15 × 3–5 mm, alaspäisiä, päältä harmahtavia – punerta-
via, kapealti valkolaitaisia. Laitakukkien teriön kieli alta viiruton tai
heikosti suonia myöten harmaaraitainen. Siitepölytön. Luotit kul-
lankeltaisia. Niityillä, tienpientareilla.

T. perattenuatum

39 *Taraxacum rubrolineatum* H. Lindb. **juovavoikukka** **randmaskros**

15–35 cm. Lehtiruoti palteeton – vaihtelevasti palteinen, vihreä;
lapa vastapuikea, vaalean sinertävänvihreä, niukkakarvainen, lius-
kapareja 2–5, liuskat kolmiomaisia, sirottavia – hieman alaviistoja,
yläreunat ehytlaitaisia tai niukkahampaisia; liuskavälit teräväkul-
maisia – pyöreäkulmaisia; kärkiliuska pienehkö – suurehko, vaih-
televan kolmiomainen, toisinaan heikosti muusta lavasta erottuva,
sivuilla usein 1 suuri hammas, kärki melko tylppä – jopa kielimäi-
nen. Mykerö 45–55 mm leveä, vaaleankeltainen; kehto vaaleanvih-
reä, ulkosuomut 10–14 × 2–4 mm, ± sirottavia – alaskaartuvia, pääl-
tä vaaleanvihreitä, tav. kalvolaidattomia. Laitakukkien teriön kieli
alta punertavaraitainen. Siitepölyllinen. Luotit keltaisia – hieman
harmahtavia. Niityillä.

T. rubrolineatum

40 *Taraxacum vestrobtanicum* Dahlst. **länsipohjanvoikukka** **pickelmaskros**

15–40 cm; koko ja lehtimuoto vaihtelevat suuresti kasvupaikan mu-
kaan. Lehtiruoti leveäpalteinen, vaalea tai harvoin hieman punerta-
va; lapa vaaleahkon vihreä, melkein karvaton, aina vähintään hie-
man liuskainen, liuskapareja 2–4, liuskat vaihtelevan kolmiomaisia,
sirottavia – hieman alaviistoja, yläreunat tav. hampaisia tai lius-
koittuneita, teräväkärkisiä; liuskavälit pyöreähkö- tai terävähkö-
kulmaisia; kärkiliuska vaihtelevan kokoinen, hammaslaitainen tai
liuskoittunut, pienillä yksilöillä tylpähkö-, isommilla usein jopa
otakärkinen. Mykerö 55–65 mm leveä, tummankeltainen, keskitäy-
teläinen tai harsuhko; kehto suuri, himmeän oliivinvihreä, ulkosuo-
mut 15–20 × 3–5 mm, alaskaartuvia, kärkiosasta kierteisiä, päältä
harmahtavia, kalvolaita kapea tai huomaamaton. Laitakukkien te-
riön kieli alta himmeän punaharmaajuovainen. Tav. niukasti siite-
pölyllinen. Luotit harmahtavia. Niityillä, tienpientareilla.

T. vestrobtanicum

7 **Sektio Macrodon** M. P. Christ. **islanninvoikukat tandmaskrosor**

10–30 cm. Lehtiruoti usein palteinen; lapa helakanvihreä, toisinaan tummalaik-
kuinen. Nuput kiiltävän tummanvihreitä. Mykeröt 35–50 mm leveitä, vaalean-
tai tummankeltaisia, tiiviskukkaisia. Kehdon ulkosuomut lyhyitä – lyhyehköjä

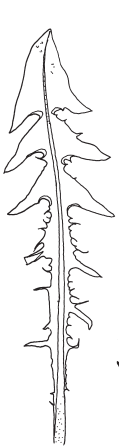
(7–11 × 2–4 mm), tav. sirottavia. Pähkylät melko suuria, harmaan- tai punaruskeita, suuripiikkisiä.

Islanninvoikukat muistuttavat usein voimakaskasvuisia sahamivoikukkia. Sektiössä on runsaasti lajeja Islannissa ja Norjassa, mutta Suomessa vain muutamia.

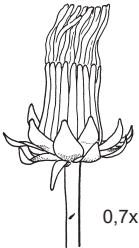
41 Taraxacum cymbifolium H. Lindb. ex Dahlst. **venevoikukka**
bätmaskros

10–15 cm. Lehtiruoti palteinen, ± vaalea; lapa puhtaanvihreä (keskisuoni ± vaalea), liuskapareja 4 tai 5, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, sirottavia – alaviistoja, ehytlaitaisia tai joskus vaihtelevasti hampaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit lyhyitä, vaihtelevan muotoisia; kärkiliuska pieni, kolmiomainen ja ehytlaitainen – keskisuuri, soikean keihäsmäinen ja epäsäännöllisesti hampainen, teräväkärkinen. Mykerö 45–50 mm leveä, tasainen, tummankeltainen; kehdon ulkosuomut 7–11 × 2–3 mm, ± kehdonmyötäisiä, päältä himmeänvihreitä, alta tummanvihreitä. Laitakukkien teriön kieli kapea, ± kourumainen, kärkihampaat ± punaisia. Siitepölytön tai vaihtelevasti siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

42 Taraxacum tenebricans (Dahlst.) Raunk. **tähtivoikukka**
hjulmaskros

10–30 cm. Lehtiruoti palteeton, vaalea; lapa tumman harmaanvihreä (keskisuoni vihertävä), liuskapareja 3–7, liuskat kolmiomaisia, ehyitä tai liuskaisia, alaviistoja – ylaviistoja, yläreunat usein epäsäännöllisesti hampaisia, teräväkärkisiä tai kärki pitkä ja kielimäinen; liuskavälit poimuisia tai runsas- ja pitkähampaisia, usein tervalaukkuisia; kärkiliuska vanhoilla yksilöillä pieni, nuoremmilla leveämpi kuin sivuliuskapari, ± kolmiomainen, usein vaihtelevasti hampainen, terävähkö- tai tylpähkökärkinen. Mykerö 35–45 mm leveä, melko tiiviskukkainen, puhtaankeltainen; kehdon ulkosuomut 9–10 × 3–4 mm, sirottavia muodostaen tähtimäisen kauluksen kehdon ympärille, päältä harmahtavia, alta tummanvihreitä – hieinan purppuraisia. Laitakukkien teriön kieli litteä, kärkihampaat tav. keltaisia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

0,7x

Mahdollisesti kuuluu rikkavoikukkiin.

8 Sektio Hamata H. Øllg. **niittyvoikukat ängsmaskros**

Niittyvoikukat sisällytettiin aikaisemmin rikkavoikukkiin (sektio *Taraxacum*). Paras erottava tuntomerkki on lehden keskisuonessa: niittyvoikukilla punertava, kapea- ja vihertäväviiruinen, rikkavoikukilla yksivärisen vihreä, ruskehtava tai punertava. – 15–40 cm. Lehtien liuskat kolmiomaisia, tav. liuskattomia ja hakamaisia (yläreuna kupera ja alareuna kovera). Nuput sinertävän mustanvihreitä, tav. härmäisiä; kehdon ulkosuomut ylaviistoja – loivasti alaskaartuvia. Siitepölyllisiä. Kasvavat usein tuoreilla niityillä.

Tässä kuvattujen lajien lisäksi Lounais-Suomessa kasvaa harvinaisena *Taraxacum marklundii* Palmgr.

H. Øllgaard 1983: Hamata, a new section of *Taraxacum* (Asteraceae) *Plant Systematics and Evolution* 141(3–4): 199–217.

1	Kehdon ulkosuomut 3–3.5 mm leveitä.....	2
1	Kehdon ulkosuomut vähintään 4 mm leveitä.....	3
2 (1)	Lehtien liuskat ± säännöllisesti suuntautuneita; kehdon ulkosuomujen vaalea laita ± selvä	45 hamatum

- 2 Lehtien liuskat useimmiten epäsäännöllisesti suuntautuneita; kehdon ulkosuomujen vaalea laita usein epäselvä..... **44 hamatiforme**
- 3 (1) Kehdon ulkosuomut eivät vaalealaitaisia; mykerön ulommissa kukissa kieli alta tumma koko leveydeltä..... **43 fusciflorum**
- 3 Kehdon ulkosuomut kapealti vaalealaitaisia; mykerön ulommissa kukissa kieli alta tumma korkeintaan $\frac{2}{3}$ leveydeltä..... **46 pseudohamatum**

43 Taraxacum fusciflorum H. Øllg. **suruvoikukka mörk ängsmaskros**

25–30 cm. Lehtiruodit palteettomia – kapeapalteisia, ulommat viertäviä – sinipunaisia, sisemmät sinipunaisia; lapa sinertävän vihreä (keskisuoni toisinaan hieman ruskehtava, vihreäviiruinen), liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, alaskaartuvia, vaihtelevasti hakamaisia, suippokärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai niukkahampaisia; liuskavälit teräväkulmaisia tai vaihtelevasti kulmikkaita, ehyitä tai naskalihampaisia, tummalaitaisia ja joskus heikosti tervalaikkuisia; kärkiliuska kolmiomainen, tav. ehyt, suippokärkinen. Mykerö 50–55 mm leveä, harsuhko, kuperahko; nuppu tumma; kehdon ulkosuomut 13–14 × 4–5 mm, sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä harmahtavia – hieman punertavia. Teriön kielen hampaat tav. tummia; uloimmat kielikukat alta muista niittyvoikukista poiketen lajille tunnusomaisesti tummia koko kielen leveydeltä. Siitepölyllinen. Luotit melko tummia.

44 Taraxacum hamatiforme Dahlst. **lehmävoikukka lövmaskros**

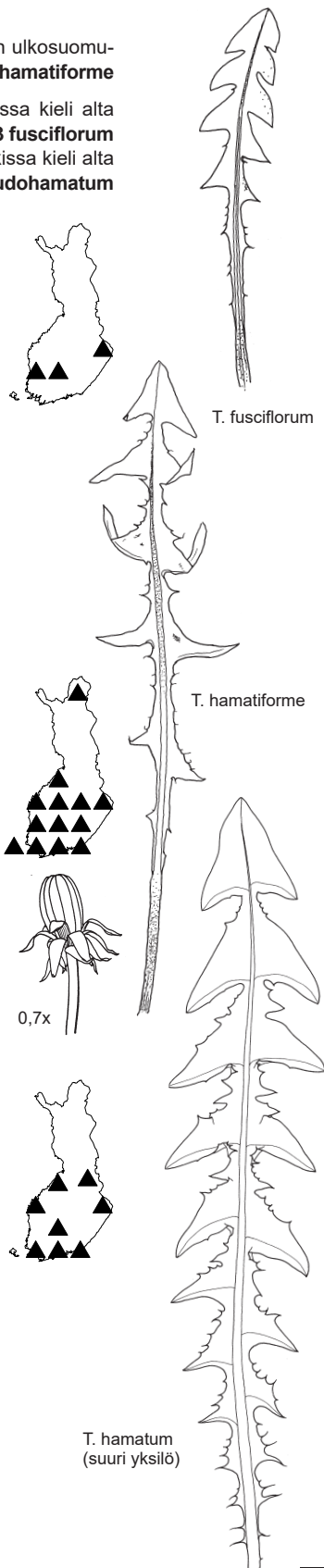
15–40 cm. Lehtiruoti palteeton, voimakkaan sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni vaihtelevasti ruskehtava – punertava, vihreäviiruinen), liuskapareja 3 tai 4, liuskat kapean kolmiomaisia, alaviistoja tai vaihtelevasti sirottavia, suippokärkisiä, yläreunat kuperia tai hyvin vaihtelevasti sirottavia, ehyitä tai joskus liuskaisia; liuskavälit teräväkulmaisia – vaihtelevasti kulmikkaita, usein roso- tai liuskahampaisia, usein tummalaitaisia ja toisinaan tervalaikkuisia; kärkiliuska lyhyehkö, nuolimaisen kolmiomainen, kärki tylpähkö – kielimäinen. Mykerö 40–50 mm leveä, harsuhko, kuperahko; nuppu tumma, toisinaan härmäinen; kehdon ulkosuomut 10–13 × 3–3.5 mm, ± sirottavia, päältä harmaita – hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

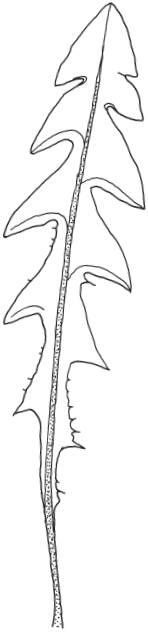
45 Taraxacum hamatum Raunk. **niittyvoikukka ängsmaskros**

15–35 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa sinertävän vihreä (keskisuoni vaihtelevasti ruskehtava, vihreäviiruinen), liuskapareja 2–4, liuskat kolmiomaisia, alaskaartuvia, hakamaisia, suippokärkisiä, yläreunat kuperia, tav. ehytlaitaisia (suurissa yksilöissä vaihtelevasti hampaisia); liuskavälit pyöreähkölmaisia – vaihtelevasti kulmikkaita, ehytlaitaisia tai joskus naskali- tai rosohampaisia, usein hiukan tummalaitaisia ja tervalaikkuisia; kärkiliuska kolmiomainen, tylpähkökärkinen. Mykerö 40–50 mm leveä, harsuhko, tasainen; nuppu hyvin tumma; kehdon ulkosuomut 10–11 × 3–3.5 mm, yläviistoja – sirottavia, päältä harmahtavia – punertavia. Teriön kielen hampaat usein punertavia tai tummia. Siitepölyllinen. Luotit harmaita.

46 Taraxacum pseudohamatum Dahlst. **leukuvoikukka brittmaskros**

15–25 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, punertava; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni ruskehtava, vihreäviiruinen), lius-

T. pseudohamatum

kapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, alaskaartuvia, hakamaisia, suippokärkisiä, yläreunat kuperia, ehyitä tai toisinaan naskalihampaisia; liuskavälit lyhyitä, teräväkulmaisia – pyöreäkulmaisia, ehytlaitaisia tai naskalihampaisia, tummalaitaisia; kärkiliuska kolmiomainen, ehyt, kuperasivuinen, tylpähkökärkinen. Mykerö noin 50 mm leveä, harsuhko, kuperahko; nappu tumma; kehdon ulkosuomut 12–13 × 4–5 mm, sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä harmaita tai hieman punertavia. Teriön kielen hampaat usein punaisia, uloimmat kielikukat alta harmaajuovaisia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

9 Sektio Borea Sahlin ex A. J. Richards **ahovoikukat nordmaskrosor**

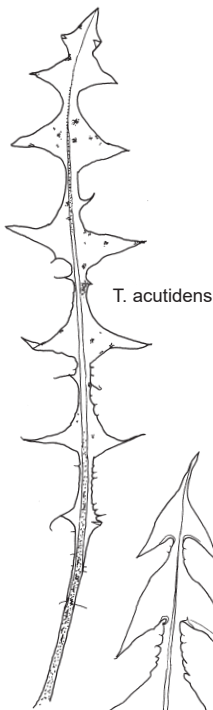
Rikkavoikukkien (sektio *Taraxacum*) kaltaisia, mutta keskimäärin matalampia; mykeröt melko pieniä (20–55 mm leveitä) ja usein tiiviitä, siitepöly usein puuttuu; mykerövanat suhteessa lehtien pituuteen lyhyempiä ja runsaampikarvaisia. Lehtiruoti tav. vaihtelevasti punasävyinen, useimmilla lajeilla palteeton tai kapeapalteinen. Lehtilapa usein teräväkärkinen, lehtiliuskat naskalihampaisia; sisälehtien kärkiliuska usein pitkä tai lehti on kokonaan ehyt mutta runsashampainen. Kehdon ulkosuomut 7–17 × 1.5–6 mm, useilla lajeilla hennompia kuin rikkavoikukilla. Luotit usein hyvin tummia. Pähkylät (2.5–)3–4(–4.5) mm, ruskeansävyisiä; nokka 0.4–1.0 mm, kartiomaisen lieriömäinen.

Suomesta tunnetaan noin 50 lajia. Ahovoikukat vietiin aikaisemmin rikkavoikukkiin (sektio *Taraxacum*). Ahovoikukat ovat kuitenkin enimmäkseen alkuperäisiä tai muinaistulokkaita, rikkavoikukat uustulokkaita. Kummankin sektorin lajit kasvavat usein samanlaisilla ihmistoiminnan muokkaamilla paikoilla pelloilla, niityillä, nurmikoilla ja pientareilla, ennen myös ahoilla. Ahovoikukat ovat viimeisen sadan vuoden aikana voimakkaasti taantuneet rikkavoikukkien aiheuttaman kilpailun takia. Etelä- ja Keski-Suomessa ahovoikukat ovatkin nykyisin harvinaisia eikä useita lajeja ole tavattu viime vuosina.

1	Siitepölyttömiä	2
1	Siitepölyllisiä	21
2 (1)	Luotit keltaisia tai likaisenkeltaisia	3
2	Luotit tummempia	8
3 (2)	Lehtiruoti tav. leveäpalteinen	66 penicilliforme
3	Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen	4
4 (3)	Lehtiruoti vihertävä tai punertava	5
4	Lehtiruoti sinipunainen	6
5 (4)	Lehdet tummanvihreitä; lavan liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, liuskavälit selvästi palteisia	54 canaliculatum
5	Lehdet harmahtavan vihreitä; lavan liuskat kapean kolmiomaisia, pitkä- ja teräväkärkisiä, liuskavälit palteettomia	53 caespitans
6 (4)	Uloimmat kehtosuomut alle 3 mm leveitä, sirottavia – alaviistoja	59 laceratum
6	Uloimmat kehtosuomut yli 3 mm leveitä, selvästi alaskaartuvia	7
7 (6)	Lehden liuskojen yläreuna kupera, alareuna kovera, kärki suippo	64 ostenfeldii
7	Lehden liuskojen yläreuna suora tai kovera, alareuna suora, kärki hyvin terävä	72 subpenicilliforme
8 (2)	Lehtiruoti kirkkaan punainen tai kiiltävän tummanpunainen	9
8	Lehtiruoti korkeintaan himmeän tummanpunainen	12
9 (8)	Lehtiruoti hyvin kapea; luotit ja nuput eivät huomattavan tummia	60 litorale
9	Lehtiruoti leveämpi; luotit ja nuput tummia	10
10 (9)	Lehden liuskat tav. voimakkaasti alaspäisiä, kärjet pitkiä, teräviä, alaskaartuvia; liuskavälit selvästi poimuisia	61 lojoense

10	Lehden liuskat hieman alaviistoja, kärjet lyhyempiä; liuskavälit heikosti poimuisia	11
11 (10)	Lehden liuskojen ylälaita suora tai hieman kovera	49 atricapillum
11	Lehden liuskojen ylälaita tav. selvästi kupera	62 melanostigma
12 (8)	Ulommat kehtosuomut alle 3 mm leveitä	13
12	Ulommat kehtosuomut yli 3 mm leveitä	14
13 (12)	Ulommat kehtosuomut 8–11 mm pitkiä; luotit vihertäviä – tummahkoja; Pohjois-Suomen laji	51 boreiforme
13	Ulommat kehtosuomut 14–15 mm pitkiä; luotit tummia; Etelä-Suomen laji	68 pullum
14 (12)	Lehdet tav. otakärkisiä	15
14	Lehdet tav. suippokärkisiä, korkeintaan teräväkärkisiä	16
15 (14)	Ulommissa kehtosuomuissa kapea vaalea reunus	65 oxylobium
15	Ulommat kehtosuomut reunuksettomia	73 triangulare
16 (14)	Sisälehdet pitkäruohtaisia, suikeita, hammaslaitaisia; lehden kärkiliuska tav. pitkä, runsaasti suuri- ja rosohampainen	70 spilophylloides
16	Sisälehdet vähintään tyviosasta matalaan liuskaisia; lehden kärkiliuska ehyt, säännöllisesti hampainen tai lovilaitainen	17
17 (16)	Kehto huomiota herättävän leveä; lehden kärkiliuska harppuunamaisesti pitkä ja hammaslaitainen	55 canorubens
17	Kehto ei huomiota herättävän leveä; lehden kärkiliuska heikkohampainen tai liuskainen	18
18 (17)	Lehden liuskojen yläreunassa tav. 1 tai useampia voimakkaita hampaita	69 scalare
18	Lehden liuskojen yläreuna ehytlaitainen tai naskali- tai liuskahampainen	19
19 (18)	Lehden liuskojen yläreunassa tav. pitkiä, liuskamaisia hampaita	52 boreum
19	Lehden liuskojen yläreuna ehytlaitainen tai matalasti naskalihampainen	20
20 (19)	Lehden liuskat lyhyitä, liuskavälit leveäpalteisia	56 guttulatam
20	Lehden liuskat pitkiä, liuskavälit palteettomia tai kapeapalteisia	50 biforatum
21 (1)	Luotit tummia	22
21	Luotit korkeintaan tummahkoja	25
22 (21)	Lehden kärkiliuska tav. tyviliuskojen yläpuolelta selvästi kouroutunut, kärkiosa pitkä, usein kielimäinen	67 praecox
22	Lehden kärkiliuska ehyt tai lovilaitainen, kärkiosa lyhyt	23
23 (22)	Ulommat kehtosuomut tav. yli 4 mm leveitä	59 karelicum
23	Ulommat kehtosuomut tav. alle 3 mm leveitä	24
24 (23)	Lehden kärkiliuska vaihtelevan kokoinen, ± liuskainen	49 atricapillum
24	Lehden kärkiliuska pieni, ehyt	68 pullum
25 (21)	Lehdet suunnilleen mykerövanojen pituisia, kärkiliuska pieni, vinoneliömäinen	47 acutidens
25	Lehdet selvästi mykerövanoja pitempiä, kärkiliuska ei vinoneliömäinen	26
26 (25)	Lehden liuskan yläreunassa tav. yksi sirottava tai alaviisto hammas	27
26	Lehden liuskan yläreuna tav. hampaaton	28
27 (26)	Lehtiruoti lyhyt, lapa leveimmillään keskiosassa	48 apicatum
27	Lehtiruoti pitkä, lapa leveimmillään kärkiosassa	53 caespitans
28 (2)	Lehden liuskat tasakokoisia, lyhyehköjä, yläreunat loivan S-kirjaimen muotoisia	63 mucronatum
28	Lehden liuskat erikokoisia, pitkähköjä, yläreunat muodoltaan vaihtelevia	29
29 (28)	Hennohko; lehtien sivuliuskojen yläreunoissa tav. vähintään pitkiä, liuskamaisia hampaita	53 caespitans

- 29 Tukevahko; lehtien sivuliuskujen yläreunat ehytlaitaisia tai korkeintaan naskalihampaisia 30
- 30 (29) Lehden liuskat säännöllisen kolmiomaisia, hyvin teräväkärkisiä ..... **71 submaculosum**
- 30 Lehden liuskat vaihtelevan kolmiomaisia, suippokärkisiä ..... **50 biformatum**

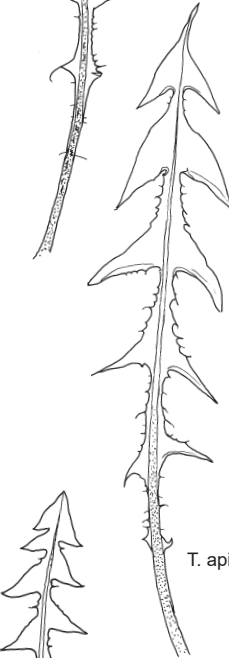

T. acutidens

47 Taraxacum acutidens H. Lindb. **salmiakkivoikukka rombmaskros**

15–40 cm. Lehtiruoti palteeton, vaihtelevan sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni usein vaihtelevan sinipunainen), liuskapareja 3–6, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia (liuskapari muodostaa usein vinoneliön), hyvin teräväkärkisiä, yläreunat koveria; liuskavälit pyöreäkulmaisia; kärkiliuska pieni, vinoneliömäinen, teräväkärkinen. Mykerö 40–50 mm leveä, tummankeltainen, kupera, tiiviskukkainen; kehto suurehko, vihreä, ulkosuomut 14–15 × 2–4.5 mm, sirottavia – alaspäisiä, päältä harmahtavia tai violettiiin vivahdavia, kalvolaita kapea tai puuttuu. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Alkuperäinen.

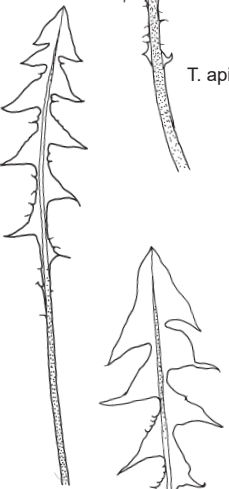

T. apiculatum

48 Taraxacum apiculatum Brenner, *T. curvilobum* Brenner, *T. jaervikylense* H. Lindb. ex Puol., *T. leptolobum* Dahlst. ex G. E. Haglund **nokkavoikukka snytmaskros**

20–40 cm. Lehtiruoti himmeän sinipunainen, palteeton; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4 tai 5, liuskat vaihtelevasti kapean kolmiomaisia, sirottavia – hieman alaviistoja, pitkäkärkisiä, yläreunat useimmiten vaihtelevasti liuskoittuneita tai hampaisia; liuskavälit usein pitkiä ja pyöreähkölukmaisia, usein tummalaitaisia tai tervalaiikkuisia, vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska tav. pieni, sivut koveria, kärki hyvin pitkä, kielimäinen tai lisäkekärkinen (kielimäinen kärki voi olla tyvisosasta kapeampi kuin ylempää). Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko, harsuhko; kehto pieni, vihreä, ulkosuomut 12–15 × 2–4 mm, alaskaartuvia, ohuita, päältä himmeän harmahtavia, tav. kalvolaitaisia. Siitepölyä vaihtelevasti. Luotit harmahtavia. Muinaistulokas.

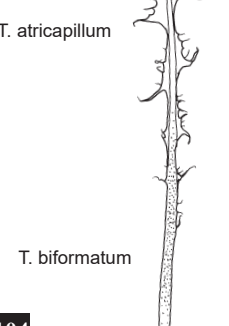

T. atricapillum

49 Taraxacum atricapillum Sonck **hiilivoikukka kolmaskros**

15–35 cm. Lehtiruoti palteeton tai joskus kapealti palteinen, tav. kirkkaan sinipunainen; lapa kellertävänvihreä – ruohonvihreä, liuskapareja 3 tai 4, liuskat kolmiomaisia, lyhyitä, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat tav. ainakin kärkiosastaan hieman koveria, ehytlaitaisia tai vaihtelevasti naskalihampaisia; liuskavälit pyöreähkölukmaisia, usein tummalaitaisia ja tervalaiikkuisia; kärkiliuska vaihtelevan kokoinen, ± keihäsmäinen, yleensä ± syvään liuskainen, suippokärkinen. Mykerö 35–40 mm leveä, vaaleankeltainen, kuperahko, harsuhko; kehto pieni, tummahko, ulkosuomut 10–14 × 1.5–3 mm, sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölytön tai vaihtelevasti siitepölyllinen. Luotit tumman vihertäviä – tummia. Muinaistulokas.

T. biformatum

50 Taraxacum biformatum H. Lindb., *T. albicollum* Dahlst. **pystyvoikukka toppmaskros**

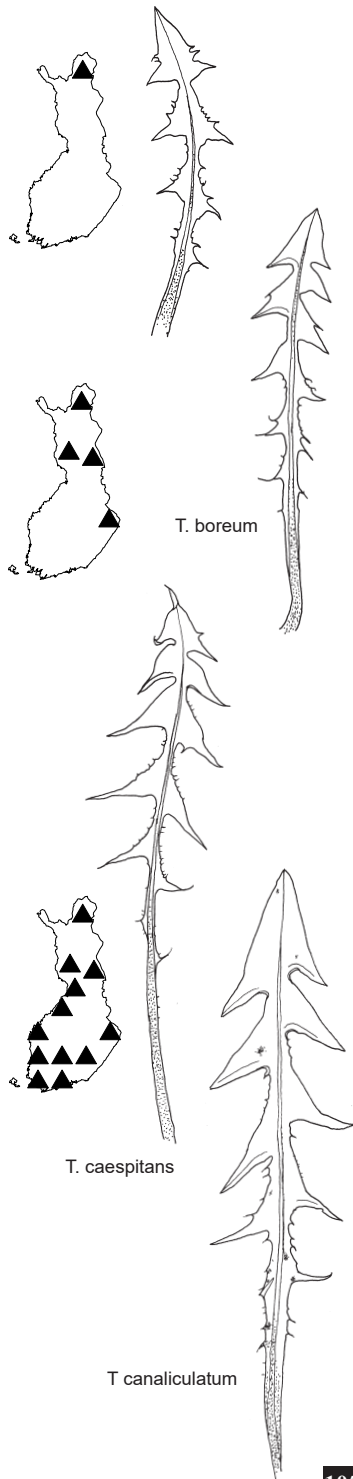
20–45 cm. Lehtiruoti palteeton, tumman himmeän sinipunainen; lapa tummanvihreä, liuskapareja 2–5, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, sirottavia tai alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat tav. ehyitä, joskus yksinäinen pienehkö hammas tai vaihtelevasti naskalihampaisia; liuskavälit pitkiä, pyöreähkölukmaisia, vaihtelevasti

hampaisia, toisinaan tervalaikkuisia; kärkiliuska keskisuuri – suuri, tav. ± keihäsmäinen – kolmiomainen, joko ehyt, kuroutunut tai hieman liuskainen. Mykerö 40–50 mm leveä, tummankeltainen, kupera, tiheähkö; kehto suurehko, ± tumma, ulkosuomut 12–15 × 2.5–4, sirottavia – loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai joskus punertavia. Siitepölytön tai vaihtelevasti siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Muinaistulokas.

51 *Taraxacum boreiforme* Sonck inarivoikukka enaremaskros

10–20 cm. Lehtiruoti kapeapaltein, sinipunainen; lapa ruohonvihreä, liuskapareja 2–5, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat yleensä runsashampaisia; liuskavälit lyhyitä; kärkiliuska kolmiomainen – nuolimainen, vaihtelevasti hampainen, suippokärkinen. Mykerö 25–40 mm leveä, keltainen, tasainen, harsuhko; laitakukien kielen kärkihampaat tummia; kehto pieni, oliivinvihreä, ulkosuomut 7–11 × 2–3 mm, ulospäisiä, päältä harmahtavia – hieman punertavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölytön. Luotit vihertäviä – tummahkoja. Alkuperäinen.

52 *Taraxacum boreum* Dahlst. taigavoikukka taigamaskros

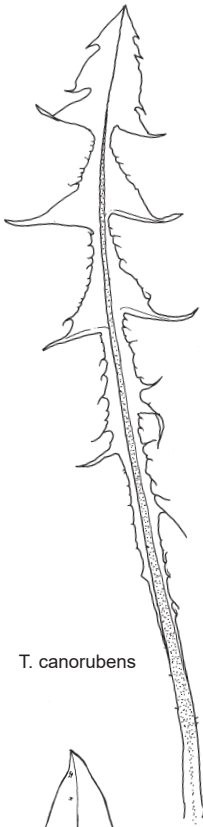
15–30 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapaltein, ± punertava; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 2–6 tai joskus lehden liuskoittuminen heikkoa, liuskat vaihtelevasti ja usein epäselvästi kolmiomaisia, sirottavia tai alaviistoja, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat ehyitä – runsaasti naskali- tai liuskahampaisia, liuskat usein epäsymmetrisesti sijoittuneet; liuskavälit lyhyitä, pyöreäkulmaisia; kärkiliuska pieni – suuri, kolmiomainen – nuolimainen, usein liuskainen tai hampainen, suippokärkinen. Mykerö 30–45 mm leveä, tasainen, ± harsuhko; laitakukien kielen hampaat toisinaan tummia; kehto pieni, himmeän oliivinvihreä, ulkosuomut 10–11 × 2–4 mm, loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman violettiin vivahtavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölytön. Luotit tummahkoja. Alkuperäinen.

53 *Taraxacum caespitans* Dahlst. mätäsvoikukka tuvmaskros

20–45 cm. Lehtiruoti usein kapeampi kuin sektion muissa lajeissa, palteeton, himmeän sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 2–5, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, sirottavia – alaskaartuvia, kärki vaihtelee terävästä kärkilisäkkeelliseen, yläreunat ehytlaitaisia tai usein naskali- tai liuskahampaisia; liuskavälit pyöreäkulmaisia, usein tummalaitaisia tai tervalaikkuisia, toisinaan vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska hyvin vaihteleva, usein liuskainen tai hampainen, kärki vaihtelee suiposta kärkilisäkkeelliseen. Mykerö 40–55 mm leveä, tasainen, ± harsuhko; kehto pienehkö, himmeän oliivinvihreä, ulkosuomut 10–13 × 2–5 mm, sirottavia – alaskaartuvia, päältä himmeän harmahtavia tai joskus aavistuksen punertavia, kalvolaita hyvin kapea tai huomaamaton. Siitepölyä vaihtelevasti. Luotit tummahkoja. Alkuperäinen.

54 *Taraxacum canaliculatum* H. Lindb. kouruvoikukka sorgmaskros

15–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai harvoin kapeapaltein, vaihtelevasti punertava tai harvoin vaalea; lapa tummanvihreä (keskisuoni usein ruskehtava), liuskapareja 2–6, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia; liuskavälit pyöreäkulmaisia, tummanviolettilaitaisia ja toisi-

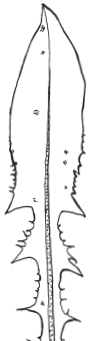
T. canorubens

naan tervalaiikkuisia, usein naskalihampaisia; kärkiliuska pienehkö – suuri, nuolimainen, ehyt, kuroutunut tai lovilaitainen, suippokärkinen. Mykerö 35–50 mm leveä, vaaleankeltainen, ± kupera, tiiviskukkainen, laitakukkien kielet kapeita, kouruisia; kehto suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–17 × 2.5–6 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai ± purppuranpunaisia, kalvolaita kapea – huomaamaton. Luotit keltaisia tai likaisenkeltaisia. Siitepölytön tai siitepölyllinen. Alkuperäinen.

55 Taraxacum canorubens G. E. Haglund, *T. harpagoides* Sonck & H. Øllg. **harppuunavoikukka** harpunmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, purppuranpunainen; lapa ruohonvihreä (keskisuoni usein punertava), liuskapareja 3 tai 4, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat naskalihampaisia; kärkiliuska pitkä, harppuunamaisesti suurihampainen ja suippokärkinen. Mykerö 40–50 mm leveä, keltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto leveä, keskivihreä, ± härmäinen, ulkosuomut 12–13 × 3–5 mm, sirottavia tai loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia – usein punertavia, kalvolaita hyvin kapea. Siitepölytön. Luotit tummahkoja. Alkuperäinen.

T. guttulatam

56 Taraxacum guttulatam H. Lindb. ex Puol. **tahravoikukka** droppmaskros

25–40 cm. Lehtiruoti palteeton, tav. ± punertava, joskus vihreä; lapa harmahtavan vihreä, usein maksatäpläinen (täplät pieniä), liuskapareja 2–4, usein liuskoittuminen heikkoa tai lehdet vain hammaslaitaisia, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, sirottavia tai alaviistoja, yläreunaltaan ehyitä tai naskalihampaisia, teräväkärkisiä; kärkiliuska pitkä, joko ehyt, naskalihampainen tai lovilaitainen, suippokärkinen. Mykerö 35–45 mm leveä, tasainen tai kuperahko, tiiviskukkainen; kehto tav. suurehko, tummahkon vihreä, ulkosuomut 14–16 × 2.5–4 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai joskus violettiin vivahtavia, kapealti valkolaitaisia. Siitepölytön. Emin vartaloit tummia, mutta luotit usein osittain keltaisia, osittain tummahkoja. Alkuperäinen.

57 Taraxacum humile Brenner, *T. proruptiforme* Sonck, *T. remotijugum* H.

Lindb. **viehkovoikukka** vänmaskros

10–40 cm. Lehtiruoti palteeton, vaalea tai hieman punertava; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 2–4, liuskat kapean kolmiomaisia, alaviistoja, pitkä- ja teräväkärkisiä, usein ehytlaitaisia, joskus yläreunassa yksinäinen hammas tai naskalihampaita; liuskavälit vaihtelevan pituisia (joskus hyvin pitkiä), tav. pyöreähkökulmaisia, toisinaan naskalihampaisia; kärkiliuska keskisuuri, kolmiomainen tai suuri, keihäsmäinen tai nuolimainen, jolloin liuskat vaihtelevasti lovikytkisiä tai hampaisia, kärjet suippoja – hyvin teräviä. Mykerö 35–45 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen – hieman kupera; kehto vaihtelevan kokoinen, vihreä, ulkosuomut 15–17 × 2–5 mm, sirottavia tai vaihtelevasti väännyllä alaskaartuvia, päältä himmeän vihertäviä tai joskus punertavia, tav. kalvolaidattomia. Kukien kielet uloimpia lukuunottamatta kapeita, kourumaisia, usein punahampaisia. Siitepölytön tai harvoin siitepölyllinen. Luotit keltaisia tai vihertäviä. Alkuperäinen.

58 *Taraxacum karelicum* H. Lindb. & Markl. **karjalanvoikukka**

20–45 cm. Lehtiruoti palteeton, kirkkaan sinipunainen; lapa tummanvihreä, toisinaan hieman punertava, kapealti tummanviolettilaitainen (keskisuoni usein ruskehtava); liuskapareja 2–5, liuskat säännöllisen kolmiomaisia, siirtottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, tav. ehytlaitaisia; liuskaväleissä usein heikkoa hammastusta ja tervalaikkuja; kärkiliuska pieni – suurehko, kolmiomainen – hieman keihäsmäinen, ehyt tai usein vaihtelevasti lovilaitainen (lovi usein vain toisella laidalla), suippokärkinen. Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, kupera, tiiviskukintoinen; kehto keskisuuri, ± vihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummia. Muinaistulokas.

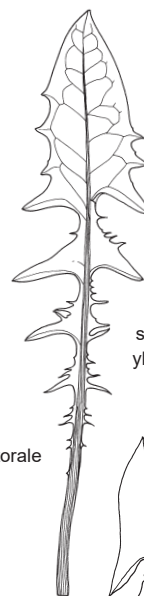

T. laceratum

T. karelicum

59 *Taraxacum laceratum* (Brenner) Brenner, *T. parvuliceps* H. Lindb. **naperovoikukka parvelmaskros**

15–30 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa himmeänvihreä, liuskapareja 2–5, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, alaviistoja, yläreunastaan kupera, usein hammaslaitaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit lyhyitä, pyöreäkulmaisia; kärkiliuska nuolimainen, laidoissa vaihtelevankokoisia, alaskaartuvia hampaita, kärjessä pienen pieni terävä nipukka. Mykerö 25–35 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko, tiheäkukkainen; kehto pieni, tumman oliivinvihreä, ulkosuomut 9–13 × 2–3 mm, siirtottavia – alaviistoja, päältä harmahtavia tai violettiin vivahtavia. Siitepölytön. Luotit keltaisia – likaisenkel-taisia. Alkuperäinen.

pieni yksilö

suuri yksilö

T. litorale

60 *Taraxacum litorale* Raunk. **merivoikukka liten kärrmaskros**

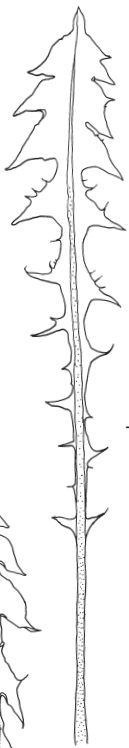
5–30 cm. Lehtiruoti hyvin kapea, palteeton, tumman sinipunainen; lapa tummanvihreä (keskisuoni sinipunainen – ruskehtava), liuskapareja 0–6, liuskat tasasoukkia – vaihtelevasti kolmiomaisia, siirtottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, tav. ehytlaitaisia; liuskaväleissä usein liuskamaisia hampaita; kärkiliuska lehden kokoon nähden suuri, tylppä tai suippo, reuna ehytlaitainen tai harvahampainen. Mykerö 20–50 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen – kupera; kehto pieni, tummanvihreä, ulkosuomut 10–11 × 2.5–4 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – siirtottavia, päältä harmahtavia – hieman punertavia. Siitepölytön tai harvoin siitepölyllinen. Luotit likaisen keltaisia – tummahkoja. Alkuperäinen; etenkin merenrannoilla.

61 *Taraxacum lojoense* H. Lindb. **lohjanvoikukka lojomaskros**

15–40 cm. Lehtiruoti palteeton, kirkkaan tai tumman viinipunainen; lapa tummanvihreä, kiiltävähkö (keskisuoni vihertävä – ruskehtava), liuskapareja 2–5, liuskat säännöllisen kolmiomaisia, vaihtelevasti alaviistoja, tav. ehytlaitaisia, harvoin naskalihampaisia tai liuskaisia, teräväkärkisiä; liuskavälit tav. naskali- tai rosohampaisia ja poimuja, teräväkulmaisia, tummalaitaisia ja usein tervalaikkuisia; kärkiliuska pieni – suuri, nuolimainen, ehyt tai joskus vaihtelevasti hampainen tai liuskainen, terävä. Mykerö 30–50 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto pienehkö, tumma, ulkosuomut 14–15 × 2–4 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölytön. Luotit tummia. Muinaistulokas.

T. lojoense

T. melanostigma

62 Taraxacum melanostigma H. Lindb. **askelvoikukka**
stegmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton, kirkkaan sinipunainen; lapa tummanvihreä, kapealti tummalaitainen (keskisuoni vihertävä tai joskus alaosaan punertava), liuskapareja 4–7, liuskat kapeahkon kolmiomaisia, hieman alaskaartuvia, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai niissä yksittäisiä liuskahampaita; liuskavälit teräväkulumaisia; kärkiliuska ulommassa lehdistä pieni, sisemmissä usein suuri, liuskainen tai hampainen, kärki lyhyesti kielimäinen. Mykerö 35–50 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto melko pieni, tummahko, ulkosuomut 12–13 × 2.5–3.5 mm, loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölytön tai harvoin siitepölyllinen. Luotit tummia. Muinaistulokas.

T. mucronatum

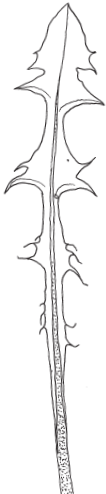
63 Taraxacum mucronatum H. Lindb., *T. revertens* Brenner
untuvavoikukka **dunmaskros**

20–35 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa harmaanvihreä, keskisuonesta tav. runsaskarvainen, liuskapareja 2–6, joskus heikosti liuskainen, liuskat kolmiomaisia, vaihtelevasti alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreuna usein venytetyn S-kirjaimen muotoinen, ehytlaitainen tai naskalihampainen; liuskavälit vaihtelevasti teräväkulumaisia, toisinaan vaihtelevasti hampaisia, tummalaitaisia ja tervalaiikkuisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, keihäsmäinen – nuolimainen, usein lovilaitainen, kärki tav. kielimäinen, toisinaan suippo. Mykerö 35–40 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, vihreä, ulkosuomut 12–15 × 2–4 mm, siirottavia – hieman alaskaartuvia, päältä himmeän harmahtavia – aavistuksen violettiin vivahtavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit likaisen keltaisia – harmahtavia. Muinaistulokas.

64 Taraxacum ostenfeldii Raunk., *T. duplidens* H. Lindb., *T. stenolepis*
(Brenner) Hjelt **kaksihammasvoikukka** **Ostenfelds maskros**

10–40 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–6, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, suippokärkisiä, alaviistoja tai siirottavia, yläreunat tav. kuperia ja niissä 1 tai pari hammasta; liuskavälit tav. hampaisia; kärkiliuska pienehkö – keskisuuri, nuolimainen, usein hampainen tai liuskainen, kärki tylpähkö – lyhyesti kielimäinen. Mykerö 30–45 mm leveä, tummankeltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto pienehkö – keskisuuri, tummahkon vihreä, ulkosuomut 13–16 × 2–4 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman punertavia. Siitepölytön. Luotit keltaisia. Alkuperäinen.

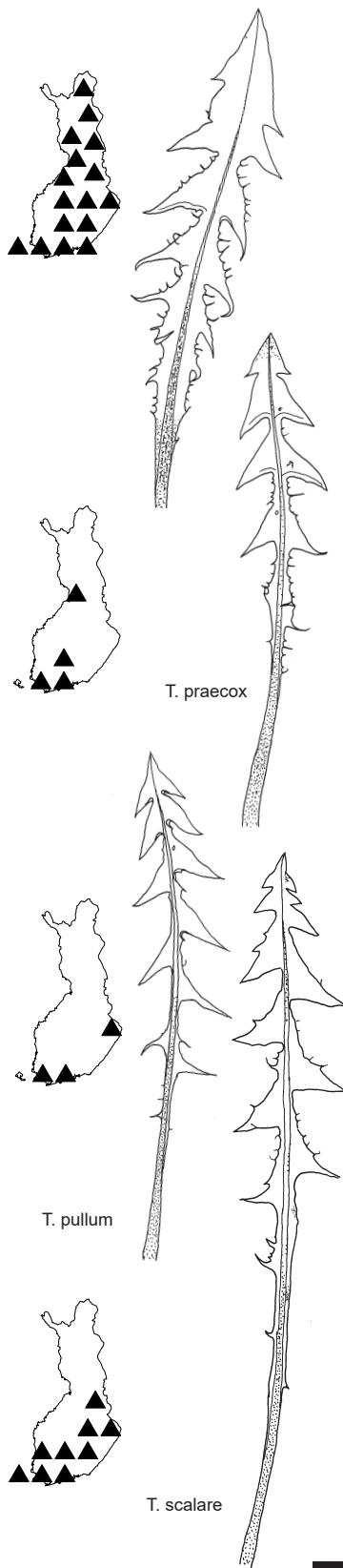
65 Taraxacum oxylebium Brenner, *T. campylum* Dahlst., *T. kittilense*
H. Lindb. **koveravoikukka** **krummaskros**

15–40 cm. Lehtiruoti kapealti – leveästi palteinen, himmeän sinipunainen; lapa tummanvihreä, liuskapareja 2–4, toisinaan heikosti liuskainen, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat tav. lajille tyypillisesti koveria, ehytlaitaisia tai niissä muutama pitkä naskalimainen hammas; liuskavälit leveän V-kirjaimen muotoisia tai pyöreähkökulumaisia, vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska tasasivuisen kolmiomainen, terävä, usein otakärkinen, laidat suoria, ehyitä tai niissä muutamia liuskamaisia hampaita. Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 12–13 × 2.5–4 mm, siirottavia, päältä harmahtavia tai vihertäviä, kapealti

kalvolaitaisia. Siitepölytön. Luotit harmahtavia – tummahkoja. Alkuperäinen.

66 *Taraxacum penicilliforme* H. Lindb. sutivoikukka penselmaskros

20–55 cm; voimakaskasvuinen. Lehtiruoti kapealti – leveästi palteinen, punertava, usein vihreämmästä palteesta selvästi erottuva; lapa harmaanvihreä (keskisuoni usein ruskehtava), tav. yläosasta leveimmillään, liuskapareja 2–5, heikompikasvuisilla yksilöillä lapa liuskaton, liuskat kolmiomaisia, siirtottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä – suorakärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia (joskus jopa muutama liuskahammas); liuskavälit U-kirjaimen muotoisia, tummalaitaisia; kärkiliuska yleensä suuri, joskus piehkö, kolmiomainen, ehyt tai lovilaitainen, terävä. Mykerö 35–50 mm leveä, tummankeltainen, kupera, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri – suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 16–17 × 3–6 mm, alaskaartuvia, kapealti vaalealaitaisia, päältä harmaita. Siitepölytön. Luotit likaisen keltaisia. Muinaistulokas.

67 *Taraxacum praecox* Dahlst. ex Puol. kevätvoikukka värmaskros

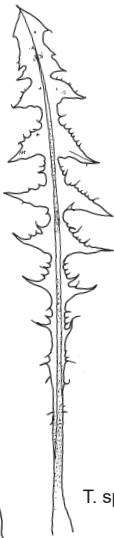
20–40 cm. Lehtiruoti palteeton, sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni usein ruskehtava), liuskapareja 3 tai 4, liuskat kapeahkon kolmiomaisia, alaviistoja – alaskaartuvia, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai niissä muutama naskalihammas; liuskavälit syviä, kapeapalteisia, naskalihampaisia, tummalaitaisia ja usein heikosti tervalaikkuisia; kärkiliuska keskisuuri – suurehko, keihäsmäinen – nuolimainen, joko ehyt, kuroutunut tai lovilaitainen, kärki suippo tai hieman kielimäinen. Mykerö 35–40 mm leveä, tummankeltainen, tasainen – hieman kupera, tiheähkö; kehto pieni, tummanvihreä, härmäinen, ulkosuomut 13–14 × 3–4 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia – hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummia. Muinaistulokas.

68 *Taraxacum pullum* Markl. ex Puol. sysivoikukka dystermaskros

15–35 cm. Lehtiruoti palteeton, viininpunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4–6, liuskat usein vuorottaisia, säännöllisen kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, tav. ehytlaitaisia; liuskavälit yleensä melko teräväkulmaisia, kapeapalteisia, usein hieman poimuisia, tummalaitaisia ja usein jopa voimakkaasti tervalaikkuisia; kärkiliuska pieni, kolmiomainen, ehytlaitainen, kärki kielimäinen. Mykerö 30–40 mm leveä, vaaleankeltainen, kupera, hyvin tiiviskukkainen; kehto pieni, tumman oliivinvihreä, ulkosuomut 14–15 × 2–3 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – loivasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia – punertavia. Siitepölyllinen tai siitepölytön. Luotit tummia. Muinaistulokas.

69 *Taraxacum scalare* H. Øllg. & J. Räsänen porrasvoikukka tät triangelmaskros

20–45 cm. Lehtiruoti palteeton – leveähköpalteinen, vaihtelevasti purppuranpunainen; lapa tumman harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–5, liuskat säännöllisen kolmiomaisia, siirtottavia – hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunassa usein 1 tai useampia voimakkaita hampaita; liuskavälit teräväkulmaisia, ehytlaitaisia tai harvahampaisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, tav. lovi- tai hammaslaitainen, kärki terävä – tylpähkö. Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, kupera, hyvin tiiviskukkainen; kehto keskisuuri,

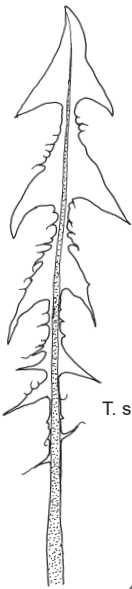

T. spilophylloides

vaalean – tumman vihreä, ulkosuomut 13–15 × 3–4 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia – hieman punertavia. Siitepölytön. Luotit harmahtavia. Muinaistulokas.

70 Taraxacum spilophylloides Dahlst. **räiskevoikukka**
stänkmaskros

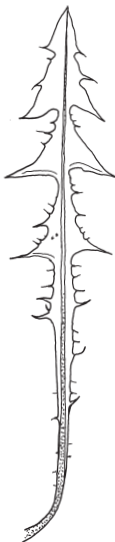
20–35 cm. Lehtiruoti leveä mutta palteeton, vaaleanpunainen; lapa harmahtavan vihreä, usein maksatäpläinen, sivuliuskapareja 3–7, liuskat usein vuorottaisia, lyhyitä, kolmiomaisia, sirottavia – alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat tav. runsaasti naskalihampaisia, alareunassa joskus yksittäisiä naskalihampaita; liuskavälit pyöreäkulmaisia, tav. naskalihampaisia; kärkiliuska tav. pitkä, keihäsmäinen, runsaasti suuri- ja rosohampainen, kärki suippo tai joskus lyhyesti kielimäinen; sisälehdet pitkäruotisia, liuskattomia, suikeita, sahalaitaisia. Mykerö 35–45 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, vaalean – tummahkon vihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–5 mm, tav. tiukasti alaspäisiä, päältä harmahtavia – punertavia. Siitepölytön. Luotit likaisenkeltaisia – harmahtavia. Muinaistulokas.

T. submaculosum

71 Taraxacum submaculosum Markl. **pilkkuvoikukka**

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton, ± sinipunainen, usein runsaskarvainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni usein ruskehtava), toisinaan maksatäpläinen, liuskapareja 2–4, liuskat kolmiomaisia, hieman alaviistoja – alaskaartuvia, hyvin teräväkärkisiä, yläreunat tav. ehytlaitaisia, joskus naskalihampaisia; liuskavälit terävähkötai pyöreäkulmaisia, usein tummalaitaisia, joko ehyitä tai hieman roso- tai naskalihampaisia, yleensä kapeapalteisia; kärkiliuska keskisuuri – suuri, kolmiomainen, nuolimainen tai keihäsmäinen, terävä, yleensä ehytlaitainen, harvoin toisessa laidassa yksinäinen lovi. Mykerö 35–50 mm, kuperahko, harsuhko – tiheähkö, laitakukkien kieli usein kouruinen; kehto keskisuuri, ± vihreä, ulkosuomut 13–15 × 2–4.5 mm, loivasti – tiukasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai usein vaalean punavioletteja. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Muinaistulokas.

T. subpenicilliforme

72 Taraxacum subpenicilliforme H. Lindb. ex Dahlst.
pensselivoikukka grå pensselmaskros

15–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, sinipunainen; lapa harmaanvihreä, liuskapareja 3–8, liuskat säännöllisen kolmiomaisia, sirottavia, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia, alareunat 90 asteen kulmassa lehden keskisuoneen nähden; liuskavälit lyhyitä, terävähkösti V-kirjaimen muotoisia; kärkiliuska melko suuri, kolmiomainen – nuolimainen, usein halkoinen, terävä. Mykerö 35–45 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen – hieman kupera, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–4 mm, alaspäisiä, läpikuultavan vaaleanvihreitä. Siitepölytön. Luotit kellertäviä. Muinaistulokas.

73 Taraxacum triangulare H. Lindb. **kolmiovoikukka**
triangelmaskros

15–35 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, purppuranpunainen; lapa tummanvihreä, kapea, liuskapareja 4–7, liuskat tasaisen kolmiomaisia, alaviistoja, hyvin pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat ja liuskavälit usein naskalihampaisia; kärkiliuska tav. pieni, suipon kolmiomainen, otakärkinen, ehytlaitainen tai lovilaitainen.

Mykerö 35–45 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen – kuperahko, harsuhko – tiheähkö; kehto pienehkö – keskisuuri, ± vihreä, ulkosuomut 12–14 × 2–4 mm, alaspäisiä, pitkä- ja kapeakärkisiä, päältä vaaleanvihreitä; kehdon sisäsuomujen kärjessä usein heikko kyhmy. Siitepölytön. Luotit likaisenkeltaisia – tummahkoja. Muinaistulokas.

10 *Sektio Taraxacum* Kirschner & Štěpánek **rikkavoikukat ogräsmaskrosor**

Sektio *Ruderalia* Kirschner, H. Øllg. & Štěpánek, sektio *Vulgaris* auct.

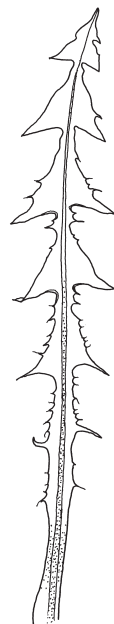
Lehtilapa tav. suikea, karkeatekoinen ja syvään runsasliuskainen, ei koskaan maksalaikeinen, mutta liuskavälit usein tervatäpläisiä; liuskojen ylälaita ja liuskavälit hampaisia – hammasliuskaisia. Mykerövanat pystyjä, lehtiä pitempiä, mykerön alta seittikarvaisia. Mykeröt (25–)30–70(–75) mm leveitä; kehdon ulkosuomut 11–18 × 2–7 mm, suikeita – tasasoukkia, siirottavia – alaspäisiä, erittäin harvoin ylöspäisiä, tav. kalvolaidattomia ja kyhmyttömiä. Laitakukkien teriön kieli alta leveältä tummajuovainen. Tav. siitepölyllisiä. Emin vartalo ja luotti harvoin puhtaankeltaisia. Pähkylät (3–)3.5–4.5(–5) mm, ruskeansävyisiä; nokka (0.3–)0.4–1.0 mm, kartiomaisen lieriömäinen.

Tämän sektorin lajeista jätettiin alun perin pois paikoittain hyvin yleinen laji, jolle ei tiedetty silloin nimeä. Lajille oli kyllä montaa nimeä ehdotettu (*T. cruciatum* Lundev., *T. demens* Wittzell, *T. fennicum* J. Räsänen), mutta sitä ei ollut hyväksyttävästi kuvattu. Sen nimeksi selvisi myöhemmin *Taraxacum acriculum* Rail., **ristivoikukka**, korsmaskros. Lajista on artikkeli Talvikissa 45(1): 17–19 (2021). Sen parhaat tuntomerkit ovat suikeissa hennohkoissa lehdissä, joiden kärki sivuliuskoinen on ± ristin muotoinen. Muiden sivuliuskojen ylälaudassa palteen vieressä on usein suuri hammas tai kupera levike. Laji on tavattu maakunnissa V, U, EH, EP–Kn, PeP.

Uustulokkaita monenlaisilla ihmistoiminnan luomilla kasvupaikoilla, joilla Etelä- ja Keski-Suomessa tavataan enää harvoin muiden sektioiden lajeja. Suomesta on ilmoitettu yli 350 rikkavoikukkalajia, joista noin 100 on laajalle levinneitä. Tähän on valittu mukaan ne lajit, joiden tiedetään ainakin paikallisesti päässeen valtalajin asemaan. Suomen voikukkalajisto tunnetaan kuitenkin sen verran huonosti, että valtalajeina voidaan tavata lajeja, joita tässä ei mainita. Monet rikkavoikukkalajit myös yleistyvät ja runsastuvat edelleen voimakkaasti. Toisaalta viime sotien aikana pitkälti toista sataa rikkavoikukkalajia kului Keski-Euroopasta Suomeen Pohjanlahden satamiin ja saksalaisten leirialueille Pohjois-Suomeen. Näistä lajeista valtaosa jäi satunnaisiksi. Muutaman aarin voikukkakasvustosta on usein löydettävissä 20–40 lajia.

Etenkin Lapin rikkavoikukkalajisto tunnetaan huonosti, mikä osaltaan selittää levinneisyyskartoissa yleistä ja usein isoa aukkoa siellä.

1	Siitepölyttömiä	2
1	Siitepölyllisiä	3
2 (1)	Lehden kärkiliuska kolmiomainen – keihäsmäinen.....	125 subhuelphersianum
2	Lehden kärkiliuska tylppä – pyöreäkärkinen.....	108 obtusulum
3 (1)	Lehtiruoti vaalea, vihertävä tai sisemmissä lehdissä hieman punertava	4
3	Lehtiruoti ± punertava	14
4 (3)	Lehtilavan keskisuoni tyveltä vaalea, ylempää ruskea tai punertava	5
4	Lehtilavan keskisuoni ± vihertävä	6
5 (4)	Kaikki lehtiruodit vaaleita, lavan kärkiliuska ehyt.....	113 piceatum
5	Sisemmät lehtiruodit ± punertavia, lavan kärkiliuska sivulta kuroutunut tai lovellinen.....	86 diastematicum
6 (4)	Kehdon ulkosuomut tav. alaspäisiä	7
6	Kehdon ulkosuomut ± siirottavia tai alaskaartuvia.....	9
7 (6)	Kehdon ulkosuomut ja nuput vaaleanvihreitä ja selvästi valkohärmäisiä; lehden kärkiliuska tav. leveän kolmiomainen, sivuliuskat kolmiomaisia	109 pallidipes

T. triangulare

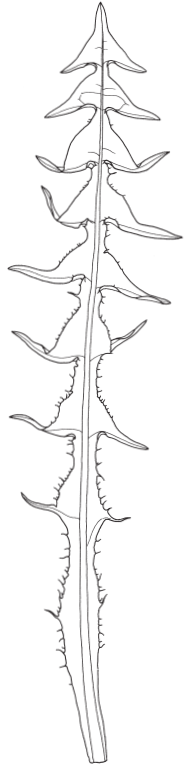
- 7 Kehdon ulkosuomut himmeän tai harmahtavan vihreitä, eivät selvästi valkohärmäisiä; lehden kärkiliuskassa tav. kielimäinen kärki, sivuliuskat ± lokinsipiimäisiä 8
- 8 (7) Lehden sivuliuskat ehyitä ja ± epäsäännöllisiä, niistä usein yksi tai useampi tylppäkärkinen; laaja-alueinen ..... **103 lingulatum**
- 8 Lehden sivuliuskat usein liuskaisia, mutta säännöllisiä ja terävähkökärkisiä; yleisenä Ahvenanmaalla ..... **110 palmgrenii**
- 9 (6) Lehden sivuliuskojen yläreunassa 1 tai 2 huomiota herättävän isoa hammasta . 10
9 Lehden sivuliuskojen yläreuna ehytlaitainen tai siinä useita pieniä hampaita 11
- 10 (9) Ruoti $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$ lehden pituudesta, lavan sivuliuskojen hammas etuviisto, usein liuskan kaltainen; kehdon ulkosuomut alaviistoja ..... **77 alatum**
- 10 Ruoti $\frac{1}{3}$ lavan pituudesta, lavan sivuliuskojen hammas siirottava; kehdon ulkosuomut siirottavia ..... **98 ingens**
- 11 (9) Lehden sivuliuskat usein tiheässä, niiden kärki hyvin terävä... **96 huelpersianum**
11 Lehden sivuliuskat selvävälisiä ja tylpähkökärkisiä 12
- 12 (11) Lehden liuskat koukkumaisia (ylälaita kupera, alalaita kovera), ruoti leveäpalteinen ..... **80 ancistrolobum**
12 Lehden liuskat eivät koukkumaisia, ruoti palteeton tai kapeapalteinen 13
- 13 (12) Mykerö 30–40 mm leveä; lehden sivuliuskojen väleissä liuskamaisia hampaita, sivuliuskojen muoto vaihteleva ja kärkiliuska lyhyt ..... **126 sublaeticolor**
- 13 Mykerö 45–60 mm leveä; lehden sivuliuskojen väleissä korkeintaan naskalimaisia hampaita, sivuliuskat säännöllisiä ja kärkiliuska ± sydämen muotoinen ..... **85 cordatum**
- 14 (3) Lehden keskisuoni pitkälti punertava 15
14 Lehden keskisuoni vain alaosastaan punertava 25
- 15 (14) Lehden sivuliuskat tav. liuskaisia tai ainakin liuskahampaisia, siirottavia, kärkiosasta pitkälti nauhamaisia (lehti muistuttaa paljon kaksipuolista kappaa) ..... **111 pectinatiforme**
15 Lehden sivuliuskat tasaisesti kapenevia tai jos nauhamaisia niin eivät liuskaisia tai liuskahampaisia 16
- 16 (15) Lehden sivuliuskapareja korkeintaan 3, liuskojen yläreuna hyvin alaviisto ('liusu-harteinen') ..... **121 sahlinii**
- 16 Lehden sivuliuskapareja vähintään 3, liuskojen yläreuna korkeintaan loivasti alaskaartuva 17
- 17 (16) Kehdon ulkosuomut alaspäisiä; lehden kärkiliuska pitkä ja sen molemmilla sivuilla useita suuria hampaita ..... **117 purpureum**
- 17 Kehdon ulkosuomut korkeintaan alaskaartuvia; lehden kärkiliuskan sivuilla korkeintaan yksi hammas 18
- 18 (17) Lehtiruodit ainakin uloimmissa lehdissä selvästi palteisia ..... **86 diastematicum**
18 Lehtiruodit palteettomia tai epäselvästi palteisia 19
- 19 (18) Lehden sivuliuskat tav. siirottavia ja niissä pitkä tasasoukka kärkiosa ..... **127 tanyphyllum**
19 Lehden sivuliuskat ± alaviistoja, tasaisesti kapenevia 20
- 20 (19) Keskilehtien liuskavälit päältä selvästi tervatäpläisiä ..... **104 longisquameum**
20 Keskilehtien liuskavälit päältä tervatäplättömiä 21
- 21 (20) Lehden sivuliuskojen ylälaita selvästi kupera ja alalaita kovera 22
21 Lehden sivuliuskojen ylälaita tav. suora tai kovera ja alalaita suora tai kupera ... 23
- 22 (21) Lehden sivuliuskojen välit pitkiä, usein kulmikkaita, hammaslaitaisia ..... **105 lucescens**
22 Lehden sivuliuskojen välit lyhyitä, usein pyöristyneitä ja niissä vain yksittäisiä hampaita ..... **100 interveniens**
- 23 (21) Rotevakasvuinen; lehdet leveähkötä ..... **99 interruptum**
23 Sirokasvuinen; lehdet kapeahkoja 24

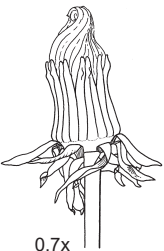
24 (23)	Lehdet tiheäkarvaisia, sivuliuskaparit harvassa, tav. alaviistoja tai siirottavia	82 arrhenii
24	Lehdet harvakarvaisia, sivuliuskaparit tiheässä, liuskojen kärkiosa tav. taipuu ylöspäin	119 recurvum
25 (14)	Keskilehtien liuskavälit päältä selvästi tervatäpläisiä tai tummia	26
25	Keskilehtien liuskavälit päältä tervatäplättömiä tai enintään tummahkoja	36
26 (25)	Luotit keltaisia	130 xanthostigma
26	Luotit likaisenkeltaisia, vihertäviä tai harmahtavia	27
27 (26)	Lehden kärkiliuska selvästi sivuliuskaparia leveämpi	28
27	Lehden kärkiliuska ei sivuliuskaparia leveämpi	29
28 (27)	Lehden kärkiliuskan molemmilla sivuilla useita liuskamaisia hampaita	117 purpureum
28	Lehden kärkiliuska keskeltä kuroutunut tai lovellinen	104 longisquameum
29 (27)	Liuskavälit lehtilavan kärkiosassa lyhyempiä kuin tyviosassa; ylemmät liuskaparit hyvin lähekkäisiä, kuunsirppimäisiä	102 latissimum
29	Lehtilavan kaikki liuskavälit jokseenkin tasapitkiä	30
30 (29)	Kehdon ulkosuomut vaihtelevasti violettiin vivahtavia	115 polyodon
30	Kehdon ulkosuomut harmahtavia tai hieman punertavia	31
31 (30)	Lehtiruusuke maanmyötäinen	114 planum
31	Lehtiruusuke ± pysty	32
32 (31)	Kehdon ulkosuomut ± säännöttömästi vääntyneitä, sekaisia	128 trilobatum
32	Kehdon ulkosuomut ± säännöllisesti siirottavia – alaspäisiä	33
33 (32)	Lehden liuskavälit lyhyitä	34
33	Lehden liuskavälit melko pitkiä	35
34 (33)	Lehden liuskat liuskaisia tai suurihampaisia	101 lacinosifrons
34	Lehden liuskat ehyitä, naskalihampaisia tai harvoin suurihampaisia ..	89 fasciatum
35 (33)	Lehden liuskaväleissä huomiota herättävän suuri liuskahammas, jonkun liuskan alareunassa tav. yksittäisiä hampaita	129 tumentilobum
35	Lehden liuskavälit epäsäännöllisesti naskalihampaisia tai ehytlaitaisia	112 petterssonii
36 (25)	Nuput tummia	37
36	Nuput vihreitä	42
37 (36)	Lehdet vaaleanvihreitä; nuput hyvin tummia	112 petterssonii
37	Lehdet keski- tai tummanvihreitä; nuput eivät hyvin tummia	38
38 (37)	Lehden kärkiliuska selvästi sivuliuskaparia pitempi ja sen molemmilla sivuilla useita suuria hampaita	117 purpureum
38	Lehden kärkiliuska ei selvästi sivuliuskaparia pitempi ja sen sivuilla ei useita suuria hampaita	39
39 (38)	Lehden sivuliuskojen ylälaita selvästi kupera ja alalaita kovera	105 lucescens
39	Lehden sivuliuskojen ylälaita suora tai kovera ja alalaita ± suora tai kupera	40
40 (39)	Lehtiruoti himmeän punainen, lavan liuskaväleissä huomiota herättävän suuri hammas, ainakin jonkun liuskan alareunassa yksittäinen hammas	129 tumentilobum
40	Lehtiruoti kirkkaan tai himmeän punainen, lavan liuskaväleissä useita pienempiä tai ei lainkaan hampaita, liuskan alareunassa ei hammasta	41
41 (40)	Liuskaväleissä runsaasti hampaita (usein sekä liuska- että naskalihampaita)	124 stenochistum
41	Liuskaväleissä tav. niukasti hampaita (ei naskalihampaita)	90 florstroemii
42 (36)	Lehtiruodit leveäpalteisia	43
42	Lehtiruodit kapeapalteisia tai palteettomia	52

- 43 (42) Lehtiruusuke maanmyötäinen; lavan liuskavälit voimakkaan poimuisia ..... **114 planum**
- 43 Lehtiruusuke ± pysty; lavan liuskavälit korkeintaan hieman poimuisia 44
- 44 (43) Lehtilavan sivuliuskapareja korkeintaan 3, kärkiliuska pitkä, nuolimainen ..... **121 sahlinii**
- 44 Lehden sivuliuskapareja tav. enemmän tai kärkiliuska lyhyt 45
- 45 (44) Kehdon ulkosuomut tav. säännöttömästi vääntyneitä, sekaisia 46
- 45 Kehdon ulkosuomut ± säännöllisesti siirottavia – alaspäisiä 47
- 46 (45) Lehden sivuliuskat ehytlaitaisia tai pienihampaisia, koko lehden pituudelta hyvin samanlaisia ..... **76 aequilobum**
- 46 Lehden sivuliuskat liuskaisia tai niissä ainakin muutama suuri liuskahammas ..... **128 trilobatum**
- 47 (45) Lehdet vaaleanvihreitä ja/tai kehdon ulkosuomut punaruskeita 48
- 47 Lehdet keskivihreitä ja kehdon ulkosuomut harmahtavia 49
- 48 (47) Lehtiruodit kirkkaan sinipunaisia muodostaen voimakkaan kontrastin ruodin vihreän palleosan kanssa ..... **87 dilatatum**
- 48 Lehtiruodit himmeään sinipunaisia ..... **88 ekmanii**
- 49 (47) Lehden sivuliuskat ± siirottavia 50
- 49 Lehden sivuliuskat tav. selvästi alaviistoja 51
- 50 (49) Lehtiruodin palle tasalevä; lavan kärki lyhyt, tav. tylpähkö ..... **101 lacinosifrons**
- 50 Lehtiruodin palle ylöspäin levenevä; lavan kärki pitkäkö, tav. terävä ..... **118 railonsalae**
- 51 (49) Lehden sivuliuskajen ylälaita ja kärkiliuskan tyviosan ylälaita tav. kupera ..... **84 contractum**
- 51 Lehden sivuliuskajen ylälaita ja kärkiliuskan tyviosan ylälaita ± suora, kovera tai loivan S-kirjaimen muotoinen ..... **75 acroglossum**
- 52 (42) Ainakin sisälehdissä kärkiliuska suurempi kuin ylin sivuliuska 53
- 52 Lehden kärkiliuska pienempi tai yhtä suuri kuin ylin sivuliuska 69
- 53 (52) Kehdon ulkosuomut selvästi vaalealaitaisia 54
- 53 Kehdon ulkosuomuista puuttuu vaalea laita tai se on hyvin kapea 57
- 54 (53) Lehden kärkiliuska pitkä ja sen molemmilla sivuilla useita suuria hampaita ..... **117 purpureum**
- 54 Lehden kärkiliuska ± kolmiomainen, usein kummallakin sivulla korkeintaan yksi lovi tai hammas 55
- 55 (54) Huomattavan suurikokoinen (40–60 cm) ja pitkälehtinen; mykerön laitakukkien teriön kielen hampaat tav. tummanpunaisia ..... **78 altissimum**
- 55 Keskikokoinen (30–40 cm); mykerön laitakukkien teriön kielen hampaat keltaisia 56
- 56 (55) Kehdon ulkosuomut tiiviisti alaspäisiä; ulompien lehtien alimpien liuskaparien yläreunan mahdollinen hammas epäsäännöllistä ..... **120 retroflexum**
- 56 Kehdon ulkosuomut siirottavia – alaskaartuvia; ulompien lehtien alimpien liuskaparien yläreunassa usein symmetrinen hammaspari ..... **79 amplum**
- 57 (53) Lehden liuskavälit pitkiä, tasasoukkia, naskalihampaisia, liuskat kapean kolmiomaisia tai lähes tasasoukkia, usein vaihtelevasti hampaisia; sisälehdet huomiota herättävän erilaisia, kärkiosastaan leveitä, suurihampaisia ..... **97 idiomorphum**
- 57 Lehden liuskavälit lyhyempiä, liuskat leveämpiä; sisälehdet eivät huomiota herättävän erilaisia 58
- 58 (57) Kehdon ulkosuomut eri suuntiin siirottavia, kapeita, keskenään eripituisia, toisiinsa kietoutuneita ..... **107 obliquilobum**
- 58 Kehdon ulkosuomut ± säännöllisesti järjestyneitä, tasapitkiä 59
- 59 (58) Lehden kärkiliuskassa vinoneliömäinen kärkiosa ..... **95 hemicyclum**
- 59 Lehden kärkiliuskassa ei vinoneliömäistä kärkiosaa 60

- 60 (59) Lehtilavan liuskapareja korkeintaan 3, liuskojen yläreuna hyvin alaviisto ("luisuharteinen")..... **121 sahlinii**
- 60 Lehtilavan liuskapareja vähintään 3 ja/tai liuskojen yläreuna korkeintaan loivasti alaskaartuva 61
- 61 (60) Kehdon ulkosuomut alaspäisiä 62
- 61 Kehdon ulkosuomut sirottavia tai alaskaartuvia 64
- 62 (61) Lehden liuskat ehyitä, hampaat tavallisia tai naskalimaisia ..... **123 stenoglossum**
- 62 Tav. ainakin joku lehden liuska liuskainen tai liuskahampainen 63
- 63 (62) Lehden ylimmissä liuskaväleissä korkeintaan epäselvä poimu ..... **106 multilobum**
- 63 Lehden ylimmissä liuskaväleissä selvä poimu ..... **118 railonsalae**
- 64 (61) Lehtiruodit kirkkaan sinipunaisia muodostaen voimakkaan kontrastin lehtiruodin vihreän palleosan kanssa ..... **87 dilatatum**
- 64 Lehtiruodit palteettomia tai eivät muodosta selvää kontrastia palleosan kanssa 65
- 65 (64) Lehdet vaaleanvihreitä, liuskat pitkiä, hoikkia ja niiden ylälaita kupera ja alalaita kovera ..... **116 puolannei**
- 65 Lehdet himmeän vihreitä tai liuskat lyhyehköjä 66
- 66 (65) Lehden kärkiliuska kärkinipukallinen 67
- 66 Lehden kärkiliuska tylpähkö – terävä, mutta ei kärkinipukallinen 68
- 67 (66) Suurikokoinen; lehden kärkiliuskan alareuna alaskaartuva ..... **93 gustavianum**
- 67 Keskipokoinen; lehden kärkiliuskan alareuna suorassa kulmassa lehden keskisuoneen nähden ..... **74 aclidiforme**
- 68 (66) Pienehkö – keskiuuri; lehdet helakan vihreitä ..... **88 ekmanii**
- 68 Suurikokoinen; lehdet himmeän vihreitä ..... **99 interruptum**
- 69 (52) Kehdon ulkosuomut alaspäisiä 70
- 69 Kehdon ulkosuomut ± kehdonmyötäisiä, ulospäisiä tai alaskaartuvia 78
- 70 (69) Lehtilavan liuskaparit muodostavat säännöllisen puoliympyrän tai kuunsirpin ..... **122 semiglobosum**
- 70 Lehtilavan liuskaparit epäsäännöllisempiä 71
- 71 (70) Lehden kärkiliuska vinoneliömäinen ..... **95 hemicyclum**
- 71 Lehden kärkiliuska ei vinoneliömäinen 72
- 72 (71) Tav. ainakin joku lehden sivuliuska liuskainen tai liuskahampainen 73
- 72 Lehden sivuliuskat ehyitä tai niiden yläreunassa tavallisia tai naskalimaisia hampaita 77
- 73 (72) Lehden liuskavälit pitkiä 74
- 73 Lehden liuskavälit lyhyitä 75
- 74 (73) Kehdon ulkosuomut yli 4 mm leveitä; lehden liuskavälit tav. voimakkaasti poimuisia ..... **92 glossodon**
- 74 Kehdon ulkosuomut noin 3 mm leveitä; lehden liuskavälit poimuttomia tai heikko-poimuisia ..... **91 glossocentrum**
- 75 (73) Lehden ylimmissä liuskaväleissä korkeintaan epäselvä poimu ..... **106 multilobum**
- 75 Lehden ylimmissä liuskaväleissä selvä poimu 76
- 76 (75) Lehden kärkiliuska tav. kuperasivuinen; lehdet tav. tiheäkarvaisia ..... **101 lacinosifrons**
- 76 Lehden kärkiliuska tav. koverasivuinen; lehdet tav. harvakarvaisia ..... **118 railonsalae**
- 77 (72) Lehtiruodit tav. voimakkaan punaisia; lehden kärkiliuskassa ei tav. erillistä kielimäistä kärkeä ..... **123 stenoglossum**
- 77 Lehtiruodit tav. hieman punertavia – himmeän sinipunaisia; lehden kärkiliuskassa tav. erillinen kielimäinen kärki ..... **103 lingulatum**
- 78 (69) Kehdon ulkosuomut ± kehdonmyötäisiä ..... **94 haptolepium**

T. aequilobum

T. aequilobum

- 78 Kehdon ulkosuomut siirottavia tai alaskaartuvia..... 79
- 79 (78) Lehden kärkiliuska vinoneliömäinen ..... **95 hemicyclum**
- 79 Lehden kärkiliuska ei vinoneliömäinen 80
- 80 (79) Lehden sivuliuskojen ylälaita tav. selvästi kupera..... 81
- 80 Lehden sivuliuskojen ylälaita tav. kovera, suora tai loivan S-kirjaimen muotoinen.. 84
- 81 (80) Lehtilavan liuskavälien hammastus tav. runsasta ja voimakasta, liuskojen yläreunassa usein myös hampaita 82
- 81 Lehtilavan liuskavälien hammastus tav. heikkoa ja liuskojen yläreunan hammastus harvinaista 83
- 82 (81) Lehdet tummahkon vihreitä, liuskan yläreunassa usein yksittäisiä tavallisia tai liuskahampaita ..... **105 lucescens**
- 82 Lehdet vaalean vihreitä, liuskan yläreunassa usein rivi naskalimaisia hampaita .... **116 puolannei**
- 83 (81) Lehtiruodit tav. kapeapalteisia, ainakin ylimmissä liuskaväleissä tav. selvä poimu . ..... **84 contractum**
- 83 Lehtiruodit tav. palteettomia, ylimmissä liuskaväleissä korkeintaan heikko poimu .. .. **100 interveniens**
- 84 (80) Kehdon ulkosuomut vaihtelevasti violettiin vivahtavia; luotit tummempia kuin useimmilla muilla rikkavoikukilla ..... **115 polyodon**
- 84 Kehdon ulkosuomut harmahtavia tai hieman punertavia 85
- 85 (84) Lehden kärkiliuskan kärkiosa erityisen pitkä, tasaisesti kapeneva, terävä, kärkiliuskan liuskat hyvin alaviistoja, hyvin teräviä ..... **124 stenoschistum**
- 85 Lehden kärkiliuska toisenmuotoinen, lyhyempi tai pitkä, mutta nopeasti kielimäiseksi kapeneva 86
- 86 (85) Lehden liuskavälit pitkiä ja palteisia, runsashampaisia, lehden kärki tylpähkö..... **86 diastematicum**
- 86 Lehdet ainakin joltain osin toisenlaisia..... 87
- 87 (86) Lehden liuskavälit pitkiä, palteettomia, runsashampaisia, liuskat kapean kolmiomaisia – melkein tasasoukkia, vaihtelevasti hampaisia; lehden kärki tav. kielimäinen ..... **97 idiomorphum**
- 87 Lehdet ainakin joltain osin toisenlaisia..... 88
- 88 (87) Kehdon ulkosuomut sekaisesti eri suuntiin sivulle taipuneita ..... **76 aequilobum**
- 88 Kehdon ulkosuomut ± säännöllisesti siirottavia – alaskaartuvia 89
- 89 (88) Suurikokoinen; lehtiruoti punaruskea, lapa harmahtavan vihreä, sivuliuskojen yläreuna ± mutkikas ja kärkiosa pitkä ja nauhamainen, kärkiliuskassa kielimäinen kärki ..... **93 gustavianum**
- 89 Keskikokoinen tai pienehkö; lehdet ainakin joltain osin toisenlaisia 90
- 90 (89) Lehden liuskaväleissä huomiota herättävän suuri hammas, ainakin jonkun liuskan alareunassa yksittäinen hammas ..... **129 tumentilobum**
- 90 Lehden liuskavälit epäsäännöllisesti naskalihampaisia tai ehytlaitaisia, liuskojen alalaidassa ei hampaita 91
- 91 (90) Lehtilavan yläosan sivuliuskojen ylälaita pitkänomaisen S-kirjaimen muotoinen; lehtiruodit punertavia; mykerö yli 50 mm leveä..... **85 cordatum**
- 91 Lehden sivuliuskojen ylälaita melko suora; lehtiruodit punaisia; mykerö korkeintaan 50 mm leveä 92
- 92 (91) Rikkavoikukaksi pienikokoinen; lehtimuoto aika yksinkertainen (sivuliuskapareja vähän, liuskat kolmiomaisia, tav. ulospäisiä, ehyitä, kärkiliuska usein vinokärkinen)..... **83 borgvallii**
- 92 Keskikokoinen; lehtimuoto ei niin yksinkertainen..... 93
- 93 (92) Lehden kärkiliuskan alaliuskojen alalaita suorakulmainen lehden keskisuoneen nähden..... **74 aclidiforme**
- 93 Lehden kärkiliuskan alaliuskojen alalaita tav. selvästi alaviistoon kaartuva 94

- 94 (93) Lehden sivuliuskat tav. kärjestään ylöskaartuvia, joten lehti muistuttaa joulukuusta; liuskavälit tav. naskalihampaisia; kehdon ulkosuomut harmahtavia – punertavia ...
..... **119 recurvum**
- 94 Lehden sivuliuskat tav. sirottavia – alaskaartuvia; liuskavälien hammastus vaihteleva; kehdon ulkosuomut tuoreena kirkkaan siniharmaita, kuivina kellertäviä.....
..... **81 angustisquameum**

74 Taraxacum acclidiforme Rail., *T. pilosella* Lundev. & H. Øllg.

meänvoikukka gråhårig maskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, ruskehtavan sinipunainen; lapa himmeän kellertävän vihreä, liuskapareja 4–6, liuskat kolmiomaisia, hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia, tav. loivan S-kirjaimen muotoisia; liuskavälit vaihtelevia, usein naskali- ja liuskahampaisia tai joskus poimulaitaisia, usein tummalaitaisia; kärkiliuska kolmiomainen, ehyt tai joskus vaihtelevasti kuroutunut tai lovellinen, kärki terävä tai kielimäinen, alareuna kohtisuorassa keskisuonta vastaan. Mykerö 50–55 mm leveä, keltainen, kupera; kehto keskisuuri, vaalean – tummanvihreä, ulkosuomut 12–15 × 3.5–5 mm, säännöllisiä, sirottavia, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

75 Taraxacum acroglossum Dahlst. **linnunjalkavoikukka**

fågelfotsmaskros

20–45 cm. Lehtiruoti palteinen, ± punertava; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–6, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, pitkä- ja usein alas- tai ylöskaartuvakärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia, melko suoria – hieman kuperia tai koveria; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, usein hammas- tai poimulaitaisia; kärkiliuska kolmiomainen, pitkään kielimäiseen kärkeen päättyvä. Mykerö 50–55 mm leveä, tummankeltainen, kupera; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–6 mm, säännöllisesti sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä vaaleita tai joskus hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

76 Taraxacum aequilobum Dahlst., *T. tanyispterum* Rail. **rihlavoikukka**

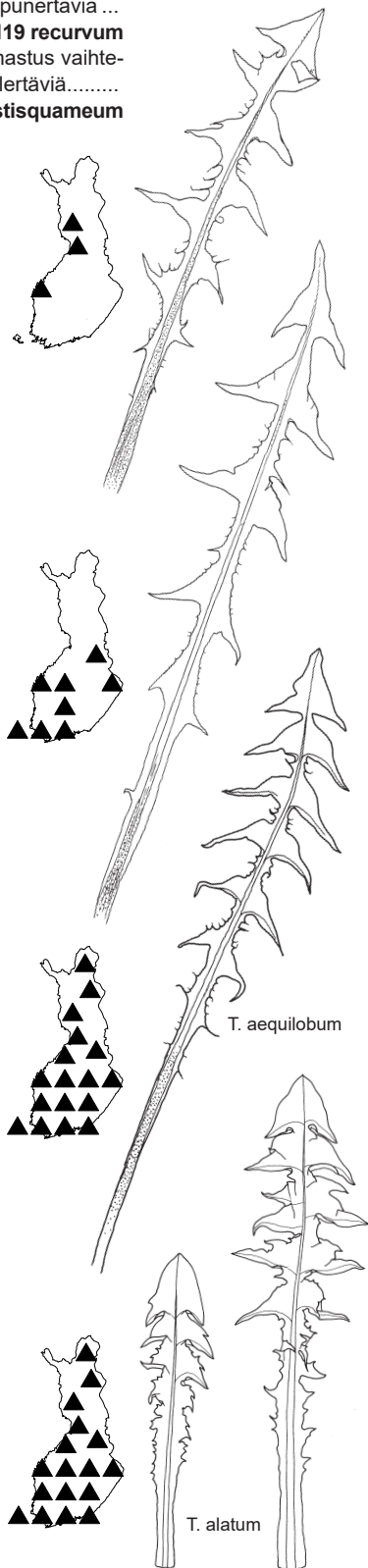
vridmaskros

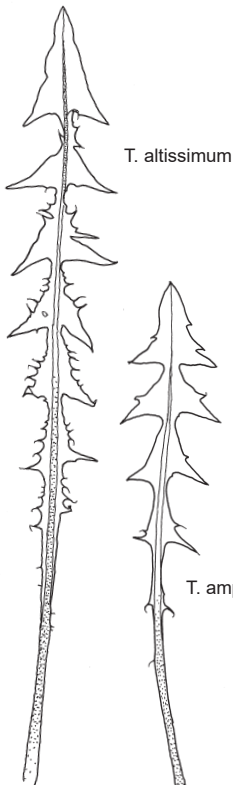
25–45 cm. Lehdet melko pitkiä ja runsasliuskaisia; ruoti ± palteinen, hieman punertava; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 5–9, liuskat kapean kolmiomaisia, sirottavia, yläreunan tyviosasta kuperia, keskenään samanmuotoisia, kärki pitkä, kapean kielimäinen; liuskavälit lyhyitä, kapea- ja pitkähampaisia; kärkiliuska liuskaparin muotoinen, kapea- ja teräväkärkinen. Mykerö 60–70 mm leveä, keltainen, kuperahko; kehto suuri, leveä, tumma, ulkosuomut 14–17 × 2–4 mm, ± sirottavia tai alaspäisiä, säännöttömästi vääntyneitä. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

77 Taraxacum alatum H. Lindb., *T. semiprivum* Dahlst. **siivoikukka**

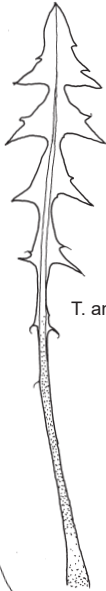
vingmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vihreä; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat muodoltaan epäsäännöllisiä, sirottavia tai hieman alaskaartuvia, ± teräväkärkisiä, ylälaita vaihteleva (yksi tai kaksi iso ulospäistä hammasta tai kokonaan liuskoittunut); liuskavälit lyhyitä, teräväkulmaisia; kärkiliuska keskisuuri tai suuri, lapiomainen, sivuilla usein yksinäisiä hampaita, melkein tylppä tai lyhytkärkinen. Mykerö 50–60 mm leveä, tummankeltainen, tasai-

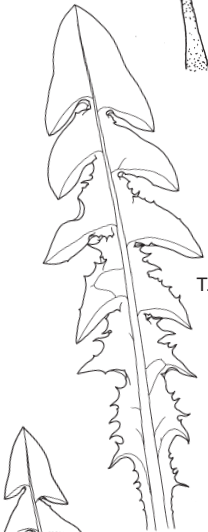

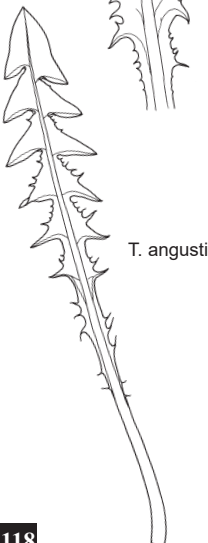
T. altissimum

T. amplum

T. ancistrolobum

T. angustisquameum

nen; kehto keskisuuri – suurehko, tummanvihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–6 mm, säännöllisesti sirottavia tai alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai myöhemmin hieman sinipunervia. Siitepölyllinen. Luotit vaaleita. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

78 *Taraxacum altissimum* H. Lindb. **uljasvoikukka** rödtandad maskros

30–60 cm. Lehtiruoti palteeton tai hieman palteinen, punertava; lapa tummanvihreä, liuskapareja 3–5, liuskat tav. pitkiä ja kapeita, epäsäännöllisesti sirottavia, yläreunaltaan erittäin vaihtelevasti ehyitä – liuska- tai naskalihampaisia, tav. pitkä- ja teräväkärkisiä; liuskavälit usein pitkiä ja tav. runsashampaisia, toisinaan tervätläisiä; kärkiliuska ulko- ja keskilehdissä pieni, sisälehdissä suuri ja vaihtelevasti melko suurihampainen ja tyviliuskat usein sirpimäisesti alaspäiset. Mykerö 55–70 mm leveä, tummankeltainen, tasainen; kehto matala, leveä, tummanvihreä, ulkosuomut 15–17 × 4–7 mm, epäsäännöllisesti sirottavia tai alaspäisiä, päältä harmahattavia, kapealti kalvolaitaisia. Laitakukkien kielen kärkihampaat punaisia. Siitepölyllinen. Luotit kellertäviä.

79 *Taraxacum amplum* Markl., *T. pectinatilobatum* Rail., *T. semigygaemum* Rail., *T. subedytomum* Rail. **hapsuvoikukka** kantmaskros

25–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai hieman palteinen, vaalean sinipunainen; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, ± sirottavia, teräväkärkisiä, alemmissa pareissa usein symmetrisesti terävä hammas; liuskavälit tav. pyöreähkölomaisia, ehytlaitaisia tai naskalihampaisia; kärkiliuska tav. melko suuri ja nuolimainen, usein syvään liuskainen. Mykerö 45–55 mm leveä, keltainen, hyvin kupera; kehto keskisuuri, ± vihreä, ulkosuomut 14–16 × 3–5 mm, useimmiten sirottavia tai hieman alaskaartuvia, päältä vaaleanvihreitä tai hieman punertavia, kalvolaitaisia. Laittimmaisten kukkien kieli hyvin pitkä, voimakkaasti alaskaartuva. Siitepölyllinen. Luotit likaisen keltaisia. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

80 *Taraxacum ancistrolobum* Dahlst. **pyörövoikukka** rundmaskros

15–40 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vihreä; lapa harmaanvihreä, joskus tervalaikeinen, liuskapareja 2–5, liuskat leveitä, koukumaisia (yläreuna kupera, alareuna kovera), tylppiä ja tylppähampaisia; liuskavälit lyhyitä, terävähkökulmisiä; kärkiliuska sivuliuskosten kaltainen, tylppä- tai pyöreäkärkinen. Lehdet ± maanmyötäisiä. Mykerö 45–60 mm leveä, keltainen, ± tasainen; kehto suuri, ± tummanvihreä, ulkosuomut 12–13 × 3–5 mm, tav. sirottavia tai hieman alaskaartuvia, joskus ylävistöjä, päältä harmahtavia tai joskus heikosti sinipunervia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Viime aikoina nopeasti runsastunut laji.

81 *Taraxacum angustisquameum* Dahlst. ex H. Lindb., *T. mimuliforme* Dahlst. **kaitasuomuvoikukka** spenslig maskros

15–40 cm. Lehtiruoti palteeton, tav. voimakkaan punainen; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–7, liuskaisuus kolmiomaista, tasaita ja lähekkäistä, hammastus vaihtelevaa; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, ehytlaitaisia – vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska tav. pieni, nuolimainen – keihäsmäinen, ehytlaitainen – vaihtelevasti liuskainen tai hampainen, ± teräväkärkinen, toisinaan kärki jopa kielimäinen. Mykerö 35–50 mm leveä, tummankeltainen, tasainen – hieman kupera; kehto pieni, tummanvihreä, ulkosuomut 13–16 ×

2–3–(4) mm, sirottavia – alaviistoja, päältä voimakkaan siniharmaita. Siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

82 *Taraxacum arrhenii* Palmgr. **punasuonivoikukka kungsmaskros**

25–50 cm. Lehtiruoti ja usein myös lehden keskisuoni voimakkaan punavioletti, usein seittikarvainen, palteeton; lapa harmahtava, joskus jopa hieman punertava ja liuskavälien kohdalta tervalaikeuinen, liuskapareja 3–6, liuskat ± sirottavia, tav. pitkiä, kapeita ja teräväkärkisiä; liuskavälit pyöreähköjä tai ± kulmikkaita, tav. naskalihampaisia; kärkiliuska tav. teräväkärkinen, usein halkoinen. Mykerö 50–70 mm leveä, tummankeltainen, tasainen; kehto pieni, tummanvihreä, ulkosuomut 13–16 × 3–5 mm, sirottavia tai alaviistoja, päältä harmahtavia – usein punertavia. Siitepölyllinen. Luotit melko vaaleita.

83 *Taraxacum borgvallii* Dahlst. ex G. E. Haglund **sirovoikukka**

Borgvalls maskros

15–40 cm. Lehtiruoti kapea, palteeton, punavioletti; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3 tai 4, liuskat kolmiomaisia, sirottavia, teräväkärkisiä, yläreuna toisinaan naskalihampainen, alareuna muodostaa suoran kulman lehden keskisuonen kanssa; liuskavälit pyöreähköjä tai ± kulmikkaita, ehytlaitaisia – naskalihampaisia; kärkiliuskalla lyhyt ja leveä kärki, joka usein epäsymmetrinen ja toiselta sivulta halkoinen. Mykerö 30–45 mm leveä, keltainen; kehto pieni, vaalean – tummahkon oliivinvihreä, ulkosuomut 12–13 × 2–4 mm, hieman alaviistoja, päältä harmahtavia tai toisinaan hiukan punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

84 *Taraxacum contractum* Markl., *T. astrictifrons* Rail. **kielivoikukka tungmaskros**

20–45 cm. Lehtiruoti kapeapalteininen, punavioletti; lapa hieman harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–7, liuskat ± kolmiomaisia, sirottavia tai hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat tav. kuperia; liuskavälit lyhyitä, usein poimulaitaisia, teräväkulmaisia; kärkiliuska nuolimainen tai kolmiomaisen keihäsmäinen, jyrkästi kielimäiseksi kärjeksi kapeneva. Mykerö 40–50 mm leveä, keltainen, kuperia; kehto suuri, ± vihreä, ulkosuomut 14–17 × 2.5–4 mm, kaarevasti sirottavia – jyrkästi alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

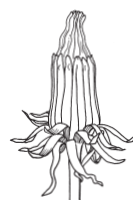
85 *Taraxacum cordatum* Palmgr., *T. amblycentrum* Dahlst.,

T. paucisquameum Palmgr. **herttavoikukka hjärtmaskros**

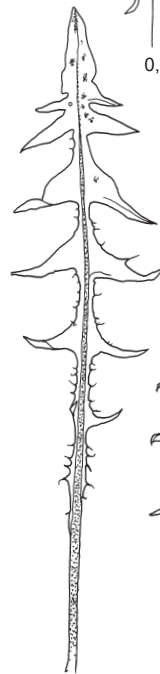
25–40 cm. Lehdet puolipystyjä, tukevia; ruoti lyhyt, palteeton, hiukan punertava tai joskus aivan vihreä; lapa tummanvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat ± kolmiomaisia, sirottavia tai hieman alaviistoja, tylppähköjä, yläreunat usein pitkänomaisen S-kirjaimen muotoisia, ehyitä tai naskalihampaisia; liuskavälit lyhyehköjä, tav. ± pyöreähköjä; kärkiliuska herttatyyvinen, ± kolmiomainen, tylppäkärkinen – toisinaan kärki jopa kielimäinen. Mykerö 45–60 mm leveä, vaaleankeltainen, kuperahko; kehto suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 12–15 × 3–6 mm, sirottavia tai ylaviistoja, päältä harmahtavia tai joskus punertavia, alta himmeänvihreitä. Siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia.

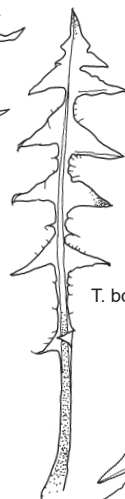
T. angustisquameum

0,7x

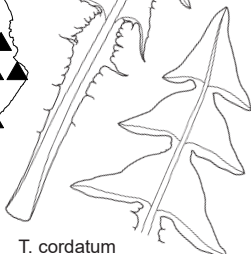
T. arrhenii

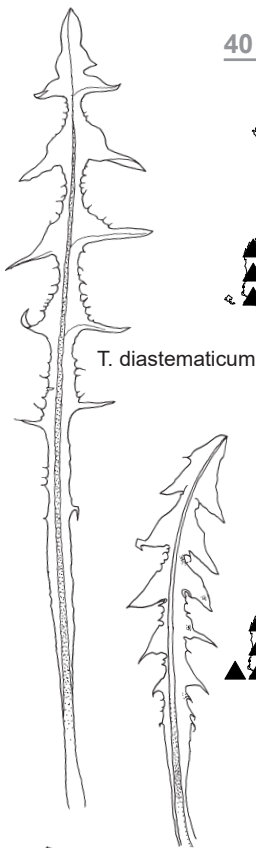
T. borgvallii

T. contractum

T. cordatum

T. diastematicum

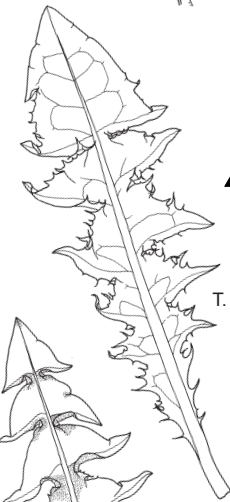
86 Taraxacum diastematicum Markl. **harvaliuskavoikukka**
fältmaskros

30–50 cm. Lehdet, pitkiä, kapeita; ruoti kapeapalteinen, ± punertava; lapa vaaleanvihreä (keskisuoni usein pitkälti punertava), liuskapareja 2–5, liuskat kapeahkoja, ± sirottavia, ± teräväkärkisiä, usein naskalihampaisia; liuskavälit pitkiä, pyöreähkökulmaisia, ehytlaitaisia tai naskalihampaisia; kärkiliuska tav. komiomainen – keihäsmäinen, usein halkoinen tai mutkalaitainen, suippo- tai tylpähkökärkinen. Mykerö 45–55 mm leveä, keltainen, kuperahko; kehto keskisuuri – suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–15 × 4–5 mm, sirottavia – alaviistoja, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

87 Taraxacum dilatatum H. Lindb. **raitavoikukka** spårmaskros

15–30 cm. Lehtiruoti kirkkaan sinipunainen muodostaen suuren kontrastin vihreän, ± leveän palleosan kanssa; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat kolmiomaisia, hiukan alastaipuneita, teräväkärkisiä, toisinaan hammaslaitaisia; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, tav. poimulaitaisia; kärkiliuska vaihtelevan kokoinen, toisinaan lovilaitainen, terävähkö – tylpähkö. Mykerö 40–50 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen – hieman kupera; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 12–15 × 3–5 mm, sirottavia – hieman alaviistoja, päältä harmahtavia tai usein voimakkaan punaruskeita. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

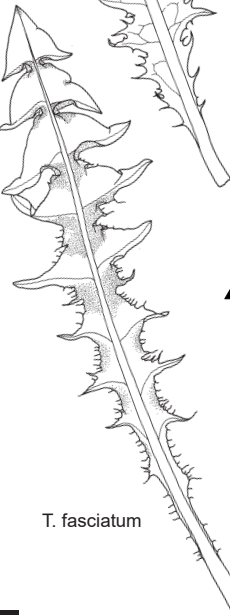

T. ekmanii

88 Taraxacum ekmanii Dahlst., *T. connexum* Dahlst. **salaattivoikukka**
Ekmans maskros

25–35 cm. Lehdet lyhyehköjä; ruoti vaihtelevasti palteinen, himmeän sinipunainen; lapa helakan vihreä (salaatinvihreä), liuskapareja 3–6, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja – ulospäisiä, tylpähkö – teräväkärkisiä, yläreunat tav. naskalihampaisia; liuskavälit lyhyitä, vaihtelevan muotoisia, usein naskalihampaisia; kärkiliuska kolmiomainen, usein naskalihampainen, suippo – tylpähkö, sisälehdissä leveämpi, säännöttömästi taipunut. Mykerö 40–55 mm leveä, himmeän keltainen, kupera; kehto keskisuuri, vaaleanvihreä, ulkosuomut 12–14 × 3–4 mm, sirottavia – loivasti alaviistoja, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

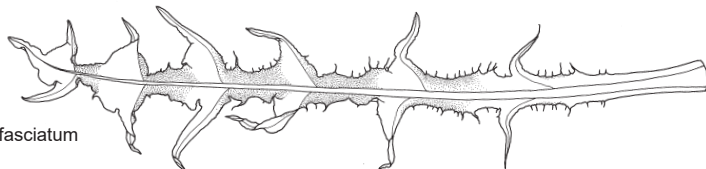

T. fasciatum

89 Taraxacum fasciatum Dahlst., *T. sublatissimum* Dahlst. **tervavoikukka** tjärnmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, vaalea tai usein hieman punertava, usein karvainen; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 4–7, liuskat kolmiomaisia – sirppimäisiä, vaihtelevasti ala- yläviistoja, teräväkärkisiä; yläreunat ehyitä – naskali- tai jopa liuskahampaisia; liuskavälit aaltolaitaisia, vaihtelevasti hampaisia, ± selvästi tervalakkuisia; kärkiliuska melko pieni, ± keihäsmäinen, usein lovellinen tai mutkalaitainen, teräväkärkinen. Mykerö 45–50 mm leveä, tummankeltainen, kupera; kehto suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 13–15 × 3–5 mm, selvähkösti alaspäisiä, päältä harmahavia tai hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

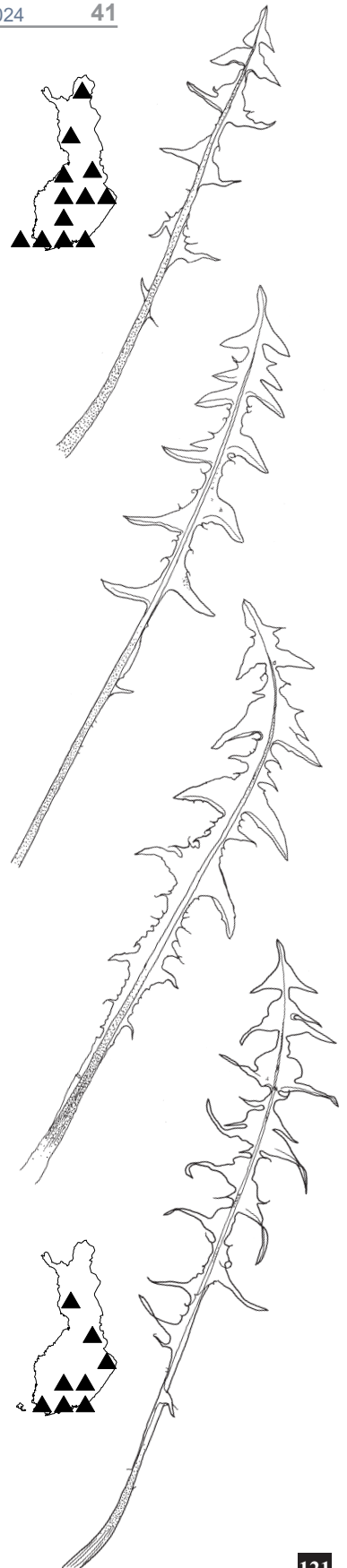

T. fasciatum

90 Taraxacum florstroemii Markl. **brunonvoikukka** Florströms maskros

20–40 cm. Lehtiruoti melko vankka, palteeton, voimakkaan purpuranpunainen (väri jatkuu keskisuonen alaosaan); lapa tummanvihreä, liuskavälien kohdilta usein tervaläiskäinen, liuskapareja 2–4, liuskat usein vuorottaisia, ± kolmiomaisia, hyvin alaviistoja – yläviistoja, tav. terävä- tai joskus tylpähtökärkisiä, yläreunat tav. ehytlaitaisia; liuskavälit usein pitkiä, ± kulmikkaita, niukkahampaisia, tummalaitaisia; kärkiliuska tav. keskeltä kuristunut, kärki ± kielimäinen. Mykerö 40–50 mm leveä, himmeähkön keltainen, kupe-rahko; kehto pienehkö – keskisuuri, himmeänvihreä, ulkosuomut 12–17 × 2–3.5 mm, ± alaspäisiä, päältä harmahtavia tai joskus violettiin vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

91 Taraxacum glossocentrum Dahlst. **halkiovoikukka** klyvmaskros

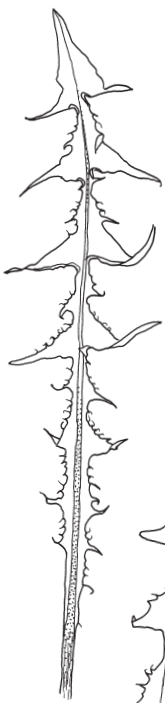
25–50 cm. Lehdet hoikkia, usein hieman kouruisia; ruoti pitkä, kapea, palteeton, sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4 tai 5, liuskat melko lyhyitä, vaihtelevasti kolmiomaisia, sirottavia tai hieman alaviistoja, terävä- – tylpähtökärkisiä, yläreunat usein liuskaisia tai hampaisia; liuskavälit pitkiä, tasaisia tai vain hyvin heikosti poimuisia, vaihtelevasti kulmikkaita; kärkiliuska pieni, vaihtelevan kolmiomainen, kärki suippo tai vaihtelevasti kielimäinen. Mykerö 35–50 mm leveä, tummankeltainen, tasainen – hieman kupera; kehto pienehkö – keskikokoinen, tummanvihreä, ulkosuomut 12–14 × 2–4 mm, vaihtelevasti alaspäisiä, päältä harmahtavia tai toisinaan violettiin vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummia.

92 Taraxacum glossodon Sonck & H. Øllg. **riepuvoikukka** mängtandad maskros

20–55 cm. Lehtiruoti vaihtelevasti palteinen, ± kirkkaan sinipunainen; lapa oliivinvihreä (keskisuoni alaosaltaan hieman punertava), epäsäännöllisesti liuskainen, liuskapareja 3–5, liuskat kapean kolmiomaisia, usein liuskaisia, vaihtelevasti ala- tai yläviistoja (jopa samassa yksilössä), kärjet usein pitkiä, tasaleveitä, melko teräviä; liuskavälit pitkiä, ± poimuisia ja hampaisia, joskus tervalaikkuisia; kärkiliuska liuskainen, kärki pitkä, kielimäinen. Mykerö 40–60 mm leveä, kupera; nuput härmäisiä; kehto keskisuuri, ± vihreä, ulkosuomut 13–17 × 4–5 mm, alaspäisiä, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

93 Taraxacum gustavianum Sonck **kustaanvoikukka** gatmaskros

20–50 cm. Lehdet hieman karvaisia; ruoti palteeton tai kapeapalteinen, ± ruskean punainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4–8, liuskat kaarevia, ± sirottavia, pitkä- ja kapeakärkisiä, yläreunat toisinaan liuskaisia tai liuskahampaisia; liuskavälit tav. lyhyitä ja vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuskan muoto vaihtelee suuresti, usein se on kuitenkin liuskainen tai mutkalaitainen, kärki tav. kielimäinen. Mykerö 40–60 mm leveä, ± kupera; kehto suuri, himmeän oliivinvihreä, ulkosuomut lukuisia, 12–17 × 2–4 mm, sirottavia tai vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä oliivinvihreitä tai usein hieman ruskehtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

94 Taraxacum haptolepium Malmio **myötäsuomuvoikukka**
norbottenmaskros

20–40 cm Lehtiruoti tav. palteeton, joskus palteinen, voimakkaan sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, sirottavia tai usein ± alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat toisinaan hampaisia; liuskavälit ± kulmikkaita, tav. hammaslaitaisia, usein vähintään tummalaitaisia; kärkiliuska ± kolmiomainen, toisinaan liuskainen, kärki usein ± kielimäinen. Mykerö 40–55 mm leveä, kirkkaan keltainen, kuperahko; kehto keskiuuri, matala, harmaanvihreä, ulkosuomut 11–13 × 2–4 mm, lajille tyypillisesti kehdonmyötäisesti ylöspäisiä, alta himmeänvihreitä. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

95 Taraxacum hemicyclum G. E. Haglund **hilkkaivoikukka**
hättmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti tav. kapeapalteinen, punaruskea tai violetti; lapa ruohonvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat lyhyehköjä, kolmiomaisia, alaviistoja, ± teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai ± hampaisia, alareunat ehytlaitaisia; liuskavälit lyhyitä, melko teräväkulmaisia; kärkiliuska lajille tyypillisesti ± vinoneliömäinen ja kärkinipukallinen; Mykerö 40–55 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko; kehto tummanvihreä, ulkosuomut 15–17 × (2–)3–5 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai joskus hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

96 Taraxacum huelphersianum Dahlst. ex G. E. Haglund,
T. angermannicum Dahlst. **tiheäliuskaivoikukka** Hülphers' maskros

25–50 cm. Lehtiruoti tav. kapeapalteinen, yleensä ± punertava tai joskus aivan vihreä; lapa harmahtavan vihreä, säännöllisen ± tiheäliuskainen, liuskapareja 5–7, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat tav. ehytlaitaisia, joskus naskalihampaisia; liuskavälit lyhyitä, usein vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska ± kolmiomainen, toisinaan halkoinen, teräväkärkinen; sisemmät lehdet selvästi karvaisia. Mykerö 45–60 mm leveä, vaaleahkon keltainen, melko tasainen; kehto lyhyt ja leveä, tummanvihreä, ulkosuomut 12–14 × 2–4.5 mm, sirottavia – alaviistoja, päältä himmeän vihreitä tai joskus hieman violettiin vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

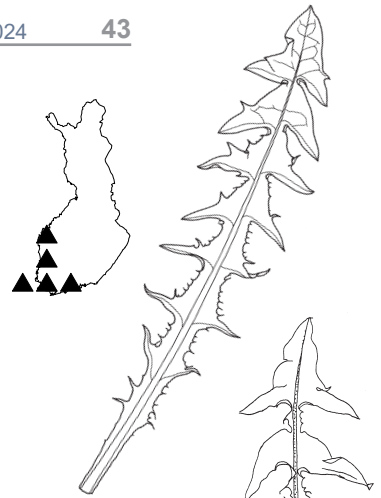

97 Taraxacum idiomorphum Markl. **kaakonvoikukka**
(loviisanvoikukka) lovisamaskros

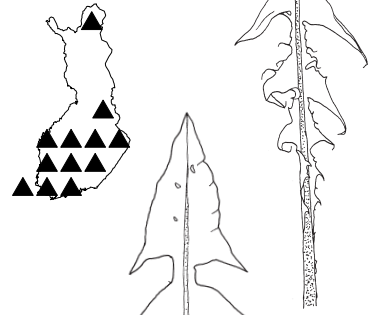
20–40 cm. Lehtiruoti kapea, palteeton, punavioletti; lapa vaalean harmahtavanvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat kapeita, kolmiomaisia, sirottavia tai hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat usein tiheään naskalihampaisia; liuskavälit pitkiä, kapeita, kulmikkaita, usein poimu- ja tummalaitaisia tai naskalihampaisia, toisinaan tervalaikeuksia; kärkiliuska pieni, keihäsmäinen, sen kärkiliuska pitkä, tasasoukka, teräväkärkinen; sisälehdet, jos niitä on, hyvin erilaisia (paljon leveämpiä, kärkiliuska suuri ja voimakashampainen). Mykerö 40–50 mm leveä, vaaleankeltainen, kuperahko; kehto keskikokoinen, matala, tummanvihreä, ulkosuomut 12–15 × 2.5–3 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä vihertäviä tai joskus ruskehtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

98 *Taraxacum ingens* Palmgr. jättivoikukka jättemaskros

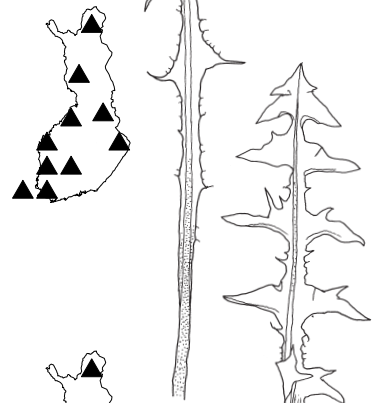
35–50 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, vaalean vihreä; lapa puhtaan vihreä, liuskapareja 4–6, liuskat kolmiomaisia, tav. alaviistoja, ± teräväkärkisiä, yläreunassa yksi tai muutamia usein voimakkaita hampaita; liuskavälit melko lyhyitä, tav. leveitä; kärkiliuskan sivuliuskat ulospäisiä, niiden yläreunassa muutama hammas ja kärkiliuska leveän kielimäinen, suippokärkinen. Mykerö 60–70 mm leveä, tummankeltainen, tasainen; kehto suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 15–18 × 4–5.5 mm, sirottavia mutta kärjestä ylöskaartuvia, päältä harmahtavia tai ± punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

99 *Taraxacum interruptum* Dahlst., *T. idiometa* Pon. Rail.**kerrosvoikukka (katkovoikukka) väningsmaskros**

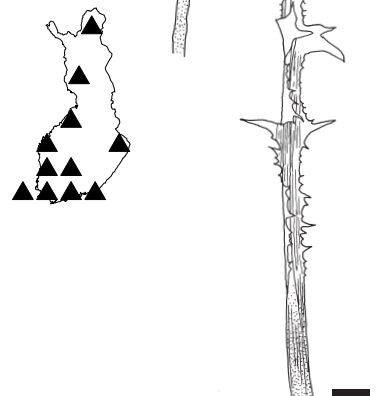
20–40 cm. Lehtiruoti palteeton, ± sinipunainen; lapa hieman harmahtavan vihreä, liuskapareja 3 tai 4, liuskat ± kolmiomaisia, suurilla yksilöillä melko kapeita, alaskaartuvia – alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunassa toisinaan vaihtelevasti naskalimaisia hampaita; liuskavälit melko pitkiä – pitkiä, vaihtelevasti hampaisia, joskus poimulaitaisia; ulompien lehtien kärkiliuskat keskisuuria, laidoilla usein 1 tai useampia lyhyitä, hyvin teräväkärkisiä hampaita; muiden lehtien kärkiliuskat melko suuria, keihäsmäisiä – nuolimaisia, joskus hieman keskeltä kuristuneita tai matalasti halkoisia. Mykerö 45–60 mm leveä, himmeän keltainen, ± kupera; kehto keskisuuri – suuri, himmeän olviivinvihreä, ulkosuomut 14–15 × 2.5–4 mm, vaakasuoan sirottavia tai osittain ylaviistoja. Siitepölyllinen. Luotit ± harmahtavia.

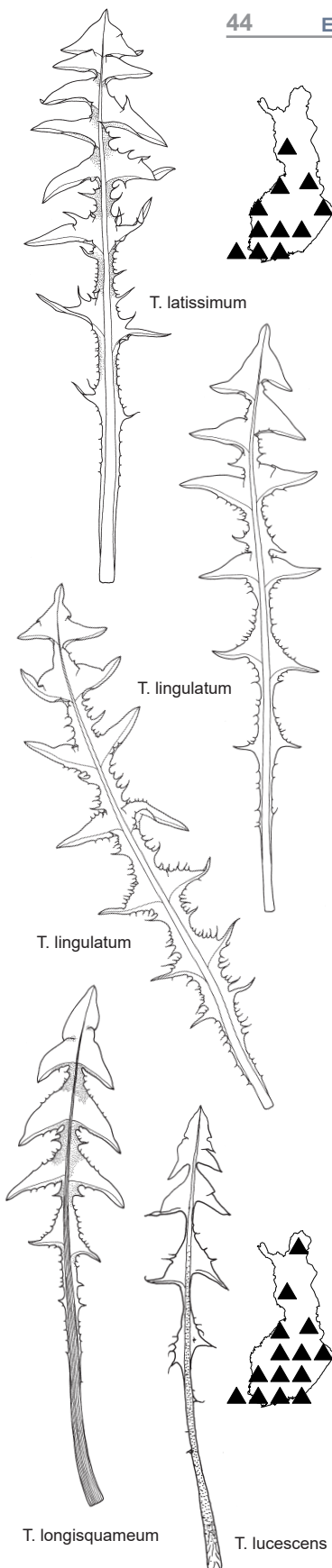
100 *Taraxacum interveniens* G. E. Haglund tievoikukka**vägmaskros**

25–50 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, ± sinipunainen; lapa tav. hieman kellertävän vihreä (keskisuoni usein pitkälti punertava), liuskapareja 4–7, liuskat kolmiomaisia, alaskaartuvia nousevin kärjin, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunat kuperia, ehytlaitaisia tai heikosti naskalihampaisia; liuskavälit lyhyitä tai lyhyehköjä, pyöreähkölukumaisia, ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia; kärkiliuska keskisuuri – suuri, nuolimainen, ± terävä, laita mutkainen tai siinä muutama hammas tai halkio. Mykerö 45–55 mm leveä, himmeän keltainen; kehto suuri, vaaleahkon vihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–5 mm, sirottavia – alaviistoja, päältä harmahtavia tai toisinaan hieman ruskehtavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

101 *Taraxacum lacinosifrons* Wiinst. ex M. P. Christ. & Wiinst.**kaitalevoikukka stubbmaskros**

20–45 cm. Lehtiruoti kapeapalteinen, ± punavioletti; lapa harmah-tavan vihreä (keskisuoni usein pitkälti himmeän punertava ja karvainen), liuskapareja 4–8, liuskat kapean kolmiomaisia, lyhyehköjä, usein lähekkäisempiä kuin kuvan yksilöllä, suunnaltaan vaihtelevia, tylpähköjä, yläreunat usein runsashampaisia, joskus hampaita myös alareunoissa; liuskavälit ± hampaisia tai liuskahampaisia, usein voimakkaasti tervalaikkuisia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, vaihtelevan muotoinen, usein liuskoittunut, tylppä- tai teräväkärkinen. Mykerö 45–55 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen; kehto keskisuuri, vaalean oliivinvruskehtava, ulkosuomut 14–18 × 2.5–5 mm, alastaipuneita, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

T. latissimum

T. lingulatum

T. lingulatum

T. longisquameum

T. lucescens

102 Taraxacum latissimum Palmgr. **leveävoikukka bredmaskros**

25–50 cm. Lehtiruoti tav. palteeton, himmeän punavioletti; lapa ruohonvihreä, liuskapareja 4–7, liuskat pitkiä, kapean kolmiomaisia, siirottavia tai hieman alaskaartuvia, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai niukkahampaisia; liuskavälit lyhenevät lehden kärkeä kohden, usein ± tervalaikkuisia, vaihtelevasti hampaisia ja ylimmissä liuskaväleissä poimu; kärkiliuska leveä ja matala, kolmiomainen, usein ± jakautunut kahteen osaan, kärjessä usein lyhyt suippokärkinen nipukka. Mykerö 50–65 mm leveä, himmeän keltainen, kuperahko; kehto suurehko, harmahtavan vihreä, ulkosuomut 13–16 × 3–5 mm, siirottavia – alaskaartuvia, päältä vaaleanvihreitä – harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

103 Taraxacum lingulatum Markl., *T. aequatum* Dahlst. *T. gigas* Rail., *T. subpallescens* Dahlst. **lokinvoikukka mäsmaskros**

15–40 cm. Lehtiruoti ± palteinen, hiukan punertava; lapa vaalean harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–6, liuskat ± lokinsiipimäisiä, alaviistoja tai ulospäisiä, teräväkärkisiä, yläreunat tav. ehytlaitaisia, joskus naskalihampaisia, liuskavälit yleensä naskalihampaisia; kärkiliuskan muoto vaihtelee paljon, usein siinä kuitenkin enemmän tai vähemmän kielimäinen kärki. Mykerö 50–65 mm leveä, himmeän keltainen, kupera; kehto keskisuuri, vihreä, ulkosuomut 16–17 × 3–5 mm, lajille tyypillisesti tiukasti alaspäisiä, päältä siniharmaita. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

104 Taraxacum longisquameum H. Lindb., *T. latispina* Dahlst., *T. sagittatum* Dahlst. **kurevoikukka bryggmaskros**

30–50 cm. Lehtiruoti palteeton, voimakkaan sinipunainen; lapa tummanvihreä (keskisuoni vihertävä tai toisinaan punertava), liuskapareja 2–4, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, teräväkärkisiä, yläreunat usein kuperia ja naskalihampaisia; liuskavälit melko pitkiä, vaihtelevasti hampaisia, tav. ± tervalaikkuisia; kärkiliuska suuri, vaihtelevasti liuskainen tai keskeltä kurotunut, kärki tylpähkö tai kielimäinen. Mykerö 40–55 mm leveä, tummahkon keltainen, tasainen – hieman kupera, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, vihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–5 mm, ± siirottavia, päältä harmahtavia tai usein violettiin vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

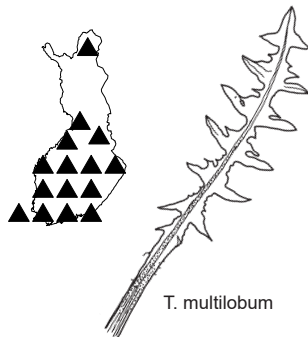
105 Taraxacum lucescens Dahlst., *T. lindbergii* Markl. ex Puol. **hohdevoikukka skimmermaskros**

20–50 cm. Lehtiruoti pitkä, palteeton, tav. kirkkaan sinipunainen; lapa tummahkon vihreä (keskisuoni vihertävä tai joskus punertava), liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, ± alaskaartuvia, pitkä- ja teräväkärkisiä, yläreunassa usein muutama hammas tai jopa liuska; liuskavälit pitkiä, hammaslaitaisia; kärkiliuska ± nuolimainen, vaihtelevasti hampainen tai liuskainen, kärkiosan liuskat usein pyörityneitä, kärki ± terävä. Mykerö 35–50 mm leveä, himmeän keltainen, tasainen; kehto keskisuuri, tummanharmahtavan vihreä, ulkosuomut 12–16 × 2–4 mm, teräviä, ± kaarevasti siirottavia, päältä oliivinvihreitä tai joskus hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

106 *Taraxacum multilobum* Dahlst. ex Puol. sulkavoikukka

fliikmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti kapeapalteinen, ± sinipunainen; lapa harmah-tavan vihreä, liuskapareja 4–7, liuskat yleensä kapeita, ± kolmiomai-sia, alaviistoja, yläreunat vaihtelevasti hampaisia tai liuskaisia (jos-kus pääliuska jakautunut kokonaan osaliuskoiksi); liuskavälit tav. naskali- tai liuskahampaisia; kärkiliuska pieni tai pienehkö, keskel-tä kuroutunut tai halkoinen, kärki vaihtelee tylpähköstä kielimäi-seen; Mykerö 45–60 mm leveä, keltainen, tasainen; kehto keskisuu-ri, himmeän oliivinvihreä – jopa ruskehtava, ulkosuomut 12–17 × 2–4 mm, tiukasti alaspäisiä, päältä harmahtavia tai usein ± ruskean-tai violetinpunaisia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

T. multilobum

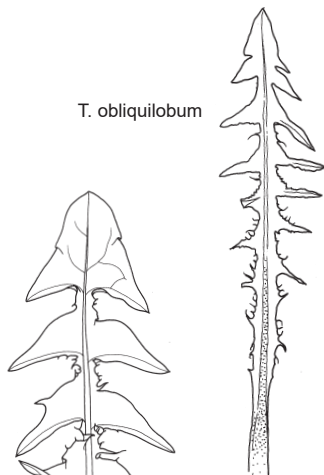
107 *Taraxacum obliquilobum* Dahlst., *T. unguiculosum* H. Lindb. & Palmgr.

peikonvoikukka trollmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, vaihtelevasti sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4–8, sisemmät ja nuorten yksilöiden leh-det usein heikosti liuskoittuneita, liuskat tav. kapei-ta, ± sirottavia, vaihtelevasti hampaisia tai liuskaisia; liuskavälit tav. naskali- tai liuskahampaisia; kärkilius-kat hyvin monimuotoisia, usein pitkiä. Mykerö 40–55 mm leveä, heleän keltainen, tasainen; kehto keskisuuri, himmeäh-kön vihreä, ulkosuomut 14–15 × 2–4 mm, vaihtelevasti alaskaartu-va, lajille luonteenomaisesti toisiinsa kietoutuneita, päältä harmah-tavia tai vaihtelevasti punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

T. obliquilobum

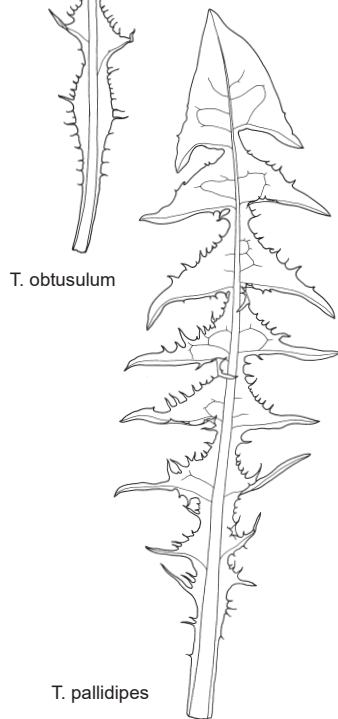
108 *Taraxacum obtusulum* H. Lindb. tylypövoikukka

saimamaskros

15–35 cm. Lehtiruoti vaihtelevasti palteinen, vaalea tai vaihtelevasti violetti; lapa tummanvihreä, joskus pienitervapisteellinen, liuskapareja 3–6, liuskat kol-miomaaisia, tav. hieman alaskaartuvia ja ehytlaitaisia, terävä – tylpähkökärkisiä; liuskavälit lyhyitä, hampai-sia; kärkiliuska keskisuuri – suuri, melkein tai aivan pyöreäkärkinen. Mykerö 40–50 mm leveä, vaaleankel-tainen, kupera, tiiviskukkainen; kehto pienehkö – keskisuuri, harmahtavan vihreä, ulkosuomut 12–13 × 2–4 mm, alaviistoja, pääl-tä harmahtavia. Siitepölytön. Luotit melkein keltaisia.

T. obtusulum

109 *Taraxacum pallidipes* Markl. utuvoikukka (hämyvoikukka)

benmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti vaihtelevasti palteinen, himmeän vihreä, harvoin hieman punertava; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 4–6, liuskat kolmiomaaisia, hieman alaskaartuvia, teräväkärkisiä, yläreunat usein vaihte-levasti naskalihampaisia; liuskavälit hammaslaitaisia, harvoin tervalaiikkuisia; kärkiliuska keskisuuri, vaihte-levasti kolmiomainen, yleensä ehytlaitainen, kärki terävä – kielimäinen. Mykerö 45–60 mm leveä, helakankeltainen, kupera, tiiviskukkainen; kehto keskisuuri, harmahtavan vihreä, härmeinen, ulkosuomut 11–15 × 3–5 mm, lajille tyypillisesti tiukasti alaspäisiä, päältä himmeän vihreitä, kapealti kalvolaitaisia. Siitepö-lyllinen. Luotit harmahtavia.

T. pallidipes

110 *Taraxacum palmgrenii* Pett. ex H. Øllg. alvarinvoikukka**Palmgrens maskros**

20–40 cm. Lehtiruoti vaihtelevasti palteinen, vaalea tai sisemmissä lehdissä punertava; lapa hieman harmah-tavan vihreä, liuskapareja 4 tai 5, liuskat vaihtelevasti lokinsiipimäisiä tai kolmiomaisia, sirottavia tai alaskaartuvia, terävähkö- tai tylpähkökärkisiä, usein liuskaisia, yläreunat hampaattomia tai usein niissä vahva hammas; liuskavälit kulmikkaita, vaihtelevasti pöimisiä; kärkiliuska keskiuuri, tylpähkö tai hieman kielimäinen. Mykerö 50–55 mm leveä, keltainen, tiivihkökukkainen, kupera; kehto keskiuuri, vaaleanvihreä, ulkosuomut 12–14 × 3,5–5 mm, alaskaartuvia, päältä vaalean harmahtavia tai harvoin punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

T. palmgrenii

111 *Taraxacum pectinatiforme* H. Lindb. kampakvoikukka**kammaskros**

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai vaihtelevasti palteinen, kirkkaan punavioletti; lapa harmaanvihreä (usein keskiuoni pitkälti punainen), kaksipuolista kampa muistuttava, liuskapareja 4–9, liuskat sirottavia, tav. pitkiksi, tasasoukiksi liuskoiksi jakautuneita; kärkiliuska tav. kolmiomainen tai keihäsmäinen, sen sivuliuskat pitkiä ja kapeita, kärki terävä ja toisinaan hyvin pitkäsuippuinen. Mykerö 45–60 mm leveä, tummahkon keltainen, ± kupera; kehto keskiuuri, harmahtavan vihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–5 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

0,7x

112 *Taraxacum petterssonii* Markl. tummakehtovoikukka**Peterssons maskros**

30–45 cm. Lehtiruoti palteeton, punavioletti; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–6, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, hieman alaskaartuvia, kärki ulospäinen, terävä; liuskavälit pyöreähkölukmaisia, usein tervalaikkuisia, tav. hampaisia; kärkiliuska pieni, nuolimainen tai kolmiomainen, kärki terävä, usein kielimäinen. Mykerö 45–55 mm leveä, tummahkon keltainen, ± kupera, tiiviskukkainen; kehto keskiuuri, lajille tyypillisesti tumma, ulkosuomut 12–14 × 3–5 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

T. petterssonii

113 *Taraxacum piceatum* Dahlst. narrivoikukka narrmaskros

25–45 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, vaalea; lapa himmeän vihreä (keskiuoni vaihtelevasti ruskehtava tai joskus punertava), liuskapareja 4–7, liuskat kolmiomaisia, tav. hieman alaviistoja, mutta asento voi vaihdella yläviistosta jyrkän alaviistoon, suippokärkisiä; yläreunat tav. hieman koveria, ehytlaitaisia tai hieman naskalihampaisia; liuskavälit toisinaan tervalaikkuisia; kärkiliuska vaihtelevasti nuolimainen – kolmiomainen, toisinaan sivulta kuroutunut, suippokärkinen. Mykerö 40–55 mm leveä, tummahkon keltainen, ± tasainen; kehto keskikokoinen, tummanvihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–5 mm, sirottavia, päältä tav. vaihtelevasti punertavia tai purppuranpunaisia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

T. piceatum

114 *Taraxacum planum* Raunk., *T. chloroleucum* Dahlst., *T. ulogonium* Rail.
poimuvoikukka plattmaskros

20–40 cm. Lehdet tav. maanmyötäisiä; ruoti leveäpalteinen, tav. hieman punertava; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 4–8, liuskat kolmiomaisia – sirppimäisiä, tav. alaviistoja tai alaskaartuvia, pitkä- ja teräväkärkisiä; liuskavälit ± kulmikkaita, tumma- ja voimakkaasti kähärälaitaisia, naskalihampaisia; kärkiliuska pieni – suuri, keihäsmäinen – nuolimainen, usein vaihtelevasti hampainen, kärki kielimäinen tai suippo. Mykerö 45–55 mm leveä, himmeän keltainen, tasainen, harsukukkainen; kehto suuri, vihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–5 mm, alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

T. planum

115 *Taraxacum polyodon* Dahlst., *T. ardisodon* Dahlst., *T. naeviferum* Dahlst.
hammasvoikukka tandmaskros

25–40 cm. Lehtiruoti vaihtelevasti palteinen, himmeän – kirkkaan sinipunainen; lapa sinertävänvihreä, liuskapareja 4–7, liuskat vaihtelevan kolmiomaisia, lyhyitä, melko leveitä, pyöristyneitä, ulospäisiä, tylpähkö- tai teräväkärkisiä, yläreunassa usein isoja hampaita, alareunassa hampaita ja tummalaitaisia poimuja; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, toisinaan tummia, isohampaisia; kärkiliuska pieni – keskikokoinen, kolmiomainen, voimakkaasti liuskainen tai hampainen, kärki suippo tai lyhyelti kielimäinen. Mykerö 40–55 mm leveä, tummankeltainen, tasainen – kuperahko; kehto keski-suuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–16 × 2.5–4.5 mm, sirottavia – alaspäisiä, päältä harmahtavia tai usein tummanvioleettiin vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummia.

T. polyodon

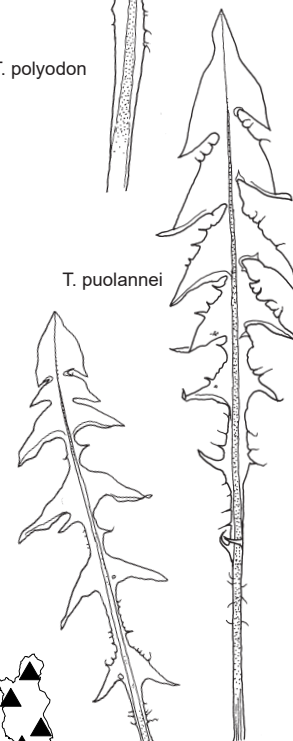

116 *Taraxacum puolannei* Markl. ex Puol.
mielonvoikukka Puolannes maskros

20–50 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, sinipunainen, joskus voimakkaan sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja tai alaskaartuvia, teräväkärkisiä, yläreunat kuperia, tav. vaihtelevasti naskalihampaisia, alareunat koveria; liuskavälit usein liuskahampaisia, teräväkulmaisia; kärkiliuska tav. nuolimainen, kärki suippo tai kielimäinen. Mykerö 45–60 mm leveä, keltainen, kuperahko; kehto keskisuuri, harmahtavan vihreä, ulkosuomut 12–16 × 3–5 mm, sirottavia, päältä harmahtavia tai joskus hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia.

T. puolannei

117 *Taraxacum purpureum* Raunk., *T. acroschistum* G. E. Haglund, *T. polychroum* Ekman ex M. P. Christ. & Wiinst., *T. uberipotans* Rail.
purppuravoikukka purpurmaskros

25–45 cm. Lehtiruoti palteeton, tav. voimakkaan purppuranpunainen; lapa himmeän vihreä, joskus hieman ruskehtava (keskisuoni usein pitkälti punertava), liuskapareja 3–5, liuskat kolmiomaisia, alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat hampaattomia tai vaihtelevasti naskalihampaisia; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, vaihtelevasti hammaslaitaisia; kärkiliuska nuolimainen, pitkä, lajille tyypillisesti vaihtelevasti liuskahampainen, kärki tylpähkö – terävä, usein nipukallinen. Mykerö 45–50 mm leveä, keltainen, kuperahko; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 15–17 × 3–4.5 mm, pitkäsuippuisia, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai punertavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

T. purpureum

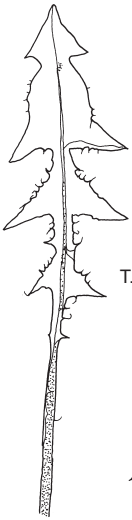
118 Taraxacum railonsalae G. E. Haglund & Saarsoo
artturinvoikukka

15–35 cm. Lehtiruoti tav. leveäpalteinen, yleensä voimakkaan purpuranpunainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni usein osittain punertava), liuskapareja 4–8, liuskat kapean kolmiomaisia, siirottavia, pitkäsuippuisia, yläreunat naskali- tai liuskahampaisia tai jopa liuskaisia, alareunassa toisinaan muutama hammas; liuskavälit lyhyitä, tervalaitaisia tai toisinaan tervalaikeuksia; kärkiliuska pieni tai keskisuuri, nuolimainen – kolmiomainen – keihäsmäinen, vaihtelevasti liuskainen tai hampainen, kärki tylpähkö – hyvin terävä. Mykerö 40–45 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko; kehto keskisuuri, himmeän oliivinvihreä, ulkosuomut 12–16 × 3–4 mm, siirottavia tai vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai usein punertavia. Siitepölyllinen. Luotit likaisen keltaisia.

119 Taraxacum recurvum Dahlst., *T. rubefactum* Dahlst.
kaartovoikukka grämaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai joskus kapeapalteinen, usein vaihtelevasti kirkkaan sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä (keskisuoni toisinaan pitkälti punertava), suikea, liuskapareja 4–7, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, alaviistoja, pitkä ja kapea kärkiosa tav. voimakkaasti ylöskaartuva, yläreunat toisinaan ja liuskavälit säännöllisesti naskalihampaisia; kärkiliuska tav. pieni, keihäsmäinen, kärki kielimäinen tai toisinaan suippo. Mykerö 35–45 mm leveä, tummankeltainen, tasainen, tiiviskukkainen; kehto pienehkö – keskisuuri, ± himmeän vihreä, ulkosuomut 14–15 × 2–4 mm, siirottavia tai vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit harmahtavia – tummahkoja.

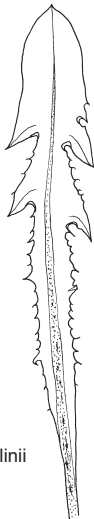
T. retroflexum

0,7x

120 Taraxacum retroflexum H. Lindb., *T. retroflexiforme* Dahlst. ex M. P. Christ. & Wiinst.
käännevoikukka vallmaskros

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton, vaihtelevasti sinipunainen; lapa vaalean sinivihreä, liuskapareja 2–5, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, tav. alaviistoja – joskus ulospäisiä, suippo- tai teräväkärkisiä, yläreunat tav. kuperia ja toisinaan naskalihampaisia; liuskavälit usein ± kulmikkaita, ehytlaitaisia tai heikkohampaisia; kärkiliuska tav. suuri ja siinä tyypillisimmillään suuri lovi kärkipuolella, mutta muoto vaihtelee suuresti, kärki tylpähkö – terävä, usein nipukallinen. Mykerö 45–60 mm leveä, tummankeltainen, kuperahko; kehto pienehkö – keskisuuri, harmahtavan vihreä, ulkosuomut 14–15 × 3–5 mm, tiukasti alaspäisiä, päältä siniharmaita, kapealti kalvolaitaisia (ulkosuomut ovat lajin tärkein tuntomerkki). Siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia – harmahtavia. Yksi Suomen yleisimmistä voikukkalajeista.

T. sahlinii

121 Taraxacum sahlinii Rail.
kallenvoikukka Sahlins maskros

25–50 cm. Lehtiruoti pitkä, tyvestä palteeton mutta nopeasti leveäpalteiseksi levenevä, vihreä tai tav. vaihtelevasti sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 1–3, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia, tav. leveätyvisiä ja lyhyitä, hyvin alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunat ehytlaitaisia tai naskalihampaisia; liuskavälin yläkulma tav. kapea, terävä tai hieman pyöristynyt; kärkiliuska tav. pitkä, nuolimainen, ehyt – naskalihampainen, tylpähkö. Mykerö 45–65 mm leveä, likaisen keltainen, kuperahko; kehto keskisuuri,

matala, himmeän vihreä, ulkosuomut 15–17 × 2.5–6 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai joskus punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

122 *Taraxacum semiglobosum* H. Lindb., *T. adiantifrons* Ekman ex Dahlst. *T. approximans* H. Lindb., *T. stellum* R. Doll **kupuvoikukka**
klotmaskros

30–45 cm. Lehdet karvaisia; ruoti palteeton tai kapeapalteinen, useimmiten himmeän sinipunainen; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 3–6, liuskat kolmiomaisia, yläreunastaan voimakkaasti kuperia (tällöin liuskapari lajille tyypillisesti kuunsirpin muotoinen), teräväkärkisiä, yläreunassa usein naskalihampaita tai 1 tai 2 koukku- maista hammasta; liuskavälit tasaleveitä, kapeita, harvahampaisia, vaalealaitaisia; kärkiliuska leveän kolmiomainen, teräväkärkinen, tav. halkoinen tai laidassa yksittäisiä hampaita. Mykerö 40–50 mm leveä, likaisen keltainen, puolipallomainen, tiheäkukkainen; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–15 × 4–5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä vaaleanharmaita. Siitepölyllinen. Luotit vihertävänkeltaisia.

T. semiglobosum

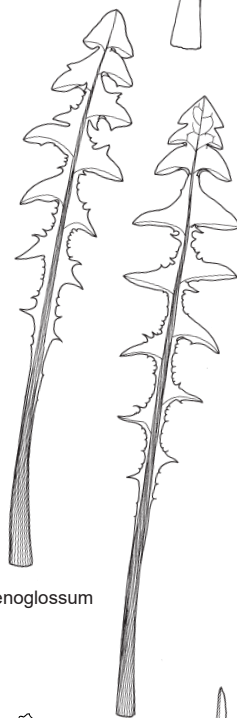

123 *Taraxacum stenoglossum* Brenner, *T. dahlstedtii* H. Lindb., *T. radians* Brenner **hugonvoikukka** **Dahlstedts maskros**

15–35 cm. Lehdet hieman karvaisia; ruoti yleensä palteeton, kirkkaan purppuranpunainen; lapa puhtaanvihreä – tummanvihreä (keskisuoni alaosaasta usein punertava), liuskapareja 3–7, liuskat lyhyitä, kolmiomaisia, siirrottavia, tylppiä tai terävähköjä, molemmissa reunoissa vaihtelevasti erikokoisia hampaita; liuskavälit vaihtelevia, hampaisia (usein pienempien lisäksi yksi suuri hammas); kärkiliuska pieni, kolmikulmainen tai sisemmissä lehdissä suurempi, ± nuolimainen, vaihtelevasti liuskainen tai hampainen, kärki tav. tylpähkö. Mykerö 35–50 mm leveä, tummankeltainen, kupera, tiiviskukkainen; kehto pienehkö, vihreä, ulkosuomut 14–16 × 2–4.5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai violettia vivahtavia. Siitepölyllinen. Luotit likaisenkeltaisia – tummahkoja.

T. stenoglossum

124 *Taraxacum stenochistum* Dahlst. **tornivoikukka**
drakmaskros

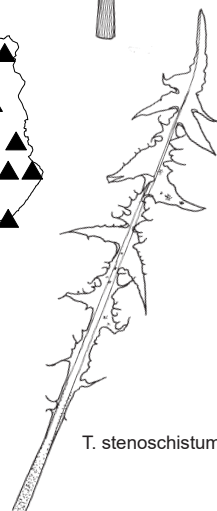
20–40 cm. Lehdet kapeita; ruoti palteeton tai kapeapalteinen, sinipunainen; lapa harmahtavan vihreä, liuskapareja 3–6, liuskat pitkiä ja kapeita, siirrottavia tai alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreunastaan ja varsinkin liuskaväleistä rosohampaisia; liuskavälit usein terva-reunaisia tai -laikkuisia; kärkiliuska hyvin pitkä, alaosaastaan halkoinen, hampainen tai kuroutunut, kärki hyvin pitkä, kielimäinen. Mykerö 50–60 mm leveä, tummankeltainen, tasainen; kehto keskisuuri, himmeän vihreä, ulkosuomut 15–17 × 2.5–5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai joskus hieman punertavia. Siitepölyllinen. Luotit vihertäviä.

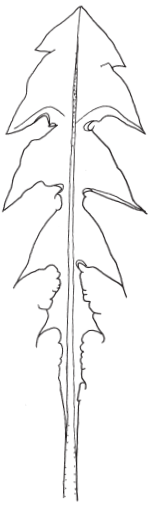

T. stenochistum

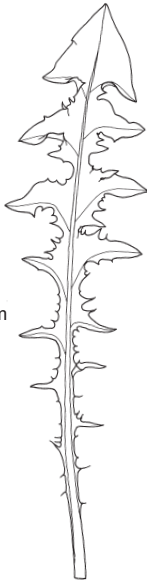
125 *Taraxacum subhuelphersianum* M. P. Christ. **opaalivoikukka**
opalmaskros

25–45 cm. Lehtiruoti kapeapalteinen, himmeän punaruskea; lapa vaaleanvihreä, liuskapareja 2–5, liuskat kolmiomaisia, siirrottavia tai alaspäisiä, teräväkärkisiä, yläreuna venytetyn S-kirjaimen muotoinen,

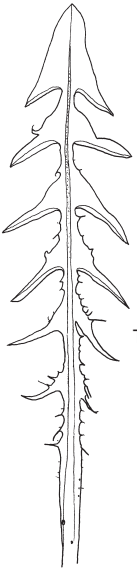

T. subhuelpersianum

T. sublaeticolor

T. tanyphyllum

T. trilobatum

yleensä hampaaton tai joskus hieman hampainen; liuskavälit vaihtelevan muotoisia, ± hampaisia; kärkiliuska suuri, leveän nuolimainen, usein hieman halkoinen, kärki suippo – tylpähkö. Mykerö 40–55 mm leveä, vaaleankeltainen, kuperahko; kehto keskisuuri, tummanvihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–5 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman punertavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölytön. Luotit kellertäviä.

126 Taraxacum sublaeticolor Dahlst. **haileavoikukka**
blackmaskros

10–30 cm. Lehtiruoti palteeton, vaalea; lapa harmaanvihreä (keskisuoni vaalea), liuskapareja 3–5, liuskat ± kolmiomaisia tai kapeita, hieman alaviistoja, teräväkärkisiä, yläreuna ehytlaitainen tai niukkahampainen, kapealiuskaisilla muodoilla myös alareunassa usein hammas; liuskavälit lyhyitä, pyöreähkölukmisiä, ehytlaitaisia tai vaihtelevasti hampaisia (toisinaan yksi iso hammas), joskus osittain tummia; kärkiliuska pieni – keskisuuri, vaihtelevan kolmiomainen, ehytlaitainen tai hieman halkoinen, kärki terävä – tylpähkö. Mykerö 30–45 mm leveä, keltainen, tasainen; kehto pienehkö, tummanvihreä, ulkosuomut 12–13 × 2.5–5 mm, löyhästi kehdonmyötäisiä – alaskaartuvia, päältä harmahtavia – himmeän vihreitä, toisinaan kapealti vaalealaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit ± harmahtavia.

127 Taraxacum tanyphyllum Dahlst. **hoikkavoikukka**
neptunmaskros

20–60 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, himmeän punaruskea; lapa harmaanvihreä (keskisuoni pitkälti ruskehtava), liuskapareja 4–7, liuskat tav. kapeita ja pitkiä, alaviistoja tai sirottavia, teräväkärkisiä, usein vaihtelevasti naskalihampaisia; liuskavälit vaihtelevan pituisia, naskali- tai liuskahampaisia, tummalaitaisia, toisinaan tervalaikkuisia; kärkiliuska vaihtelevan kokoinen, keihäsmäinen tai nuolimainen, usein sivulta kourutunut, terävä- tai tylpähkökärkinen. Mykerö 40–60 mm leveä, vaaleankeltainen, kupera; kehto keskisuuri – suurehko, himmeän vihreä, ulkosuomut 14–17 × 3–6 mm, vaihtelevasti alaskaartuvia, päältä harmahtavia tai hieman ruskehtavia, kapealti kalvolaitaisia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

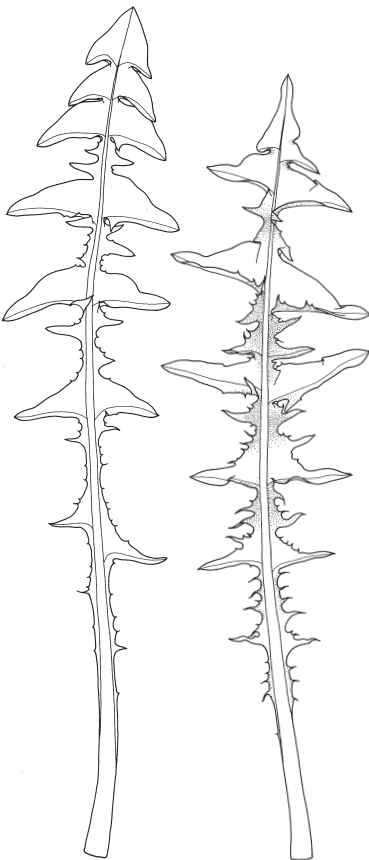
128 Taraxacum trilobatum Palmgr., *T. eversii* Sältin
kolmiliuskavoikukka klomaskros

20–30 cm. Lehtiruoti leveäpalteinen, ruusunpunainen – himmeän sinipunainen; lapa tumman harmaanvihreä, liuskapareja 4–7, liuskat ± kolmiomaisia tai joskus sirppimäisiä, alaviistoja, pidentynytkärkisiä, vaihtelevasti hampaisia; liuskavälit tummalaitaisia, poimuisia, vaihtelevasti hampaisia tai liuskahampaisia; kärkiliuska vaihtelevan kolmiomainen, kärki terävä tai ± kieliäinen. Mykerö 40–55 mm leveä, tummankeltainen, tasainen; kehto keskisuuri, hailakan tummanvihreä, ulkosuomut 14–15 × 2.4–4 mm, voimakkaasti alaskaartuvia, päältä himmeän vihertäviä. Siitepölyllinen. Luotit tummia.

129 Taraxacum tumentilobum Markl. ex Puol. **pisaravoikukka****uddmaskros**

15–40 cm. Lehtiruoti kapeapalteinen, himmeän – kirkkaan sinipunainen; lapa tummahkon harmaanvihreä, liuskapareja 4–8, liuskat kapeita, useimmiten vaihtelevasti ulospäisiä, usein kärkeä kohti leveneviä, kielimäisiä, yläreunat tav. hampaisia; liuskavälit kapeita, usein tummia, liuskahampaisia (hampaat usein suuria); kärkiliuska vaihtelevasti nuolimainen tai keihäsmäinen, toisinaan halkoinen, kärki tylppä – terävähkö, usein kielimäinen. Mykerö 35–50 mm leveä, vaaleankeltainen, kupera; kehto keskisuuri, tummanvihreä, hieman kiiltävä, ulkosuomut 12–15 × 2.5–5 mm, alaviistoja, päältä harmahtavia. Siitepölyllinen. Luotit tummahkoja.

T. tumentilobum

T. xanthostigma

130 Taraxacum xanthostigma H. Lindb. **kultavoikukka****gyllenmaskros**

20–40 cm. Lehtiruoti palteeton tai kapeapalteinen, vaihtelevasti sinipunainen; lapa tumman- tai harmaanvihreä, liuskapareja 3–5, liuskat vaihtelevasti kolmiomaisia tai joskus kapeita, siirtavia tai hieman alaskaartuvia, terävähkökärkisiä, yleensä melkein ehytlaitaisia; liuskavälit lyhyitä tai melko lyhyitä, vaihtelevan muotoisia, niissä suuria, usein selvärajaisia tervalaiikkuja sekä usein muutama iso hammas; kärkiliuska vaihtelevan muotoinen, usein halkoinen tai kuroutunut, kärki leveän kielimäinen. Mykerö 40–55 mm leveä, vaaleankeltainen, tasainen, tiheäkukkainen; kehto keskisuuri, tumman oliivinvihreä, ulkosuomut 12–13 × 3–6 mm, siirtavia tai löyhästi alaspäisiä, päältä harmahtavia tai punertavia. Siitepölyllinen. Luotit keltaisia.

HAKEMISTO**A**

aclidiforme	37
acroglossum	37
acroschistum	47
acutidens	24
adiantifrons	49
aequatum	44
aequilobum	37
ahovoikukat	22
alatum	37
albicollum	24
altissimum	38
alvarinvoikukka	46
alvarmaskros	11
amblycentrum	39
amplum	38
ancistrolobum	38
angermannicum	42
angustisquameum	38
apiculatum	24
approximans	49
ardisodon	47

arrhenii	39
arturinvoikukka	48
askelvoikukka	28
astrictifrons	39
atricapillum	24
aurinkovoikukka	8

B

balticum	5
benmaskros	45
biformatum	24
blackmaskros	50
Borea	22
Borealia	6
boreicedens	13
boreiforme	25
Boreigena	16
boreum	25
borgvallii	39
Borgvalls maskros	39
brachycranum	9

bredmaskros	44
brittmaskros	21
brunmaskros	10
brunonvoikukka	41
bryggmaskros	44
bårdmaskros	10
båtmaskros	20

C

caespitans	25
campylum	28
canaliculatum	25
canorubens	26
ceratolobum	13
chloroleucum	47
chrysostylum	17
cochleatum	17
connexum	40
contractum	39
cordatum	39
crassipes	17

Crocea	12	guttulatum	26	kaartovoikukka	48
crocodes	5	gyllenmaskros	51	kaitalevoikukka	43
<i>curvilobum</i>	24	H		kaitasuomuvoikukka	38
cymbifolium	20	haileavoikukka	50	kaksihammasvoikukka	28
D		halkiovoikukka	41	kallenoikukka	48
<i>dahlstedtii</i>	49	Hamata	20	kalvovoikukka	13
Dahlstedts maskros	49	hamatiforme	21	kammaskros	46
diastematicum	40	hamatum	21	kampavoikukka	46
dilatatum	40	hammasvoikukka	47	kannaksenvoikukka	9
dissimile	8	hapsuvoikukka	38	kantmaskros	38
<i>divaricatum</i>	9	haptolepium	42	karelicum	27
drakmaskros	49	harjuvoikukka	9	karelsk maskros	9
dropmaskros	26	<i>harpagoides</i>	26	karjalanvoikukka	27
dunmaskros	28	harppuunavoikukka	26	katkovoikukka	43
<i>duplidens</i>	28	harpunmaskros	26	kerrosvoikukka	43
dystermaskros	29	harvaliuskavoikukka	40	kevätvoikukka	29
E		hedmaskros	9	kielivoikukka	39
egregium	5	hemicyclum	42	kirsivoikukka	13
ekmanii	40	hentosuomuvoikukka	11	<i>kittilense</i>	28
Ekmans maskros	40	herttavoikukka	39	klomaskros	50
enaremaskros	25	heterophyllum	9	klotmaskros	49
Erythroserma	7	hiilivoikukka	24	klyvmaskros	41
<i>eversii</i>	50	hilkkavoikukka	42	kolmaskros	24
F		hirsuticaule	18	kolmiliuskavoikukka	50
falcatum	9	hjeltii	6	kolmiovoikukka	30
falkmaskros	9	hjeltinvoikukka	6	kouruvoikukka	25
fasciatum	40	hjulmaskros	20	koveravoikukka	28
fennobalticum	5	hjälmmaskros	18	krummaskros	28
<i>fennomarginatum</i>	9	hjärtmaskros	39	kultavoikukka	51
finnmarksmaskros	7	hohdevoikukka	44	kungsmaskros	39
finnsk fjällmaskros	14	hoikkavoikukka	50	kupuvoikukka	49
fjällmaskrosor	12	hornmaskrosor	6	kurevoikukka	44
fliikmaskros	45	huelphersianum	42	kustaanvoikukka	41
florstroemii	41	hugonvoikukka	49	kuultovoikukka	14
Florströms maskros	41	humile	26	kuusamoëne	18
fläckmaskros	15	Hülphers' maskros	42	kuusamomaskros	18
fläckmaskrosor	14	<i>hämyvoikukka</i>	45	kuusamonvoikukka	18
fulvum	9	hättmaskros	42	kvällsmaskros	16
<i>subsp. brachycranum</i>	9	I		kynsivoikukka	12
fusciflorum	21	<i>idiometapon</i>	43	<i>kypärävoikukka</i>	18
fågelfotsmaskros	37	idiomorphum	42	käännevoikukka	48
fältmaskros	40	iltavoikukka	16	L	
G		inarinvoikukka	25	laceratum	27
galeatum	18	ingens	43	laciniosifrons	43
gatmaskros	41	interruptum	43	laikkuvoikukat	14
gelertii	15	intervenians	43	laikkuvoikukka	15
gelertinvoikukka	15	islanninvoikukat	19	lansettmaskros	18
Gelerts maskros	15	isthmicola	9	lapinvoikukka	7
<i>gigas</i>	44	itämerenvoikukka	5	lapplandsmaskros	7
glossocentrum	41	J		<i>latipes</i>	17
glossodon	41	<i>jaevikylense</i>	24	<i>latispina</i>	44
grå penselmaskros	30	juovavoikukka	19	latissimum	44
gråhårig maskros	37	jättemaskros	43	lehtovoikukka	17
gråmaskros	48	jättivoikukka	43	lehvävoikukka	21
guldstiftsmaskros	17	K		<i>leptolobum</i>	24
gustavianum	41	kaakonvoikukka	42	leukuvoikukka	21

<i>lindbergii</i>	44	opaalivoikukka	49	pyörövoikukka.....	38
lingulatum	44	opalmaskros	49	päärmevoikukka	10
linnunjalkavoikukka.....	37	opeatolobum	15	R	
liten kärrmaskros	27	oreinopsis	13	<i>radians</i>	49
litorale	27	ostenfeldii	28	railonsalae	48
lohjanvoikukka.....	27	Ostenfelds maskros	28	raitavoikukka.....	40
lojoense	27	oxylobium	28	randmaskros.....	19
lojomaskros	27	P		rangiferinum	13
lokinvoikukka	44	pallidipes	45	rantavoikukat	5
longisquameum	44	palmgrenii	46	recurvum	48
<i>loviisanvoikukka</i>	42	Palmgrens maskros.....	46	<i>remotijugum</i>	26
lovisamaskros.....	42	Palustria	5	renmaskros	13
lucescens	44	parvelmaskros	27	<i>retroflexiforme</i>	48
lusikkavoikukka.....	17	<i>parvuliceps</i>	27	retroflexum	48
länsipohjanvoikukka	19	<i>paucisquameum</i>	39	<i>revertens</i>	28
lövmaskros	21	pectinatiforme	46	riepuvoikukka.....	41
M		<i>pectinatilobatum</i>	38	rihlavoikukka.....	37
macrocentrum	18	pehmoivoikukka.....	18	rikkavoikukat.....	31
Macrodongta	19	peikonvoikukka	45	ripsuvoikukka.....	15
maculigerum	15	peitsivoikukka	18	rombmaskros.....	24
melanostigma	28	penicilliforme	29	rosettmaskros	7
membranmaskros.....	13	penselmaskros	29	<i>rubefactum</i>	48
merivoikukka.....	27	pensselivoikukka	30	rubicundum	11
meänvoikukka.....	37	perattenuatum	19	rubiinivoikukka	11
microlobum	10	petterssonii	46	rubinmaskros	11
mielonvoikukka.....	47	Petterssons maskros	46	rubrolineatum	19
<i>mimuliforme</i>	38	piceatum	46	ruijanvoikukka.....	7
mucronatum	28	pickelmaskros	19	rundmaskros.....	38
multilobum	45	piilkuvoikukka	30	ruotsinvoikukka.....	5
myötäsuomuvoikukka	42	<i>pilosella</i>	37	ruskovoikukka	10
mångtandad maskros	41	piiltivoikukka	10	ruusukevoikukka.....	7
mäsmaskros	44	pisaravoikukka	50	räiskevoikukka.....	30
mäkivoikukat.....	7	planum	47	rödtandad fjällmaskros	13
mätäsvoikukka.....	25	plattmaskros	47	rödtandad maskros.....	38
mörk ängsmaskros	21	<i>pleniflorum</i>	13	S	
N		pohjanvoikukat.....	16	<i>sagittarium</i>	9
<i>naeviferum</i>	47	poimuvoikukka.....	47	<i>sagittatum</i>	44
Naevosa	14	<i>polychroum</i>	47	sagittifolium	14
naevosum	15	polyodon	47	sahavoikukka.....	19
naperovoikukka	27	poronvoikukka	13	sahlinii	48
narrivoikukka	46	porrasvoikukka	29	Sahlins maskros	48
narrmaskros.....	46	praecox	29	sahramivoikukat.....	12
neptunmaskros	50	<i>praelongum</i>	17	saimamaskros	45
niittyvoikukat	20	praestans	16	salaattivoikukka.....	40
niittyvoikukka	21	praktmaskros	6	salmiakkiavoikukka.....	24
nokkavoikukka.....	24	<i>proruptiforme</i>	26	sandmaskrosor.....	7
nordmaskrosor.....	22	proximum	10	sarvivoikukat.....	6
norrbottnmaskros.....	42	<i>pseudofulvum</i>	12	scalare	29
norrlandsmaskrosor.....	16	pseudohamatum	21	scanicum	11
norvegicum	7	puikovoikukka	13	semiglobosum	49
nukkavoikukka.....	18	pullum	29	<i>semigygaem</i>	38
nuolivoikukka	14	punasuonivoikukka	39	<i>semiprivum</i>	37
O		puolannei	47	siipivoikukka	37
obliquilobum	45	Puolannes maskros	47	simulum	7
<i>obscurans</i>	10	purppuravoikukka	47	sirovoikukka.....	39
obtusulum	45	purpureum	47	<i>sirppivoikukka</i>	9
ogräsmaskrosor.....	31	purpurmaskros.....	47	skimmermaskros	44
		pystyvoikukka	24	skoonennoikukka.....	11
		pyttemaskros	10		

skänemaskros	11	taigamaskros	25	U	
snytmaskros	24	taigavoikukka	25	<i>uberipotans</i>	47
snömaskros	13	tandmaskros	47	uddmaskros	50
solmaskros	8	tandmaskrosor	19	uljasvoikukka	38
sorgmaskros	25	tanyphyllum	50	<i>ulogonium</i>	47
spenslig maskros	38	<i>tansypterum</i>	37	<i>unguiculosum</i>	45
spilophylloides	30	Taraxacum	31	ungulatum	12
spiralmaskros	17	tegelmaskros	9	untuvavoikukka	28
spårmaskros	40	tenebricans	20	utuvoikukka	45
stegmaskros	28	tenellisquameum	11	V	
<i>stellum</i>	49	tervavoikukka	40	vallmaskros	48
stenoglossum	49	tievoikukka	43	venevoikukka	20
<i>stenolepis</i>	28	tiheäliuskavoikukka	42	vestrobotnicum	19
stenoschistum	49	tiilivoikukka	9	viehkovoikukka	26
strandmaskros	5	tjockmaskros	17	viikatevoikukka	9
strandmaskrosor	5	tjärmaskros	40	vingmaskros	37
stubbmaskros	43	tofsmaskros	11	vridmaskros	37
stänkmaskros	30	topaasivoikukka	17	väningsmaskros	43
<i>subedytomum</i>	38	toppmaskros	24	vårmaskros	29
subhuelphersianum	49	tornense	7	vägmaskros	43
sublaeticolor	50	tornivoikukka	49	vänmaskros	26
<i>sublatissimum</i>	40	triangelmaskros	30	X	
submaculosum	30	triangulare	30	xanthostigma	51
<i>subpallescens</i>	44	trilobatum	50	Ä	
subpellucidum	14	trollmaskros	45	ängsmaskros	20, 21
subpenicilliforme	30	tumentilobum	50	Ö	
suecicum	5	tummakehtovoikukka	46	östersjömaskros	5
sulkavoikukka	45	tungmaskros	39		
suruvoikukka	21	tupsuvoikukka	11		
sutivoikukka	29	tuvmaskros	25		
sysivoikukka	29	tylppövoikukka	45		
T		tähtivoikukka	20		
taeniatum	11	tännäsmaskros	15		
tahravoikukka	26	täplävoikukka	15		
		tät triangelmaskros	29		

Genus *Taraxacum* in the forthcoming new Finnish Flora

This is a prepublication of the genus *Taraxacum* in Finland from the new Finnish Flora to be published in the near future.

The genus *Taraxacum* is represented by twelve sections and almost 500 apomictic species in Finland. A representative selection of 130 species in ten sections is handled here and included in a identification

key. Simple distribution maps (presence / absence in the Finnish biogeographical provinces) and leaf drawings are given for each species. In Finland, two sections (sect. *Spectabilia* and sect. *Celtica*) are represented by only one species each; they are not covered in this publication. On the other hand, sect. *Taraxacum* alone includes more than 350 species in the country and only those species are included which are known to be at least locally dominant.